

BETI: kar tri nove tovarne

Brez blišča in hrupa so prve dni avgusta začeli delati v novih tovarniških prostorih v Mirni peči, tri mesece prej pa so prav tako na tihoto odprli novi proizvodni obrat v obratu Dobova. V obeh primerih so hkrati uvedli po dva tekoča traka v proizvodnji, obenem pa že zaposlili prvi novi skupini delavcev, medtem ko se drugi skupini še priučujeta in pripravljata na redno delo v proizvodnji.

Tudi v Crnomlju poteka rekonstrukcija obrata s polno paro. Temejni in druga začeta dela so že končani, zdaj podjetje TRIMO iz Trebnjega postavlja montažno halo. V metliškem obratu konfekcije pa so med kolektivnim dopustom poskrbeli za precej izboljšav. Na novo so uredili električno razsvetljavo in vgradili klimatske naprave, tako da so možnosti za delo bistveno boljše. Tako moderniziran obrat bo počel novo gradnjo, ki je v načrtu za leto 1974, načrti pa so že v izdelavi.

V letošnjem letu bo BETI končala predvideno rekonstrukcijo zunanjih obratov. Preko 10 milijonov dinarjev je stroškov za vsak obrat, če štejemo tudi osnovna in obratna sredstva. BETI bo zdaj postopoma na novo zaposlila okrog 350 ljudi, kar za naše dolenske in belokranjske razmere ni malo.

Razumljivo, da tako obsežne investicije vplivajo na ostanek dohodka, zato je ta v prvem polletju letos nekoliko manjši, kot so računali. Sicer pa so z rezultati poslovanja v podjetju zadovoljni glede na splošne gospodarske razmere, ki nikjer niso rožnate.

R. B.

Kako drago je življenje v občinskih središčih na Dolenjskem? Koliko stanejo gospodinjstvo solata, krompir, paradižnik, meso, perutnina in še vrsta drugih stvari, ki so vsak dan na krožniku? Kje je najceneje in kje najdražje? Na ta vprašanja so skušali najti odgovore novinarji našega tednika. Reportažo preberite na 6. in 7. strani - Branjevke na novomeškem trgu (na fotografiji) pa kot da bi se tudi zamislile nad dragim življenjem...

Temeljne listine kmalu v javnem pretresu

Prve javne razprave o novih ustavnih in statutarjih besedilih na našem območju pričakujemo že v prvi polovici septembra - V občinah so že imenovali predavatelje in aktive za spremljavo razprav

Še nekaj tednov - in delovni ljudje na Dolenjskem, v Beli krajini in Spodnjem Posavju bodo lahko javno in odkrito povedali svoje mnenje, pripombe in predloge o novih besedilih za temeljne listine, s katerimi postavljamo stopnjo samoupravne socialistične ureditve in odnosov v zvezi, republiki in občinah na višjo raven.

Javne razprave o obeh ustavnih osnutkih ter novih občinskih statutih se bodo na našem območju začele zvečine v prvi polovici septembra. Kdaj kje, bo odvisno od tega, ali bodo za javno razpravo že pripravljene vsaj teze za občinski statut. V občinah so se namreč dogovorili, da bodo čas pametno izrabili in o vseh treh dokumentih razpravljali hkrati. Najdlje so s statutom v Novem me-

stu, kjer so o osnutku že pred meseci spregovorile družbeno-politične organizacije.

Za javno razpravo so politično zadolžili Socialistično zvezo in sindikat. Prva je odgovorna za razpravo v krajevnih skupnostih, medtem ko bo sindikat organiziral razpravo v organizacijah združenega dela. Ponekod bo razprave sklicevala samo

Socialistična zveza, tako da bodo delavci o ustavnih spremembah spregovorili v krajih, kjer živijo. Poglobljeno razpravo pričakujejo predvsem o komunalnem sistemu.

V pripravah na izvedbo te pomembne akcije sodeluje na našem območju več sto družbeno-političnih in javnih delavcev ter strokovnjakov. V občinah so oblikovali predavateljske skupine in ustavnostatutarne politične aktive, ki bodo

spremljali potek javne razprave. Prav tako so že določili ljudi, ki bodo vodili in usmerjali razprave, ter strokovnjake, ki bodo na kraju samem odgovarjali na vprašanja občanov. Zahtevnejša poglavja iz ustavnih sprememb bodo razlagali člani republiške ustavne komisije.

I. ZORAN

PREPREČENA UGRABITEV

Sekretariat za notranje zadeve SRS je sporočil, da so v ponedeljek dopoldne zajeli na območju Brnika 24-letnega Dušana Cirina, 19-letnega Milana Gasparinija in 21-letnega Gorana Mišeta, vse tri iz Ljubljane. Oboroženi so bili z avtomatskim orožjem, ki so ga dobili z vlomom v noči na 20. avgust. Trojica je hotela ugrabiti potniško letalo, izsiliti milijon dolarjev odkupnine in potem pobegniti v tujino. Budnost varnostnih organov jim je namero preprečila.

SOTESKA: IVERKE STEKLE

Nova Novolesova tovarna plastificiranih iverk v Soteski je začela s poskusno proizvodnjo, ki bo trajala do konca leta. Tovarno bodo uradno odprli v počastitev praznika novomeške občine. Samoupravni organi so ocenili, da je bila naložba v Soteski hitro izvedena.

Sedanje peto izmeno, brigado Štefana Kovača-Marka, čaka še veliko dela. 40 brigadirjev bo moralo dati vse od sebe, da bodo utrdili dober sloves in pomen brigadirstva. V soboto so imeli udarniški dan, zvečer pa so pripravili ob tabornem ognju še kulturni program, s katerim so prispevali svoj delež k proslavi šentjurskega občinskega praznika.

A. ZELEZNIK

Najtežja dela na novi cesti so opravili v dveh vsehkih, kjer so morali odstraniti 25000 prostorninskih metrov kamenja. Na sliki: fantje in dekleta iz Prekmurja se ne boje kamenja. (Foto: Zeleznik)

Šola za vzgojo politikov

Za srednjo politično šolo, ki bo imela sedež v Domu JLA, je vpisanih 27 slušateljev iz delovnih organizacij - Leto bo natrpano

Jesen prinaša Dolenjski novo zvrst izobraževanja: gre za redno enoletno srednjo politično šolo, ki jo centralni komite ZKS odpira v Novem mestu za območje dolenskega in spodnjeposavskega medobčinskega sveta ZK. Namen šole, ki bo delovala v prostorih Doma JLA, je vzgojiti kader za politične funkcije v čelovnih organizacijah.

Pouk se bo začel 5. septembra in končal 30. junija. Slušatelji bodo v tem času obdelali obširen program, zato že zdaj opozarjajo, da za neresne ne bo prostora. Kdor bo šolo z uspehom končal, mu bodo priznali srednjo izobrazbo. Za zdaj je vpisanih 27 kandidatov: deset iz novome-

ške občine, po trije pa iz drugih občin Dolenjske in Spodnjega Posavja.

Pogoji niso lahki: kandidat mora imeti končano poklicno šolo, nekajletne delovne izkušnje in vsaj triletni partijski staž, ob tem pa ne sme biti mlajši od 22 in ne starejši od 35 let.

Ob vpisu mora opraviti tudi sprejemni izpit. Zanimanje je kljub temu precejšnje za to šolo. Omeniti je potrebno, da so v delovnih organizacijah, od koder so kandidati, z razumevanjem omogočili študij. Slušateljem v času šole delovna doba ne bo mirovala.

Na šoli, ki jo nekateri imenujejo tudi partijska kadrovska šola, bodo predavali strokovnjaki iz Novega mesta. Predavatelji bodo predvsem znani družbeno-politični delavci, ki obvladajo teorijo marksizma in drugih ved.

Prvak gre s prestola

Na avtomobilski dirki za Grand Prix v Zeltwegu tudi številni gledalci iz Slovenije

Jackie Stewart (na levi fotografiji) si zadovoljno snema celado po 54 krogih Oesterreichringa. Z drugim mestom in po odstopu prvaka Fittipaldija si je brčkone že spet povrnil naslov svetovnega prvaka v formuli 1. Pod naslovom „Formula za turizem je formula 1“ poročamo na osmi strani o dirkah v Zeltwegu, o boju za prestiž med avtomobilisti in o stvarih, ki so tudi turistično zanimive za vse tiste, ki so jim pri srečanju na Gorjancih, ali pa jim mečejo polena pod noge.

Zeltweg, majhna vas blizu Judenburga, bi bil za ves svet neznan, če ne bi imel avtomobilskih dirk svetovnega formata. Gorjanci bi se lahko z vestno organizacijo in s sodelovanjem športa, turizma in gospodarstva uvrstili na spisek evropskih prirediteljev, kar šteje tudi za svetovno prvenstvo. Zakaj ne bi izkoristili enkratne priložnosti? Kakšno je zanimanje Slovencev za dirke, kaže dejstvo: za Avstrijci in Italijani si Slovenci in Švicarji dele tretje mesto po številu obiskovalcev Oesterreichringa!

V zadnjih petih letih smo za uvoz živil plačali 21 milijard in pol dinarjev

Prva vidnejša intervencija letošnjih dokaj bogatih deviznih rezerv naše državne blagajne na tržišču je 200 milijonov dolarjev, namenjenih v veliki meri za uvoz hrane. Marsikje so že vnaprej podvomili, če bo intervencija dala pri cenah zaželjene rezultate, saj bi ob bolj urejenem trgu lahko ob letošnji dokaj bogati letini tudi brez tega uvoza ljudje kupovali ceneje in kmetje ne bi imeli težav s prodajo svojih izdelkov. Še pomembnejše kot vprašanje, ali smo teh 200 milijonov dolarjev najumestneje uporabili pa se nam zdi — zakaj smo bili ob dosednji agrarni politiki v taki meri navezani na nakup kmetijskih pridelkov v tujini.

Dejstvo je, da nismo imeli prave dolgoročne razvojne politike, da nismo ustrezno poskrbeli za sistem cen in razširjeno reprodukcijo, da je bilo kreditiranje pomanjkljivo, da je šepalo družbeno organiziranje kmetijskih proizvajalcev, da je bilo v trgovini s kmetijskimi proizvodi vse polno pomanj-

kljivosti, ki so jih neredki večje izkoriščali, upoštevaje samo svoj žep itd. Vse to drago plačujemo že vrsto let in posledice bomo nekaj let še čutili. Ker na hitro se nekajletnega iznejevanja razvojnim smernicam ne da popraviti. Prelahkomiselno zanemarjanje naložb v bazično industrijo, energetiko in kme-

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

— Ne vem, ali smo že v vodi ali pa se mi je Janezek po nogah polulal ...

Atentat na predsednika Združenih držav Richarda Nixona? Samo fantazija ali resničnost? Tako so se spraševali, in se najbrž še vedno sprašujejo, bralci, ko so večer zasledili poročila, da je ameriška tajna služba preprečila poskus atentata na predsednika Nixona. To naj bi se zgodilo v New Orleansu. Zaroto naj bi bil vpleten tudi neki bivši policist. Toda medtem ko prihajajo v javnost nove podrobnosti o tem, pa so nekateri prepričani, da gre samo za trik ali vsaj poskus, s katerim naj bi Nixon odvrnil pozornost od zloglasne afere Watergate. Ta je trenutno „na počitnicah“, ker posebna preiskovalna odbora ameriškega senata ne zasedata. Minuli teden je predsednik Nixon v televizijskem govoru znova zatrdil, da je nedolžen in da ni vedel ne za priprave ne za poskus prikriti posledice vloma v poslopje Watergate v Washingtonu. Prav tako ni nič novega v zvezi z obtožbo, da bi podpredsednik Agnew utajil davke in se tudi sicer pregrešil zoper ameriške zakone ... tako imajo vsi malo oddiha, česar pa niso vsi tudi veseli — novinarji recimo že niso, ki so jim te afere pomenile v Ameriki kruh dolge mesece tega poletja ...

Medtem pa sta ugledna londonska časopisa znova odkrila še eno zverstvo portugalskih vojakov v Mozambiku: v bližini mesta Pete so pobili več kot 50 ljudi in požgali več hiš. Sedaj menijo, da so portugalski kolonialni vojniki pobili v Mozambiku lani več kot 400 Afričanov, podrobnosti o teh zločinih (ki jih je vlada v Lisboni odločno zanikala) pa prihajajo na desete sedaj ... kdaj bo konec zločinov in kolonializma sploh? ...

Za razliko od teh nič kaj vzpodbudnih in dobrih novic iz vzhodne Afrike pa so prišle nekoliko boljše iz vesolja, kjer imajo sicer ameriški vesoljci iz skylaba še vedno manjše težave, pa kljub temu kar dobro prestajajo rekordno dolgo bivanje v svojem vesoljskem laboratoriju. In tudi pajek Arabella, ki so ga vzeli s seboj, mirno in vztrajno prede mreže.

Predsednik Richard Nixon ni v skripcih samo zaradi afere Watergate (o kateri poročamo v našem rednem Tedenskem mozaiku) marveč tudi zaradi tega, ker so zadnje čase prišli na dan veliki zneski (nekaj milijonov dolarjev!), ki jih je vlada morala plačati za ureditev njegove privatne hiše v San Clementu na ameriški zahodni obali. To hišo (na sliki) je Nixon kupil pred leti, sedaj pa je popolnoma preurejena in jo bo seveda lahko s pridom kasneje prodal. Časopisi namigujejo, da so državni denar trošili brez pravega nadzora in izrazito razsipniško. (Telefoto: UPI)

tijstvo nas drago stane. Družbeni plan razvoja Jugoslavije od 1971. do 1975. leta je sicer skromno predvidel, da bomo ob letni 3,5% stopnji rasti kmetijske proizvodnje pokrili domače potrebe in da ne moremo računati na vidnejše presežke za izvoz, vendar je bilo celo to preoptimistično.

V zadnjih petih letih, od 1968 leta do lani smo za uvoz živil plačali 21 in pol novih milijard oziroma računajoč po povprečnem tečaju v tem obdobju okrog milijardo in pol dolarjev. Torej ne veliko manj, kot smo v teh petih letih zaslužili s turizmom. Dovolj otipljiv dokaz, kaj pomeni zanemarjanje domače kmetijske proizvodnje.

Zaradi domače oskrbe, zaradi plačilne bilance, zaradi gospodarske stabilnosti in zaradi strateških razlogov je dosledno uredničevanje nedavno, vendar že kasno sprejetega „zelenega plana“ razvoja našega kmetijstva nujno. Dejansko moramo v praksi upoštevati, da je kmetijstvo posebno važno področje za vse naše gospodarstvo, kar smo v srednjeročnem načrtu sicer zapisali, vendar ne dovolj spoštovali.

STONE KRAŠOVC

tedenski zunanjepolitični pregled

Poskus državnega udara v Laosu se ni posrečil; Američani so prenehali bombardirati Kambodžo sicer že 15. avgusta, toda za zdaj še nič ne kaže na odločilni razplet; nevrščeni pospešeno nadaljujejo s pripravi na sestanek v Alžiru — to bodo osrednje teme današnjega pregleda.

LAOS: poskus državnega udara, ki ga je na čelu majhne skupine vojakov in plačancev poskušal v Laosu izvesti general Tao Ma, bivši poveljnik vojnega letalstva, se ni posrečil. General se je ubil, ko so njegovo letalo, s katerim je poskušal pobegniti na varno, zadele krogle redne laoske vojske.

Položaj v deželi se je po zadnjih agencijskih poročilih normaliziral, v državi je mir, čeprav vse ustanove, trgovine in tovarne (ki jih je v tej zaostali deželi komaj nekaj) še vedno ne delajo. Zarotniki so med vdorom v glavno mesto Vientian za nekaj ur uspeli zasesti radijsko postajo, del letališča in nekatere druge pomembnejše točke, kasneje pa so se morali umakniti pred nasprotnim napadom vojske. Ta je osvobodila tudi princa Suvana Fuma, ki je bil sicer nekaj časa obkoljen v svoji uradni rezidenci, vendar pa se mu je kasneje posrečilo uiti in še kasneje prevzeti poveljstvo nad vojsko.

Čeprav iz Laosa še vedno ni natančnejših poročil, pa prevladuje mnenje, da so poskus državnega udara izvedli desničarski elementi, nezadovoljni (kot trdijo) z zadnjim političnim razvojem v deželi.

V Laosu se namreč že dalj časa nadaljuje tiha zakulisna borba za premoč med vsaj tremi skupinami: tako imenovanimi nevtalisti, ki jih vodi princ Suvana Fuma, desničarji, ki jih vodi njegov polbrat Souvanuvong, in levičarji.

Desničarji (ni pa znano, v kolikšni meri jih je podprl Souvanuvong) so poskušali izvesti državni udar zato, ker so bili nezadovoljni s pogajanjem med predstavnikoma gibanja Patet Lao in vlado princa Suvana Fume. V tem trenutku je še vedno znanih premalo elementov za podrobnejšo analizo zadnjih dogodkov v deželi, kjer traja državljanska vojna skoraj nepretrgoma že od leta 1954, ko je Laos dobil neodvisnost. Laos je dežela brez železnice, zaostala, z zelo skromno razvito industrijo. Po koncu vojne v Vietnamu so se pogajanja za dokončno normalizacijo in stabilizacijo položaja v deželi nadaljevala nekoliko hitreje — zadnji poskus državnega udara pa je hotel tak razvoj očitno (in na srečo brezuspešno) zavreti.

KAMBODŽA: Kljub temu, da so bili mnogi prepričani, da so ure režima Lon Nola po prekinitvi bombardiranja štete, se to za zdaj še ni zgodilo. Položaj

v še vedno obkoljenem Phnom Penhu je sicer daleč od normalnega, toda videti je, da kljub izjavam princa Sihanuka, da bodo mesto kmalu osvobodili, tega ni treba jemati preveč dobesedno.

Vsekakor je videti, da je odsotnost vojskih akcij mogoče pojasniti s precej živahno (vendar dobro prikrito) diplomatiko in politično aktivnostjo. Podobno kot v Vietnamu bodo verjetno tudi tu skušali doseči spravo (ali vsaj prekinitve očit-

Neuspeli udar v Laosu

nihi sovražnosti) tudi za zeleno mizo ... in to ob sodelovanju velikih sil.

Podrobnosti je v tem trenutku sicer mogoče samo slutiti, toda izkušnje preteklosti tak razvoj dovoljujejo — če že ne tudi potrjujejo.

PRIPRAVE: komaj teden dni pred začetkom alžirskega sestanka nevrščeni je mogoče skoraj povsod zaslediti živahne in pospešene priprave. Sestanek se bo začel že 29. avgusta z zborom delegatov poslancev, ki mu bo sledilo 2. septembra srečanje zunanjih ministrov in 5. septembra srečanje šefov držav ali vlad.

Pričakujejo, da se bo konference udeležilo okoli 80 držav, od tega 65 polnopravnih članic in 15 opazovalk — daleč največje število doslej. Menijo, da bi morala biti konferenca predvsem konkreten dogovor o tem, kako uveljaviti voljo in politiko nevrščeni na vseh področjih, ne pa samo zbor, na katerem bi sprejeli načelne in deklarativne resolucije.

TELEGRAMI

LAPAZ — Bivšemu bolivijskemu ministru za zdravstvo Valderju, ki je skušal strmoglaviti predsednika Bazelja, je skupaj z dvesto privrženci uspelo pobegniti z nekega obkoljenega ranča. Ko so vojaki, ki so obkolili posestvo, vdrti nanj, so ugotovili, da so uporniki na doslej še nepojasnjen način izginili v Paragvaj.

BUKAREŠTA — Na področju Vranča v Karpatih so zabeležili potres šeste stopnje, najmočnejši v zadnjih petih letih v Romuniji. Za sedaj še ni poročil o materialni škodi in človeških žrtvah.

CATANIA — Potres pete stopnje je stresel večer tudi Etno, na kateri je najaktivnejši evropski ognjenik. Človeških žrtv ni bilo, vendar pa se je področje 20 hiš, 70 pa je bilo poškodovanih. Ljudje so prestrašeni zapustili domove, večina jih je prebila noč na prostem.

SAN FRANCISCO — Požar, ki že nekaj dni divja v kalifornijskem nacionalnem parku Stanislaus, je doslej uničil za več kot 50 milijonov dolarjev gozda. Od 15. avgusta naprej je to že 34. požar v ZDA in Kanadi. 13 jih še vedno divja, ker so gasilci nemočni.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

V začetku minulega tedna je imela na gospodarski zbornici sestanek sekcija za vinogradništvo in sadjarstvo. Sestanka so se udeležili tudi člani kmetijskega poslovnega združenja in zastopniki trgovine s sadjem in zelenjavo. Obravnavali so letošnjo letino ter oskrbo prebivalstva z ozirom.

Letošnja letina je, kot kaže, zelo dobra, vendar je sporno, ali jo bomo lahko pravočasno odkupili in uskladiščili. Nekateri kmečki proizvajalci pridelek še zadržujejo, ker upajo na boljšo ceno.

Na sestanku so posvetili precej besed tudi prekupčevalcem s kmetijskimi pridelki, ki pa jih premalo nadzorujemo — predvsem zaradi tega, ker nekaterih poljščin primanjkuje na trgu. Zato imajo prekupčevalci bolj ali manj proste roke pri „navijanju“ cen, inšpektorji pa so nemočni, saj bi onemogočiti prekupčevalce pomenilo tudi krepko osiromašiti trg. Poudariti pa je treba, da so prekupčevalci le posledica neurejenega stanja na tako imenovanem zelenem trgu, ne pa njegov vzrok.

Zvezni izvršni svet je že pred časom odobril 200 milijonov dolarjev za uvoz živil, reprodukcijskega materiala in surovin. Od te vsote je namenil 5 milijonov dolarjev za uvoz sadja in zelenjave. Slovenska gospodarska zbornica je imela le tri dni časa, da bi dala pripombe k temu, kaj naj bi uvozili za ta denar. Zavrnila je vsak uvoz, razen paradiznika.

Zakaj? Doma letos pridelamo dovolj sadja in zelenjave, dogaja pa se, da uvažamo na primer maroško čebulo, v Istri pa bo čebula zgnila na njah. Jabolka in hruške je letos toliko, da trgovinska mreža ne ve, kam z njimi — toda v zagrebških skladiščih so že romunske hruške. Na račun tega je padlo na omenjeni seji precej ostrih besed. Predvsem zaradi tega, ker bo takšen nepremišljen in nenačrtovan uvoz „plačal“ kmet, ki se je veselil dobre letine, zdaj pa bo moral gledati, kako pridelek propada.

Treba se bo že pripraviti za jesensko setev — predvsem bo treba poskrbeti za to, da bodo kmetovalci imeli dovolj umetnih gnojil. V Sloveniji posejemo z ozimnimi žiti vsako leto 79.000 hektarjev, od tega družbeni sektor 51.000 hektarjev. Vendar dosegamo slabe hektarske donose — slovensko

gnojil in zaščitnih sredstev za jesensko setev dovolj.

S prvim septembrom bodo začele veljati posebne carinske olajšave za tiste naše delavce v tujini, ki uvažajo avtomobile in stroje. Delavci, ki so prebili v tujini najmanj dve leti in so tam imeli avtomobil ali stroj, imajo pravico do znižanja carine do 50 odstotkov, kar bo odvisno od dejanske vrednosti avtomobila oziroma stroja.

Doslej je bila namreč carina za rabljene avtomobile ali stroje enaka kot za nove. Vrednost uvoženega blaga ni omejena, stopnja izrabljenosti, po kateri bodo določali carino, pa bodo ugotavljali kar na meji, razen kadar bo blago vredno več kot 5.000 din — tedaj bo to delo opravljala posebna carinska komisija.

Na našem trgu trenutno ni nadomestnih delov za traktorje, pa tudi za razne poljedelske stroje, ki smo jih uvažali s konvertibilnega področja. To utegne ovirati pospravljanje pridelkov.

Ze aprila so bili pristojni zvezni organi opozorjeni na to, da je takrat odobrena vsota za uvoz nadomestnih delov za traktorje — trije milijoni dolarjev — premajhna. Tako je zdaj iz tako imenovane globalne devizne kvote odobrenih še dva milijona dolarjev — upajno, da še pravočasno.

Sicer pa imamo s traktorji že stare težave: zasebniki imajo trenutno okoli 120.000 traktorjev, vendar kar 130 različnih tipov, kar vsekakor onemogoča smotnejši uvoz nadomestnih delov.

Družbeni sektor je v naši državi v prvem letšnjem polletju zgradil 13.916 stanovanj. To je za 19 odstotkov več dograjenih stanovanj kot lani.

V Sloveniji pa smo v tem obdobju zgradili manj stanovanj kot leto poprej (letos 1700, lani 1743), pa še to večinoma velika stanovanja. Največ stanovanj so dogradili v Kopru (282, nato v občini Ljubljana-Bežigrad (225), Velenju (183) itd.

Tudi po drugih republikah ni bilo kakšnega posebnega razvoja v stanovanjski gradnji.

Kaj se dogaja na zelenem trgu

poprečje je okoli 23,6 metrskega centa na hektar (pšenica).

Krušnih žit pridelamo 7100 vagonov, ta pridelek pa naj bi povečali še za 600 vagonov.

V Sloveniji moramo precej več skrbti posvečati tej vrsti pridelka. Naše potrebe po žitih so vedno večje, možnosti pa, ki jih imamo, so slabo izkoriščene. Uvajati je treba sodobnejše pridelovanje, ki bi bistveno povečalo pridelek. Takšno obdelovanje smo uvedli doslej le na 15.000 hektarjih in na njih je poprečni hektarski donos kar 31 metrskih centov na hektar.

Tovarne zagotavljajo, da bo letos umetnih

Krjavlja v naravni velikosti je iz pločevine naredil sevnjski kipar-samorastnik Rudi Stopar na 6. Taboru likovnih samorastnikov, ki se je končal v soboto. Stoparjevo skulpturo bodo postavili pred galerijo v Trebnjem. Na sliki: kipar z nedokončanim Krjavljem. (Foto: I. Zoran)

Gradnja ceste od Črnoljca do Ručetne vasi zadnje čase hitreje napreduje. Do Lokev je cesta že modernizirana, hkrati pa so uredili tudi Ulico 21. oktobra v Črnoljcu (na sliki), ki je bila prej najbolj jamasta daleč naokrog. (Foto: R. Bačer)

„Kakšen čuden avto pa je to?“ se sprašujejo radovedneži ob parkiranem buggiju na Glavnem trgu. Pri nas so ti avtomobili še redkost, v zahodnih državah pa so zelo priljubljeni, še posebno med mladimi, čeravno niso poceni. (Foto: Sandi Mikulan)

Težko je narediti nekaj korakov peš, zato vozniki raje ustavljajo avtomobile tudi tam, kjer je to neprimerno, prepovedano in ovira promet. Cesta komandanta Staneta je ozka in prometna, tako da ustavljanje ni na mestu. (Foto: S. Mikulan)

NOVOLES: USTAVITE DELA NA LETALIŠČU!

Delavski svet Novolesa zahteva od novomeške občinske skupščine, naj takoj ustavi gradnjo letališča v Prečni, češ da le-to posega v življenjski prostor lesnega kombinata pod Srobotnikom. Ustavitev del na letališču zahtevajo v Novolesu zategadelj, ker je občinska skupščina v urbenistični načrt Novega mesta sprejela ta objekt kljub ugovoru iz Straže. Novolesov odbor za proizvodnjo in razvoj je poleg tega predlagal, naj bi v zvezi s kršenjem pravic tega stranskega podjetja zastavili vprašanje občinski skupščini.

Sejmišča

BREŽICE: Na sejem v Brežicah so pripeljali 429 prašičev, starih do 3 mesece, in 17 starih nad 3 mesece, skupaj 446 prašičev. Prodali so 330 živali. Cene za mlade prašiče so bile 23 do 24 din, za starejše pa 16 do 18 din kilogram žive teže.

SEJEM NA VESELI GORI

Na Veseli gori pri Sentrupertu bo v soboto, 1. septembra, prvi jesenski sejem. Na njem bodo prodajali govejo živino, konje, kramarsko blago, ovaške izdelke ter izdelke suhe obe in domače obrti.

Kmetijski nasveti

Krompir prav v klet

Slabo skladiščenje in neprimerno ravnanje s pridelkom povzroča našemu kmetijstvu še vedno veliko škodo, ki pa je natančneje pravzaprav ni mogoče določiti. Zlasti poljščine, ki vsebujejo obilo vode in so zato bolj pokvarljive, so izpostavljene mnogim nevarnostim. Med njimi je krompir gotovo najvažnejši, škoda pri njem največja.

Prav je treba ravnati že na njivi, pa še ni mogoče preprečiti nadlog. Nitavost, gomoljkasto kaljenje, počrnlost in rjasta notranja gniloba, ki zmanjšujejo vrednost pridelka, imajo podobne vzroke. Pretopla, suha zemlja povzroča nitavost. Nitav krompir ni primeren za seme. Isti vzrok ima tudi počrnlost. Za rjasto notranjo pegavost so ugotovili, da jo izzove menjavanje hude suše in vlage.

To smo našli, ker je dobro, če poljedelec lahko vnaprej pričakuje, kaj se utegne s pridelkom dogajati, ko ga ima že v kleti. Vendar lahko marsikaj sam prepreči, če zna prav uskladiščiti gomolje.

Krompir potrebuje zračno, suho okolje, zavarovano pred vlago, preveliko toploto in zlasti pred mrazom. Najprimernejša temperatura je blizu šest stopinj Celzija. Če je v kleti hladneje, postane krompir sladek, ker je dihanje počasnejše kot delovanje encimov. Če pa je temperatura višja, nastanejo ugodnejše možnosti za razvoj bolezni. Krompir začne zmrzovati pri dveh stopinjah pod ničlo.

Menda je odveč posebej naglaševati, da mora biti krompir, ki je namenjen za skladišče, odbran, brez obtolčenih, nagnitih in drobnih gomoljev. Klet je treba prebeliti z apnenim beležem, koristno mu je dodati tudi nekaj galice, ki preprečuje razrast glivic. Preden krompir uskladiščimo, naj se ohladi. Tudi sicer ga ne smemo v klet nasuti več kot meter na debelo. Za semenski krompir je priporočljivo, da ga hranimo v zabojih, posebno še, če ga nameravamo spomladi nakaliti, kar je zelo koristen in poceni ukrep.

Inž. M. L.

Štirje močni novomeški izvozniki

Šestmesečno poročilo oddelka za statistiko novomeške občinske skupščine znova dokazuje, da se je v industriji novomeške občine letos povečalo število zaposlenih, vred-

Prikolice - izdelek za izvoz

nost proizvodnje in izvoza. Spodbudne so številke o izvozu novomeške industrije. Tako kot prejšnja leta je tudi po prvem polletju letos najmočnejša izvoznica IMV, ki je na tuje prodala za več kot 11 milijonov dolarjev svojih izdelkov. Krka je izvozila za 3,7 milijona dolarjev, Novoles za skoraj 3 milijone in Novoteks za 1,7 milijona dolarjev izdelkov.

Industrijska podjetja v občini so v tem času izvozila za dobrih 20 milijonov dolarjev izdelkov, kar je za šestino več kot lani v enakem obdobju.

Industrija je zapovlovala 10 tisoč delavcev, kar je za 5 odstotkov več kot lani, vrednost proizvodnje pa je ocenjena na skoraj 195 milijonov dinarjev ali za tri desetine več kot lani ob koncu junija. Tudi po vrednosti proizvodnje so podjetja, ki vodijo v izvozu in predstavljajo skoraj vso njegovo vrednost, na prvih mestih. Ob tako nagli rasti proizvodnje in izvoza je pričakovati, da bodo letos spet presežene lanske proizvodne in izvozne številke, prav tako pa je razveseljiv podatek, da industrija sorazmerno precej zaposluje.

Spet dražje

V gospodarski zbornici Jugoslavije so podpisali predstavniki grupacije za proizvodnjo in promet s predelanim sadjem in zelenjavo sporazum, ki ne bo nič kaj všeč občanom. Konzerve s sadjem se bodo podražile za 13,6 odstotka, konzerve povrtnin pa za 8,8. Refren te podražitve je znan: podražile so se surovine, podražilo se je sveže sadje, prav tako sveža zelenjava. Zato se ne bodo podražile samo konzerve, pač pa tudi zamrznjeno sadje in zelenjava in pa njune predelave v stekleni, plastični in drugih embalažah.

Najprej so sicer imeli v načrtu povečanje za več odstotkov, vendar je zvezni izvršni svet zaradi mnogih drugih podražitev sklenil, da bo podražitev teh izdelkov nekoliko manjša. Direktor Jugokonzerve dr. Nedeljko Čermak je po podpisu dejal: „Tudi če bi sprejeli prvotni predlog podražitve, povečane cene ne bi krile proizvodnih stroškov.“ Podpisniki sporazuma so sklenili tudi, da skupen popust proizvajalcev, ki ga dajejo trgovini, poslej ne bo smel preseči 10 odstotkov od cene proizvoda.

Dr. Čermaka brzkone ni bilo težko razumeti: kmalu bodo spet prosili za podražitev. Lepi obeti ravnove-

sju družinskih proračunov, ni kaj reči...

V grajskih prostorih občinska uprava

Za kadre

V osmih oddelkih občinske uprave v Črnoljcu je zdaj zaposlenih 55 ljudi, vsi pa so tudi delavci krajevnih uradov, geodetska uprava in tehnično osebje. Da primanjkuje kadrov v tej službi je že dolgo znano, zlasti pa manjka pravnikov, ekonomsko izobraženih ljudi in absolventov višje upravne šole.

Kadrovska politika se zadnje leto občutno popravlja, kar kaže 95.000 din, namenjenih samo v letošnjem letu za štipendije na fakultetah, ki dajejo manjkajoče strokovnjake. Učinkovitost dela v sedanji občinski upravi pa ni najboljša tudi zavoljo slabih delovnih prostorov in zaostale opreme. Pomanjkanje prostorov je najhujše na geodetski upravi, na oddelku za gospodarstvo in na davkarstvu. Prav v vseh pisarnah pa pogrešajo tudi sodobnejšo opremo in več delovnih pripomočkov. Stroji, ki jih imajo že domala v vseh majhnih gospodarskih organizacijah, so v črnoljski upravi še prava redkost. Tudi v tem pogledu pa se že na jesen obeta modernizacija.

Da pa delo v občinski upravi za mlajše strokovne kadre ni vabljivo, so krivi osebni dohodki. Ker je za strokovnjake dovolj mest tudi v gospodarstvu, se skoro vsak raje zaposli pri podjetju, kjer ima višje osebne dohodke in še več možnosti priti do stanovanja.

Kljub vsemu pa črnogledost ni upravičena. Štipendiranje in skrb za modernizacijo poslovanja bosta kmalu začela kazati sadove prizade-

vanj. Vsekakor bo v letu 1974 v upravi že precej drugače. R. B.

Igrišča

Urbanistom DOMINVESTA in oblikovalcem novih stanovanjskih sosesk in naselij pri DOMINVESTU je treba izreči pohvalo za prizadevnost pri načrtovanju novih mestnih predelov. V njih so zadnje čase zarisana potrošniška središča, ustanove otroškega varstva, otroška igrišča, športne naprave in celo prostorov za parkiranje in garažiranje avtomobilov je dovolj. Nova naselja so torej res oblikovana tako, da bo imel

Otroke v igrišča!

prebivalec pri roki vse in da se bo v njih dobro počutil.

Načrtovalčev svinčnik, ki zariše v načrtu hiše, ulice in igrišča, pa je šele prvi del zadeve. Vse, kar je načrtano v mislih in na papirju, je treba še zgraditi. Glede tega se kaj posebno ne moremo pritoževati; priznati je treba, da se skupne naprave povsod zgradijo tako, kot so bile načrtane. Kaj kmalu pa se bomo najbrž srečali z doslej malo znano težavo. Pojavilo se bo vprašanje, kdo naj skupne naprave vzdržuje, kako naj jih vzdržuje in odkod najti denar za to.

V Novem mestu imamo malo lepo urejenih otroških igrišč. V novih stanovanjskih soseskah pomeni otrokom veliko že zgolj peskovnik, v katerem lahko iz peska gradijo mostove, gradove in ceste svojih sanj. Pesek v peskovniku pa se pomeša s prstjo, s trskami, smetmi, otroci ga raztresejo. Vsaj enkrat na leto bi bilo treba pesek v peskovnikih obnoviti. Kdo je dolžan skrbeti za to, ni znano, res pa je, da v peskovnikih v mestu ni več peska. Igrišč in skupnih naprav bo v soseskah vedno več in morda bi bilo le treba določiti, kdo jih je dolžan vzdrževati!

M. J.

vredno je zapisati...

V nekem makarskem bifeju je kozarec limonade po 9 dinarjev, v hvarski restavraciji je lastnik za dve ribici, ki sta se vsaj sedem dni sušili v hladilniku, zahteval 80 dinarjev, v vaški restavraciji zraven Zadra je lastnik na oster protest nemškega turista pocenil kosilo za desetkrat! V Kaštelu je, potem ko se je ustrašil akcije proti ljudem, ki neupravičeno bogatijo, lastnik bifeja prosil hotel, da bi posloval pod njegovo firmo, za uslugo pa bi mu ob koncu sezone poklonil ves inventar, vreden 350 tisočakov. V tem kraju se junija vsako leto odpre 25 novih gostiln in bifejev, ob koncu sezone pa lastniki izginejo kot kavra...

O teh primerih poročajo turistična društva, piše beograjski NIN. O tem, kakšno

Slan turizem

ustugo delajo turizmu zasebni gostilničarji take baže, ni potrebno izgubljati besed. Zal bi jih brzkone našli tudi na Dolenjskem. Za izgradnjo plaž ali čistočo morja, za propagando in še marsikaj drugega ne dajo zasebni gostilničarji niti dinarja. Kaj bi bilo bolj logično, kot pričakovati, da bodo z drobnimi uslugami zares konkurrenčni velikim hotelom. Navadno je ravno obratno: slovijo po nesolidnosti in draginji.

Tak „slan“ turizem je seveda medvedja usluga resničnim naporom za uspešno turistično poslovanje in za uveljavitev Jugoslavije na mednarodnem turističnem trgu. Po podatkih za lansko leto je Jugoslavija sedma turistična velesila na svetu, letošnje številke govore (če ne bo ob koncu sezone slabše od pričakovanih), da se bomo še popravili.

Vendar pa: ali bo turist, ki ga je zasebni gostilničar tako nesramno opeharil, še prišel k nam? Mar ne bo o nesramnostih povedal vsem, ki jih pozna? Je to reklama za naš turizem?

Mimogrede: zasebnik, ki je v Kaštelu po sezoni ponudil hotelu inventar, vreden 350.000 dinarjev, je bil doslej vsako leto obdavčen z 20 tisočaki! Kaj nimajo tudi davkarji dovolj možnosti, da naredijo več reda in pometajo s tistimi, ki hočejo „slan“ turizem? J. S.

- Kaj pa je s temi: se učijo plavati ali se samo crkljajo?

(Karikatura: Marjan Bregar)

V Petkovi galeriji

Razstava slovenske novinarske fotografije

V torek, 14. avgusta zvečer, so v Petkovi galeriji v Ribnici odprli razstavo slovenske novinarske fotografije, ki so jo slovenski fotoreporterji posvetili Jozetu Petku, padlemu fotoreporterju 14. divizije, sicer pa Ribničanu, po katerem se galerija tudi imenuje.

Z letošnjim letom je Petkova galerija bolj na široko odprla vrata in razstave se vrste vsak mesec. Če so razstave po tematski še bolj neuskajane, je to zgolj zato, ker dejavnosti galerije še ni v celoti zavela, ima premalo strokovnih sodelavcev za oblikovanje programa in ji bo treba prav s te plat najti pravi obraz. Vsekakor pa bi veljalo uresničiti že načete razgovore o tesnejšem sodelovanju galerije s kočevskim likovnim salonom, skupno načrtovati in zaradi cenenosti včasih tudi organizirati isto razstavo v obeh krajih. Da pa je galerija že doslej opravičila svoj obstoj, dokazuje izredno številni obisk vsake razstave. Za uspešno delo galerije oziroma za to, da je vedno na voljo obiskovalcem, gre precej zahvale tudi muzejškemu vodici Janezu Arku.

SEVNICA:

600 OBIRALCEV HMELJA

Kaj pomeni dober stik z ljudmi, je pokazala akcija sevnškega kmetijskega kombinata po občini in izvenje za obiranje hmelja. Predstavniki kombinata so bili tudi po štirinastkrat v Hrvaškem Zagorju ali celo v Bosni, pa tudi v vrsti krajev v občini. Vseeno pa izvira večina obiralcev iz občine. Vidi se, da je na voljo še dosti delovne sile. Največ je seveda žensk in mladine. Za merico hmelja plačujejo 4 dinarje.

KOMBINAT: POHITETI S TOZD

Po razpravi o zakonu o združevanju kmetov so bila v sevnškem kmetijskem kombinatu zadolžena tudi delovna telesa za izvedbo ustavnih dopolnil. Sedaj imajo v razpravi že drugi osnutek gradiva in analize o možnostih ustanavljanja temeljnih organizacij združenega dela. Istočasno ocenjujejo možnosti za povezovanje v okviru občine, Posavja ali širše. Po mnenju sekretarja Rudija Cimperška preveč kasnijo z uveljavljanjem ustavnih dopolnil, med drugim tudi zaradi tega, ker so izgubljali preveč časa z razglabljanjem o integracijah.

Nam bodo zdravilišča vzela sapo?

Napovedujejo, da Dolenjskih in Šmarjeških Toplic še pred koncem tega desetletja ne bomo več spoznali: novi objekti, ki naj bi začeli rasti že prihodnje leto, bodo povsem spremenili podobo obeh krajev

Kaj obetajo Dolenjske in Šmarješke Toplice po pripojitvi h „Krki“? Kako bo to vplivalo na dolenjski turizem, še posebej na rast v dolini gradov? Ali bo nova odskočna deska vzdržala? Taka vprašanja si v oblastnih turistično-gostinskih in gospodarskih krogih v zadnjem času pogosto zastavljajo. Ne nezadnje so vprašanja zanimiva tudi za samo tovarno zdravil, ki je na oboje Toplice stavlja precejšnje denarje (beri naložbe).

Po posebni pogodbi s fakulteto za arhitekturo in gradbeništvo v Ljubljani skupina treh arhitektov že daljša časa bdi nad razvojnimi načrti obeh zdraviliških krajev. Večdesetmilijonske naložbe naj bi na podlagi teh načrtov uresničili v dveh fazah: prvo do konca leta 1976, drugo po tem obdobju.

Takoj po pripojitvi k tovarni zdravil so začeli tako v Dolenjskih kot v Šmarjeških Toplicah uterjati tekoče poslovanje, da bi vnaprej preprečili morebitne zastoje v gostinstvo-turističnem in zdraviliškem delu. Hkrati so posvetili skrb zdraviliški dejavnosti ter s tem v zvezi organizirali zdravstveno službo. Uredili bodo stacionarije, kjer bodo delali specialisti, le-te pa bosta Toplicam zagotovili novomeška bolnišnica in ljubljanske klinike, s katerima „Krka“ oziroma ustrežna TOZD sklepa pogodbo o sodelovanju.

Stara šola gre stran

Ureditev stacionarijev je stvar letošnjih načrtov. V Dolenjskih Toplicah bodo kopališki dom „dvignili“ za 20 novih sob, notranje bazene pa bodo preuredili. Investicijski načrti so že odobreni. Računajo, da bodo ta dela, ki naj bi jih končali letos, veljala 3 milijone dinarjev.

Poleg tega je tovarna zdravil odkupila staro šolo, odkupiti in porušiti pa namerava tudi druge okolišnje stavbe. Vse to bodo naredili zato, da bodo lahko že prihodnje leto začeli urediti prvo fazo izgradnje, ki bo po približnem računu veljala 45 milijonov dinarjev. Načrti res niso mačje solze: na mestu, kjer je zdaj nekdanja Sitarjeva hiša, bo stal hotel z 250 posteljami, sodobno restavracijo, zaprtim bazenom in drugimi objekti. Kot rečeno, naj bi to zraslo v naslednjih treh letih. Naslednja naložba za obdobje po letu 1976 – govorijo o 40 milijonih dinarjev – predvideva postavitev še enega hotela (blizu sedanjega športnega bazena), zgraditev več novih kopalnih bazenov, ureditev parkirišč, kampingov in drugih prostorov. V ureditev kampingov so pripravljeni del svoje-

ga kapitala vložiti tudi tujci, ki jih v tej bližini Krke mikajo ribolov, lov in kajpak odidh.

V Šmarjeških: več postelj

Letošnja dela v Šmarjeških Toplicah bodo veljala 2.200.000 din, ob tem bodo zdravilišče usposobili za ponovno verifikacijo, postopek za to pa se bo začel v nekaj mesecih. Do zdaj so že povsem obnovili mali „leseni“ bazen, h koncu pa gre do dela v velikem športnem bazenu. Restavracijo bodo preuredili, prav tako kuhinjo in centralno ogrevanje.

Idejni program za razvoj Šmarjeških Toplic, ki ga je dal napraviti še prejšnji gospodar – Šolski center za gostinstvo, bodo precej spremenili. Za naslednje leto bodo hotel povečali tako, da bodo pridobili prostor za 70 do 80 novih ležišč, v prtiličju pa uredili zaprt bazen. Blizu novega športnega bazena naj bi zatem zrasel nov hotel s 300 posteljami in vrsto najrazličnejših „prtiličlin“. To načrtujejo do konca leta 1976, nakar naj bi v bližini avtomobilske ceste zgradili večji rekreacijski center s sodobno restavracijo, bazeni, kampingi in drugimi turističnimi objekti. Računajo, da bo treba za vse to odšteti nad 77 milijonov dinarjev.

Pri »Krki« TOZD zdravilišča

V „Krki“ se ne boje, da bi te naložbe ostale zgolj želja na papirju. Prepričani so, da bodo v razvoj in zgraditev toplic lahko namenili večje vsote svojega za investicije namenjenega denarja, zlasti še, ker se bodo sedanje investicijske obveznosti tovarne zdravil po letu 1975 končale. Poleg računajo na naklonjenost bančnih virov (domače DBH in Ljubljanske banke), ne izključujejo pa tudi morebitnih skupnih vlaganj domačih in tujih poslovnih sodelavcev.

Dolenjske in Šmarješke Toplice so začele pri „Krki“ živeti kot samostojni organizaciji združenega dela brez statusa pravne osebe, ven-

dar s pravico, da samostojno ustvarjata, ugotavljata in delita dohodek. Kasneje bosta postali TOZD, ki bo pravna oseba, na „Krko“ pa bo vezana s samoupravnim sporazumom. V to TOZD bodo vključili še Stari grad, vse menze in počitniške domove. TOZD zdravilišča, kot bo končno ime, bo organizacija odprtega tipa. To pomeni, da bo imela povsem proste roke za sodelovanje in morebitne integracije z drugimi turističnimi in gostinskimi delovnimi organizacijami na Dolenjskem.

I. ZORAN

Če jih šestnajst zaviha rokave

V vasi Zavinek pri Škocjanu so vaščani s prostovoljnim delom zgradili nov most - Na pomoč so jim priskočili tudi vojaki

„Štiri mostove na tem mestu sem že videl,“ pripoveduje Ivan Smrekar, najstarejši prebivalec vasi Zavinek pri Škocjanu in eden glavnih pobudnikov za gradnjo novega mostu. „Nazadnje smo imeli z njim posla 1952. leta, ko smo ga temeljito popravili s pomočjo denarja, ki smo ga dobili od cestnega sklada. Nekaj časa je držal, potem pa je začel hirati in vse slabši in neprimernejši je bil.“

Medtem ko je Smrekarjev obujal spomine, pa je šestnajst gospodarjev iz šestnajstih domačij, kolikor jih vas šteje, pridno mešalo beton, vozilo s samokolnicami zmešano maso in jo vlivalo na pripravljeno podlago. Na gradbišče pred vasjo smo prišli že preko mostu, res da po deskah nad svežim betonom, a prišli smo, čeprav so minili šele trije dnevi, odkar so se vaščani složno spravili nad stari, dotrajani most in ga razdrili.

Nov most so nameravali graditi že lansko leto, a jim zaradi težav in pomanjkanja cementa na tržišču ni uspelo zbrati vsega potrebnega gradbenega materiala, zato so letos že aprila začeli akcijo za nabavo materiala.

„Maja smo se na sestanku krajevne skupnosti z vaščani Zavinka dogovorili, da zgradimo most s prostovoljnim delom. In res so z vneto prijeli za delo, kot lahko sami vidite,“ je povedal Pavle Zupet, predsednik krajevne skupnosti Škocjan. „Naša krajevna skupnost je zagotovila potrebni denar za gradbeni material iz proračuna in strokovno vodstvo pri gradnji. Veliko razumevanja je pokazala tudi letalska enota JLA iz Cerklj, ki ji most pomeni važen prometni objekt. Priskrbeli so pesek in prevoz iz svojega podkopa.“

200 vreč cementa, 2 tona železa, 1000 delovnih ur in 16 parov pridnih rok je dovolj, da se zgradi nov betonski mostič. Na sliki: vaščani Zavinka pri Škocjanu pri delu. (Foto: S. MIKULAN)

Toda vse to bi bilo premalo, ko bi cela vas tako složno ne prišla za delo. Že zgodaj zjutraj začno in delajo do popoldneva, pomagajo pa jim še vojaki z bližnje radijske postaje.“

„Posebej bi rad pohvalil našega kovača Janeza Janežiča, ki je opravil vsa kovaška dela pri železju. Ko bi armaturo dali delati kakšnemu podjetju, bi nas presneto drago stalo, tako pa smo z lastnimi močmi skoraj vse sami naredili,“ je še pripovedoval zgovorni Smrekar.

Cez nekaj dni, ko se bo betonska plošča strdila, bodo vaščani s ponosom zapeljali preko novega mostu, ki bo dolga leta pričal prave skupnosti in sloge.

M. MARKELJ

Mladi planinci iz Novega mesta po „zavetju“ Triglava.

Srečanje s Triglavom

Člani planinskega krožka na osnovni šoli »Milka Šobar« - Nataša na prijetnem izletu

Člani planinskega krožka na osnovni šoli „Milka Šobar - Nataša“ v Novem mestu imamo radi naše dolenjske griče in hribe, zato jih pridno obiskujemo. Letos pa smo se odločili, da bomo obiskali Triglav, našo najvišjo goro, ki kraljuje sredi Julijcev. Na pomoč sta nam priskočila z denarjem in vodstvom mladinski osek Planinskega društva iz Novega mesta in tovarna Krka, ki

nam je posodila svoj avtobus. Ta nas je 7. avgusta zjutraj potegnil na Gorenjsko. Ustavili smo se na Rudnem polju, se poslovili od prijaznega šoferja, si optrali nahrbtnike in krenili v planine. Naš prvi cilj je bila Vodnikova koča. Tam smo si odpočili, nato pa nadaljevali pot do Planike. Tu smo se srečali z mnogimi planinci in spoznali, da naše gore privlačijo domačine in tujce.

Tri ISKRE v akciji

V Starih žagah bodo odkrili obeležje

Kolektivi Iskrinih tovarn iz Novega mesta, Zužemberka in Semiča ter Gozdnega obrata Črmošnjice imajo zadnje čase prostovoljne delovne akcije, v katerih čistijo zaraščeno pobočje Starih žag. Prostor med cesto in potokom bodo v dolžini 500 m uredili tako, da bodo lepo vidni sledovi nekdanjih part. nških delavnic za radio in elektro zveze, ki so bile tudi zametek sedanje ISKRE.

16. septembra bo v Starih žagah odkritje spominskega obeležja, ob tej priložnosti pa se bo zbralo kakih 3.000 članov Iskrinih kolektivov in veliko domačinov.

Stare žage bodo tako tudi uradno postale rojstni kraj iskrašev, prav gotovo pa bo urejeno pobočje, zelo znano iz časov NOB, zanimivo tudi za mnoge turiste.

Naslednji dan smo zgodaj vstali, saj smo nameravali naskočiti Triglav. Srečali smo se z meliščem, strmimi skalami in globokimi prepri. Nizke megle niso obetale nič do brega. Res je kmalu začelo deževati. Na vrh Triglava smo prišli vsi mokri. Megla in dež sta zastirala razgled, ki je baje ob lepem vremenu čudovit. Hitro smo se vračali v dolino. Ves čas je grmelno in udarjale so strele. Mokri do kože smo prišli v kočjo Planika. Vkljub vsemu je bilo tudi to lepo doživetje. Obiskali smo še Kredarico, nato pa odšli na Dolč, kjer smo prenočili.

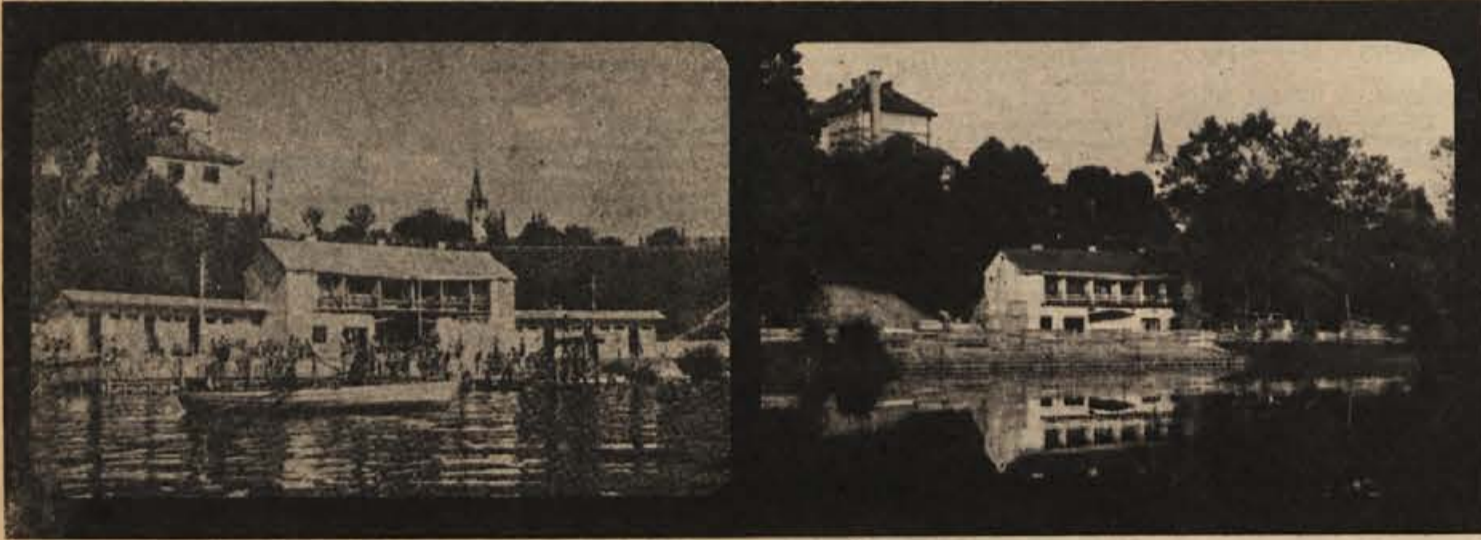
Dolina sedmerih jezer, ki smo jo obiskali naslednji dan, nas je s svojo lepoto poplačala za razočaranje na Triglavu. „Zavzeli“ smo tudi Bogatin, nato pa utrujeni zaspali v kočji pod njim.

V petek smo jo mahnili proti Komni, od tam pa do slapa Savice. V gostišču smo v spomin na naš prvi vzpon na Julijce dobili planinske klobuke z značkami Triglava. Veselo je 29 novomeških mladincev zasedlo svoje sedeže v avtobusu in odpeljali smo se proti domu.

Vsem, ki so nam omogočili ta nepozabni izlet, iskrena hvala!

Poletno tihožitje: vrč na krožniku ni nič drugega kot 105 dkgr težak krompir, pridelek Franca Bučinela s Senovega. Morda nam primerek oznanja dobro leto. Če je tako, nam tega sadeža res ne bo treba uvažati. (Foto: F. Bučinel)

Fotografiji sta bili posneti z istega mesta, obakrat je fotoaprat sprožil 15. avgusta, le da je med obema posnetkoma 20 let. Žal je

bleščeča fotografija Kopalcev na levi tista izpred 20 let, na desni pa je žalosten dokaz, kako se danes pozvižgamo na želje kopalcev...

SPOMIN NA OBLEDELO FOTOGRAFIJO:

Sramota po dvajsetih letih Loke

Pred dvema desetletjema smo napovedovali kopališču na Loki bleščečo turistično prihodnost, pred desetletjem so zagotavljali, da bodo kopališče uredili, danes pa so Novomeščani naredili križ čez kopanje

„Kopališče ob Krki je vedno polno obiskovalcev. V teh vročih dneh privabi hlad zelene Krke na Loko množico ljudi. Vse to dokazuje, da postaja Novo mesto s kopališčem na Loki, ki oddaja lepo urejene tujske sobe, in z drugimi naravnimi zanimivostmi vedno bolj obiskan izletniški in turistični kraj na Dolenjskem.“

To žal ni današnji opis razmer na novomeški Loki, pač pa zapis, kakršnega je objavil Dolenjski list natanko pred 20 leti, ko je časopis veljal še 12 dinarjev. Na fotografiji je lepo videti, da kronist ni lagal. Ljudje so se celo vozili s čolni. Kdaj je že ta lepa navada skoraj izginila in tudi veslaški klub je šel rakom živjati!

Pred desetimi leti je direktor komunalnega podjetja Jože Gosenca zatrjeval, da je za ure-

dražjih mest, ponosno pripelo na prvi še drugo: kmalu bo eno izmed redkih slovenskih mest in vasi brez kopališča!

Kje naj se otroci nauče plavati? Kje naj se v vročih pasjih dneh prebivalci okopljejo in ohladijo? Seveda, naj gredo na Otočec, če pa nočejo umazane Krke, naj se zapeljejo v Šmarješke ali Dolenjske Toplice! Zares: Novo mesto slovi kot mesto, ki ima skoraj najmanj prebivalcev na en avto, toda še vedno je večina takih, ki morajo hoditi peš. Bodo vsak dan pešali 12 km do Toplic? Po stari resnici jim ne preostane drugega: če noče Mohamed h gori, mora pač gor k Moha-

među...

Odslej bomo pač kegljali in hodili na dva deci, kar je bolj zdravo kot kopanje v umazani, zastrupljeni, nesnažni Krki. Potem ko so tudi največji optimisti izgubili upanje, da bi Novomeščani na Krki še dobili kopališče, se bodo pač tolažili, da kopanje v tej onesnaženi reki tako ali tako ni zdravo.

Fotografijo pa je vredno objaviti že zato, da bodo čez 20 let spet lahko pobrskali po arhivih in ugotovili, kako so v Novem mestu naredili križ čez kopališče in kako so se odgovorni pozvižgali na želje prebivalcev!

J. SPLIČAL

V čigave roke gre narodno blago?

Namesto v muzej gredo starine v moderna stanovanja, razni zbiratelji in prekupčevalci pa pri tem dobro zaslužijo

Blizal se je konec šolskega leta in učenca hribovske vasi je učitelj opomnil, da verjetno ne bo izdelal razreda. Toda vedno se najde izhod in učitelj je učencu pedagoško namignil, naj malo pogleda v domači vasi za starinami, on pa se bo potrudil in iz enice naredil dvojko. Fant je odšel domov, premetel vse podstrešje in tudi starši so mu pomagali. Kaj mu ne bi, da bo le izdelal! V kotu za „sijo“ so našli dve sliki na steklo, ali kot jim doma pravijo, „tabli“. Učitelj je dibil sliki, učenec pa pozitivno oceno in oba sta bila zadovoljna. Sliki na steklu seveda nista služili kot učilo pri likovnem pouku ali pri pouku zgodovine.

Med številnimi nalogami, ki jih opravljajo muzeji po vsem svetu, je tudi zbiranje predme-

tov — dokumentov kulture in načina življenja nekega ljudstva v posameznih časovnih obdobjih. Te predmete muzeji ohranjajo za poznejše rodove. Že stoletja pa so bila razvita tudi privatna zbiralska nagnjenja, ki so pri nas zadnja leta dobila nov obseg v obliki organiziranega trgovanja. Predmeti z zaprašenih podstrešij in kleti so postali danes dobro tržno blago. Veliko zaslugu pri trpanju stanovanjskih prostorov s starinami, ki bi sodile v muzej, ima tudi politika oblikovanja stanovanjske kulture, ki že nekaj časa poudarja pomen starinskih akcentov tudi v sicer popolnoma modernih stanovanjih.

V Sloveniji, zlasti na Dolenjskem, so zbiralne akcije posameznikov ali organiziranih skupin na dnevnem redu. Popolnoma jasno je, da takim „zbiromcem“ ni težko odšteti tudi večjih vsot denarja. V kakšni vlogi nastopa tu muzej, seveda ni treba posebej poudarjati. Premetnejši zbiralci in prekupčevalci imajo po vaseh tudi svoje „terenske“ zastopnike, ki odkupujejo starine, zbiralec jih le še odpelje in sled za njim se izgubi.

Še en način mešetarjenja s predmeti, ki so, med drugim, dokaz narodne kulture, bi bilo treba omeniti: to je prenašanje starin čez mejo. Naši zdomeci so videli vabljive odkupne cene starin in muzejsko zanimivih predmetov. Marsikdo je na dopustu pobrskal po domačem podstrešju, na Gorenjskem pa so turisti kar med pašo jemali kravam zvonce in vratu.

Če bi zdaj napisal še nekaj besed o zavesti ali pa o tem, da bi se ljudje le morali zavedati

pomembnosti muzeja kot hranilca narodnega bogastva, bi se mi verjetno smejali. Čemu neki bi šlo to v muzej, ko se da lepo spraviti v denar in raje požarnjemo hvaležnost kakega direktorja, zdravnika, opernega pevača, obrtnika in še koga.

JANEZ BOGATAJ

KMETIJSTVO V USTAVI

Bivši borci in kmetje so pripravljeno sodelovati v javni razpravi o novi ustavi. Tudi kmetijstvo naj končno dobi v ustavi tisti veljavo, ki mu gre, ne pa da se o njem le razpravlja.

Naše kmetijstvo se modernizira. Konja je zamenjal traktor, ki pa ga ostareli kmetje in bivši borci, ki so prav tako že starejši, ne smejo voziti, ker pač nimajo izpitov. Za vse te ljudi bi bile potrebne različne olajšave pri taksah in raznih dajatvah, saj bi tako dobili novo voljo do dela. O tem naj bi kmetje in bivši borci razpravljali in tudi sami odločali.

F. M. Kostanjevica

50-LETNICA MATURE V TOLMINU

Učitelji, ki so 1923 opravili na učiteljski v Tolminu prvo in zadnjo slovensko maturo, so se pred kratkim srečali s sovrstniki, ki so hodili na isto učiteljsko v letih 1924 — 1928, ko je bilo učiteljske ukinitelj. Pridružili so se jim tudi učitelji iz Primorske, ki so morali po prvi vojni zaradi neurejenih razmer prekiniti šolanje in so ga lahko nadaljevali in končali šele na tolminkem učiteljski v letih 1919 — 1922.

Zbralo se je 22 jubilarov (moralo pa bi jih biti 85), ki so jim bile vseskozi vzor domoljubne pesmi „goriškega slavčaka“ Simona Gregorčiča.

Srečanje je posnela tudi ljubljanska TV pod naslovom „Simbol zvestobe“. Tolminci so jih sprejeli odprtih rok, jim razkazali svoje mesto in jih spremljali v Kobariid, Bovec, Log pod Mangrtom in Predil ob italijanski meji. Vsi se jim najlepše zahvaljujejo za izkazano pozornost.

S. SK.

Jože Kastelic - 60 letnik

V soboto, 18. avgusta, je dopolnil šestdeset let dolenjski rojak univerzitetni profesor za arheološko zgodovino in klasično arheologijo dr. Jože Kastelic. Rodil se je v Sentvidu pri Stični, v pokrajini, ki je tako zelo bogata arheoloških in kulturnozgodovinskih spomenikov, kjer so že v zgodovini in v visokem srednjem veku bili centri visoke kulture, ki so svoj vpliv izžarevali daleč v slovenski prostor. Rojenice so mu v zibel položile ljubezen do domače zemlje in pesniški talent. S temi darovi se je odpravil na pot klasičnega študija, kjer je spoznaval lepote in modrosti grške in rimske kulture. Lirik in estet po naravi, se je zapisal izročilu naše davnine in postal njen razlagalec. Ta prigodni zapis naj prikljče v spomin le tisto, kar je spoštovani jubilar opravil v okviru slovenske arheološke vede.

Skupaj s prof. Korošcem je po osvoboditvi oral ledine na polju staroslovenske arheologije. Izkopaval je na Bledu, kjer je prišel do fundamentalnih podatkov in dognanj o najstarejši slovenski naselitvi. Kasneje se je lotil drugega velikega projekta: sistematičnega izkopavanja orjaške knežje gomile v Stični, ki je bilo kronano z odkritjem groba bogate ilirske kneginje. To je bil začetek sodobnega načrtnega raziskovanja arheološkega kompleksa Stične, ki ga še danes njegovi nasledniki uspešno nadaljujejo.

Kot dolgoletni ravnatelj Narodnega muzeja je prikljčil v življenje vrsto arheoloških publikacij, ki naj bi domači in tuji javnosti posredovala naše arheolo-

ško bogastvo in naše strokovno prizadevanje v okviru arheološke vede. Njegovi načrti so bili vselej velikopotezni, vsako drobnjarkarstvo mu je tuje. Po njegovi osebnosti in zaslugi so začeli izhajati arheološki katalogi Slovenije, časopisa Situla in Argo. Bil je eden prvih in najbolj vnetih pobudnikov za uredništvo velike mednarodne razstave situlske umetnosti, ki je bila v letih 1961-62 predstavljena v Padovi, Ljubljani in na Dunaju ter je imela izreden odmev v javnosti. Kot muzealec in arheolog se je Kastelic vedno osebno zavzemal za tvorno sodelovanje Narodnega muzeja s tujimi muzeji, še posebej v Avstriji in Italiji, pri arheoloških raziskavah, ki zadevajo vzhodnoalpski prostor. Kastelic je prvi utiral pot slovenskim arheologom v Prirodnoznanstveni muzej na Dunaj, kjer hranijo na tisoče izkopanih iz Slovenije, in s svojo osebno zavzetostjo je podpiral stike naših arheologov s tujimi. Ta njegova prizadevanja so danes rodila že obilen sad.

S prihodom na univerzo, kjer je predstojnik arheološkega oddelka, se je kot akademski učitelj posvetil vzgoji in usmerjanju študentov arheologije. Znano je, da Kastelčeva predavanja slovijo po sijajni elokvenci in izbrusnem podajanju snovi, ki jo obravnava. Pod njegovo mentorsko roko že dozoreva nov rod slovenskih arheologov, ki se bodo posvetili problemom klasične arheologije.

Kot pisec se nam Kastelic razodeva vedno kot briljanten esejist, čigar teksti so jezikovno izredno kultivirani. Spomnimo se njegovega bleščavega eseja o situlski umetnosti, kjer nam je razgrnil umetnostni koncept halštatskega časa in hkrati skozenj projektila človeka, tvorca in nosilca tega umetnostnega izraza.

Po svojem bistvu subtilen lirčni poet in literarni esejist, po študiju klasični humanist in po stroki široko razgledan arheolog je Kastelic vselej s pretanjenim poslušom znal historične silnice, ki so spreminjale in usmerjale tok naše davnine. Ob življenjskem jubileju, ki naj bo samo predah in ne odmor, napijmo jubilaru po starodavni ilirski šegi iz bronastih situl in mu zaželimo še mnogo srečnih in plodnih let!

TONE KNEZ

Jaka Bogataj

V najlepših letih je sredi neumorne dela v nedeljo dopoldne nepričakovano umrl Jaka Bogataj, direktor in glavni urednik Kmečkega glasa, poslanec republiškega zbora slovenske skupščine. Težko je verjeti, da je za vedno odšel od nas, saj je pred kratkim izpolnil šele 41 let. Pogrešali ga bomo, zlasti težko bo ob slovesu njegovim tovarišem iz vojne, gorenjskim partizanom, kurir-

Dejstva govorijo drugače

Prispevek k polemiki o filmu v Dol. listu

Franc Segeđin je v 31. in 33. št. Dolenjskega lista objavil dva prispevka, ki naj bi z navajanjem dejstev osvetlila težak položaj kinematografa Krke pri sestavljanju filmskega spreda. K tem dejstvom bi dodal naslednje:

Jugoslavija film je res edini uvoznik filmov pri nas, ni pa res, da opravlja tudi izbor. Filme izbirajo distribucijska podjetja s sodelovanjem kinematografov in v skladu z njihovimi potrebami. Podatek, da na leto uvozimo le okoli 250 filmov, ne

drži. Zadnjih pet let smo uvažali 400 do 500 filmov na leto, in to samo z zahodnega tržišča. Licenca prikazovanja poteče filmom po petih letih, tako da je trenutno na razpolago več kot 3000 filmov. Ob takem številu z izborom ni mogoče imeti težave.

Ne verjamem trditvi, da so vsi kvalitetni filmi komercialno neuspešni in da imajo slab obisk. Gre za nekaj drugega: kvaliteten film ob enaki zasledenosti dvoran prinese manj denarja zato, ker je najemnina zanj večja. Prepričan sem tudi, da se kino Krka s filmsko vzgojo ne ukvarja iz ljubezni do mladih in iz skrbi za pravičen razvoj filmskega okusa, ampak le zato, ker je za to dejavnost subvencioniran.

Odveč se mi zdi Segeđinovo sklicevanje na položaj svetovne kinematografije, na televizijo, motorizacijo in na jugoslovansko filmsko proizvodnjo, ki naj bi bila v celoti slaba, kot avtor trdi. Prepričan sem, da je možno marsikateri problem reševati tudi v regionalnih okvirih brez sklicevanja na slabe objektivne okoliščine, na majhne dohodke in podobno.

Se enkrat prihajam s starim predlogom, ki sem ga omenil že F. Segeđinu in tov. Kastelcu: dajte vsaj enkrat na mesec na spored ob določeni uri dober film, napravite zanj primerno reklamo, pospremite ga s strokovnimi pojasnili ali uvodom in videli boste, ali dober film vleče ali ne. To bi bil lahko zametek filmskega gledališča v Novem mestu.

JOŽE SIMČIČ
Novo mesto

Hočete vedeti, kaj se pri nas godi? Naročite Dolenjski list!

DAN NARODNE NOŠE

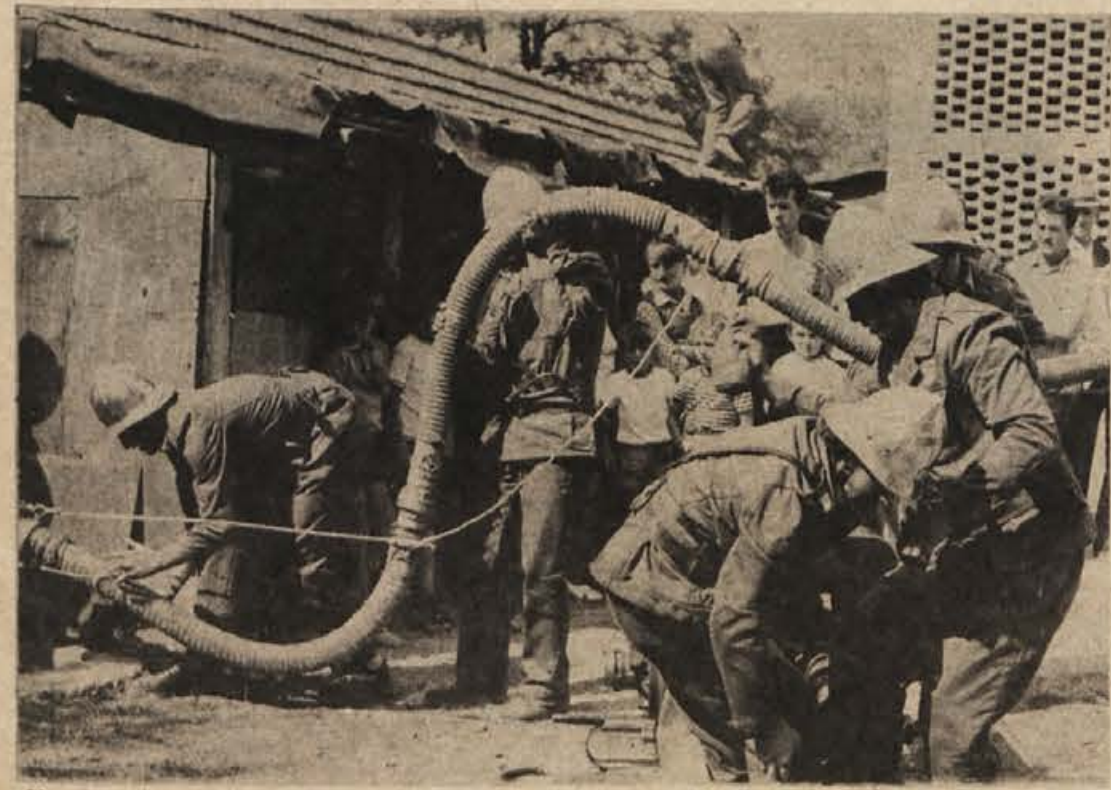
Turistično društvo v Kamniku bo priredilo v nedeljo, 2. septembra, tradicionalni DAN NARODNE NOŠE. Prireditve bo pod pokroviteljstvom občinske skupščine.

Vabimo skupine in posameznike, da se udeležijo te prireditve in da udeležbo izvirnih narodnih noš takoj prijavijo Turističnemu društvu v Kamniku.

jem in obveščevalcem, s katerimi je od leta 1943 dalje delil dobro in hudo.

Kratka je bila njegova življenjska pot, a vendar polna in bogata. Rodil se je leta 1932 na Gabrški gori v Poljanski dolini. Komaj je odrasel šolskim klopem, že ga je zajela vojna vihra. Postal je eden izmed najmlajših kurirjev na Gorenjskem. Po vojni je nadaljeval delo pri obnovi domovine. Bil je komandir čete na mladinski progi Brčko — Banoviči in komandant frontne brigade pri graditvi hidrocentrale Moste — Zirovnica. Bil je zaveden komunist in je kot mladinski, sindikalni in združni delavec deloval na Jesenicah, v Idriji, Tolminu, Kranju in v Ljubljani. Pred desetimi leti je odšel z Glavne zadruške zveze h Kmečkemu glasu in mu pomagal do današnje ravni. Pogrešali ga bodo njegovi sodelavci, katerim je bil nesebičen tovariš, pogrešali ga bodo tudi kmetje, katerim je vedno nudil pomoč pri razvijanju kmetijstva.

Hvaležni smo mu za njegovo delo. Njega ni več, spomin nanj in na njegovo delo pa bo še dolgo živelo med nami.

Clani prostovoljnega gasilskega društva Stopiče so v nedeljo, 19. avgusta, proslavili 60-letnico svojega delovanja. Ob tej priložnosti so organizirali tekmovanje med gasilci iz okolice Novega mesta. Najspretnejši so bili šmihelski gasilci, ki so najhitreje potegnili cevi za vodo in usmerili curek v ognjeni cilj. Na sliki: sesalna cev je že sestavljena. (Foto: F. Orel)

60 let ravnatelja Borisa Plantana

Te dni praznuje 60-letnico rojstva zaslužni šolnik, vzgojitelj mladine ter družbeni delavec Boris Plantan, ravnatelj osnovne šole v Vavti vasi. Ker je to pomemben življenjski praznik in ker se bo v kratkem tov. Plantan poslovil od vzgojiteljskega dela, kateremu je toliko let posvečal vso svojo skrb, ljubezen in sposobnost, je prav, če ob tej priložnosti na kratko povzamemo življenjsko pot tega kremenitega, delovnega in zato splošno spoštovanega kulturnega delavca.

Rodil se je 22. avgusta 1913 v kmečko-obrtniški družini v Vavti vasi. V osnovno šolo je hodil osem let in se že nameraval posvetiti očetovi obrti — ključavničarstvu. Tedaj pa ga je prijatelj nagovoril, naj se tudi on vpíše na gimnazijo. Poslušal je nasvet, toda ker je bil prestar, je moral opraviti privatni izpit čez prvi razred. Tako je potem v komaj treh letih dovršil kar štiri razrede gimnazije in prestopil na ljubljansko učiteljsko. Tudi tu mu je marsikdaj predla trda za denar, kajti doma je bilo veliko otrok, davki pa veliki, tako da je bil oče celo prisiljen prodati domačo hišo. Nemara izvira prav tu Plantanova humanost in predanost revnim ter pomoči potrebnim, ki ju je tako pogosto pokazal pozneje v življenju. V letih 1930-1935 je dovršil učiteljske, odšel takoj po diplomi v šolo za rezervne pešadijske oficije v Bilečo in opravil izpit za podporočnika.

Ko se je vrnil od vojakov, je moral eno leto čakati na službo, nato pa je nastopil učiteljsko pot na Dobovcu pod Kumom (1937). Od tam so ga po večletnih brezuspešnih prošnjah — bil je namreč Sokol — le premetili bliže domačemu kraju, in sicer v Dol. Toplice (1941). Tu ga je zatela okupacija. Vsak dan, ko se je vozil iz Vavte vasi v službo in nazaj domov, je opravljal obveščevalno službo za narodnoosvobodilno gibanje med Toplicami, Stražo in Vavto vasjo. Zbiral je različne material in ga s pomočjo Franceta Venturinjia skrivaj pošiljal čez blok partizanom.

2. julija 1942 so ga Italijani doma aretirali in odpeljali v novomeške zapore, od tam pa v internacijo v Monigo in Gonars. Po 13 mesecih se je izčrpan vrnil domov, doživel italijansko kapitulacijo in odšel v partizane. Sprva je bil borec v Levstikovi brigadi. 1. marca 1944 pa je bil z dekretom Okrožnega odbora Novo mesto postavljen za upravitelja na osnovni šoli v Uršnih selih. Od junija 1944 pa do 28. novembra je bil rav-

natelj v Dol. Toplicah, tedaj pa so ga domobranci pred Toplicami zajeli in ga zaradi gradiva, ki ga je imel pri sebi, mislili že ustreliti. Nato so ga odgnali v Novo mesto in izročili gestapu. Tako je v novomeških zapornih prebil ves čas do osvoboditve v mučni negotovosti, saj je bil določen za talca.

Kot prekaljen družbeni delavec in sposoben šolnik je zavzemal tov. Plantan po osvoboditvi odgovorne položaje: bil je ravnatelj osnovne šole oziroma nižje gimnazije, nato poverjenik za prosveto in šolski nadzornik. Po prestani hudi operaciji na ledvicah pa se je spet vrnil na šolo v rodni kraj, kjer ravnateljuje še danes. Tu je izvedel prepotrebno adaptacijo stare šolske stavbe, si prizadeval, da bi čim bolj stekla reforma osnovne šole, bil mladini sijajen učitelj in razumevajoč vzgojitelj, učiteljskemu zboru doberhoten

vodja, poleg tega pa je sodeloval v številnih šolskih akcijah in javnem življenju, dolga leta vodil pevski zbor itd., itd. Skratka, bil je učitelj v pravem pomenu besede, ki je stal vedno, kot bi rekel Cankar, sredi arene življenja. Za to so ga usposabljal njegova humanost, ljubezen do dela, široka in temeljita izobrazba, predvsem pa zakoreninjenost v svojem ljudstvu in predanost napredni misli.

Tovariši jubilaru iskrene čestitke ob njegovem prazniku in iskrena zahvala za opravljeno pomembno delo!

Gasilsko društvo Dolenja vas je v nedeljo, 19. avgusta, praznovalo 45. obletnico obstoja in delovanja. Ta dan je bil za vse prebivalce tega kraja pomemben, saj so gasilci dobili nov gasilski avtomobil, ki bo pripomogel k hitri pomoči ob raznih nesrečah. Krstive avtomobila so se udeležili predstavniki sosednjih gasilskih društev, gasilske zveze iz Krškega in občinske skupščine Krško. Za dolgoletno delo in za dano denarno pomoč za nabavo avtomobila so najprizadenejšim podelili priznanja.

M. ZUPANČIČ

Sredi poletja smo. To je čas dopustov, pa tudi čas najživahnjšega prometa po trgovinah z živili, čas, ko oživljajo tudi najbolj zapuščene stojnice. Na nekatere stojnice pridejo prodajalci celo iz daljne Makedonije. Okoliške kmetice prinašajo na prodaj vrtnine vseh vrst, ponujajo sočne breskve, zgođnje sorte jabolk in druge sezonske dobrote.

Vsaka druga beseda mi-moidočih na tržnici je vprašanje: „Po čem?“ Blago se samo ponuja in odgovorov „nimamo“ prodajalci skoraj ne poznajo.

Gospodinja, ki nakupuje za družino, takoj spoznaš. Preden kaj kupi, obide stojnice in pretehta, s čim se bo založila. Zda, ko je izbira najbolj pestra, lahko nekaj prihrani ali izda več, kot je nameravala. Življenje je vsak dan dražje, izdatki za sadje in zelenjavo, meso in druga živila pa vsak dan večji.

Po založenosti se dolenj-

ška mesta ločijo med seboj, odvisno od tega, kako so trgovci sposobni organizirati preskrbo občanov. V Brežicah tarnajo gospodinje, da je draginja, da je v Zagrebu veliko več izbire in vse bolj poceni. Če vprašate branjevke, bodo povedale, da v Zagrebu pridelke laže prodajo, da za dobro blago tam več dobe in da gredo v denar tudi pridelki slabše kakovosti.

Kmetice zagotavljajo, da je bilo včasih na trgu bolj živo. Odkar so preskrbo z zelenjavo prevzele trgovine, se mnoge gospodinje oskrbujejo kar tam. Marsikatera zaposlena ženska in mati sploh ne utegne na trg. Živež nakupi spotoma, ko gre iz službe, takrat pa so tržnice že prazne.

Z DOMAČEGA VRTA JE NAJCENEJE

Nasploh je poleti povpraševanje po vrtninah v Posavju in na Dolenjskem manjše

kot spomladi. Kdor le more, obdeli krpo zemlje in tako ga vrtilček do pozne jeseni zalaga s solato, paradižnikom, čebulo, fižolom, krompirjem in korenčkom.

Ljudje prihranijo na ta način precej izdatkov, zato so redke delavske družine brez vrta. Celotisti, ki stanejejo v blokih, vzamejo v najem kos zemlje.

Poletni jedilniki so večinoma skromni in ne dohitevajo izbire na stojnicah. Vprašajte katerokoli gospodinjico iz družine s povprečnimi dohodki, pa vam bo potrdila, da je res tako. Šele ko sta sadje in zelenjava cenejša, si ju lahko privoščijo do sitega. Prvi sadeži ali vrtnine pa so običajno dragi, zato so na mizi le za poskušnjo. Prehrana že tako ali tako pobere večino družinskega dohodka, zato si morajo delavske družine marsikaj pritrpati od ust, če želijo privarčevati denar še za druge stvari.

BOMO ZAJEZILI PLAZ?

V Jugoslaviji so letos junija v primerjavi z lanskim junijem narasli življenjski stroški štiričlanske družine z nizkimi dohodki za 27,7 odst. na osebo. Osebnih dohodkov bi se morali povečati skoraj za tretjino, če upoštevamo, da je treba odšteti za prehrano kar 60 odstotkov.

Sindikati so zaradi tega zaskrbljeni. Dirka za povečanimi osebnimi prejemki namreč ni rešitev in bi lahko celo poslabšala položaj delavcev. Zveza sindikatov Jugoslavije poskuša zavarovati življenjski standard delavcev, zato opozarja proizvajalce, trgovce, zbornice in združenja, naj poiščejo bližnjico, po kateri bodo pridelki hitreje in ceneje našli pot do potrošnika-delavca. Napovedujejo tudi več drugih ukrepov, med njimi dogovarjanje občin in republik za zmanjšanje dav-

kov na nekatere izdelke in osebne dohodke, saj to lahko več pripomore kot zvečanje prejemkov brez dodatne produktivnosti.

Nekatere sindikalne akcije bodo stekle že do jeseni, da bi vsaj trenutno olajšali položaj delavcev. Med njimi naj omenim prizadevanja za organizirano nabavo ozimnice po dostopnejših cenah. To sodi sicer med trenutne rešitve, med trajnejše pa lahko prištejemo akcijo za boljše gospodarjenje, akcijo za večji vpliv delavca na investicijske izdatke, prizadevanja za boljše izkoriščenost delovnih priprav in delovnega časa, načrtnejšo kmetijsko politiko itd.

Draginji torej napovedujemo boj. Zelja nas vseh je, da bi zmagali v njem, da bi zaustavili rast življenjskih stroškov, da bi se razmere na tržišču umirile. Ko boste brali pogovore z gospodinjami in pregledali cenik, boste hitro ugotovili, da so dolenj-

ška mesta draga, da cene prav nič ne zaostajajo za cenami v bogatejših, gospodarsko bolj razvitih krajih, kot so Celje, Kranj, Maribor in Ljubljana.

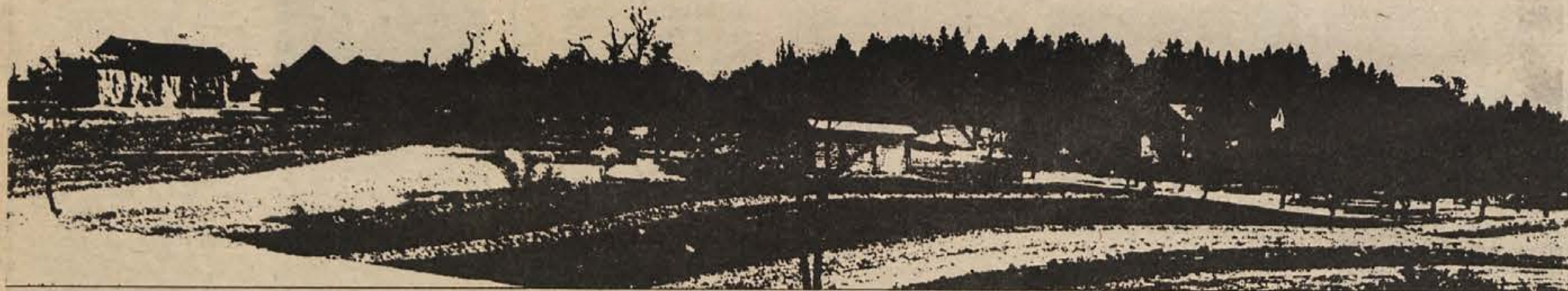
NAJDRAŽJI KRAJI

Po draginji vodijo Črnomelj, Metlika, Ribnica in Kočevje. Običajno je v teh krajih manj izbire kot v Novem mestu ali Brežicah, kjer imajo boljše ponudbo na tržnici.

Z mesom pa je povsod križ. Cene so kolikor toliko enotne, založenost pa je izredno slaba. Edinole govedine in piščancev ne zmanjka, medtem ko ponekod že mesece zamaš sprašujejo za svinino in teletino. Če pa mesarji že dobe svinino, potem jo prodajajo s slanino vred, kar seveda ni nič drugega kot podražitev.

JOŽICA TEPPEY

želoдец prazni denarnice

ODŠKRTNEMO DRUGJE

„Da je Novo mesto eno najdražjih mest v Sloveniji, je znano. To dejstvo krepko občutim v svoji denarnici.“

Tako je začela pogovor Iva Moro, tovarniška delavka in gospodinja štiričlanske družine iz Novega mesta. Izbrali smo jo iz množice gospodinj, ki so s kislim obrazom nakupovale potrebna živila. Zakaj s kislim, ni da bi govorili.

„Cene so previsoke. Za hrano porabim zdaj več, kot sem prej. Dohodki so ostali isti in to se pozna pri življenjski ravni. Treba je pač odškrniti pri drugih stvareh, če hočemo jesti tako, kot smo. Neumno bi bilo pritrgovati pri hrani – že zaradi otrok, ki morajo dobiti svoje. Skoraj tri četrtine moje plače gre v ta namen. Glede založenosti pa se ne morem pritoževati: na trgu dobim vse, kar potrebujem. Edino z mesom je križ. Predrago je in še ne dobi se vedno. Mesno krizo rešujejo piščanci, a tudi teh se človek

Iva Moro je še povedala, da bi bilo potrebno ali znižati cene ali povečati plače.

SKORAJ POLOVICA

Mileno Jankovič, tovarniško delavko, smo srečali na črnomaljski tržnici, ko je kupovala za kosilo potrebna živila. Na naše vprašanje o cenah se je nasmejala, kot da bi spraševali za najsmesnejšo stvar na svetu. „S cenami vendar ni nič novega, se pravi, kar naprej se spreminjajo in to samo navzgor.“

Potem se je zresnila in nada-

ljevala: „Predrago je. Zdi se mi, da je črnomeljska tržnica zelo draga, saj si brez treh starih tisočakov ne upam na tržnico. Doma imam majhno njivo, kjer pridelam nekaj krompirja in zelenjave, a kljub temu gre skoraj polovica družinskega dohodka za prehrano. Za drugo je še huje. Stalne podražitve prav gotovo slabo vplivajo na rast standarda. Pri hrani nočem varčevati in tako se pač drugje pozna, da gre za živila vse več denarja. Nasploh pa je razlika med cenami in osebnimi dohodki prevelika.“

Jankovičeva, gospodinja štiričlanske družine, tudi z založenostjo trgovin in tržnic ni bila zadovoljna. Potarnala je zlasti glede pomanjkanja mesa, katerega nakup poleg vsega jemlje še veliko časa, ker je treba dolgo čakati v mesnici.

KUPCI ZADOVOLJNI

Kako je z nabavo zelenjave, sadja in nasploh v trgovini, smo se pogovarjali s poslovalkinjo poslovalnice DOLENJKE v Trebnjem, Silvo Godnjavec.

– Zakaj nihanja v cenah? – nas je zanimalo.

„Gre za dnevna nihanja. Pošiljke s Primorskega so praviloma dražje kot iz drugih republik. Da je Primorska dražja, vidimo tudi pri zasebnikih, ki prodajajo sadje kar iz avtomobilov na cesti. Ljubljanska SADJE-ZELENJAVA dostavlja vse sveže vsak dan, EMONA dovažata trikrat na teden.“

– Prilaganje željam kupcev?

„Toča je uničila marsikateri vrt, zato smo zopet naročili solato. Kupci so zadovoljni. Mno-

go negodovanja je le zaradi pozne dostave kruha. Iz Novega mesta ga dostavljajo tudi šele

ob pol enajstih dopoldne. Kupcem zjutraj niti ne moremo povedati, kdaj ga lahko pričakujejo.“

OD UST ZA HIŠO

Čprav prodaja sadja in zelenjave po sevniških trgovinah močno narašča, je še vedno mnogo gospodinjstev, ki imajo na mizi tisto, kar zraste na domačem vrtu. Tudi v štiričlanski družini kuharske pomočnice v sevniškem vrtcu Jožefe Hribšek iz Boštanja je tako.

„Letos bi hišo radi zaprli. Ob koncu tea kupimo pol kilograma mesa. Porabimo ga tako, da je v nedeljo nekaj za kosilo in še za večerjo. Zelenjavo imamo na vrtu. Da bi to kupovala? Može je delavec v Jugotaninu. Če bi vse kupovali, bi šli obe plači za hrano!“

Tak je torej razgovor o hrani v tej družini, kjer je en otrok star 11 let, drugi pa 3 leta. Vrsta delavskih hišic raste na ta način. „Letos bomo zaprli,“ pravi Jožefa Hribšek, „kasneje bo menda bolje.“

VZETI MORAŠ, KAR IMAJO

Na metliški tržnici, ki je bila skoraj prazna, smo šele po daljšem času „ujeli“ gospodinjo, ki se ji ni zdelo za malo nekaj povedati o tako vsakdanji stvari, kot so cene.

Štefica Predovič, gospodinja tričlanske družine, se je pritožila nad stanjem cen in založenostjo trgovin in tržnic.

„Za noben dan ne more človek vedeti, kateremu živilu bo

cena poskočila. Res, da se o tem velikokrat samo govori, vendar dostikrat ne brez vzro-

ka. Zadnjič se je šušljalo, da se bo podražil sladkor, in ker to ne bi bilo nič čudnega ob stalnem porastu cen, sem ga pač kupila 25 kg za vsak primer. Vse se draži, izbire pa je čedalje manj. Vzeti moraš, kar ti ponudijo, kajti visoki ceni tistega, kar želiš, ne dobiš. Najslabše je z mesom. Govedina se še dobi, svinino moraš pa naročiti vsaj dan prej. Moj mož potrebuje dobro hrano, ker ima težko delo, in tako potrošiva veliko za nabavo živil. Seveda se to pozna pri drugih stvareh, ki se jim je treba odreči.“

VSE DRAŽJE KOT V ZAGREBU

„S cenami sploh nisem več na tekočem, tako se spreminjajo in tudi v vsaki trgovini so drugačne,“ ugotavlja Ida Resnik iz Brežic.

„Živila kupujem v glavnem v Krkinem marketu, ob sobotah pa sezonsko zelenjavo na trgu. Brežice so drago mesto, precej dražje od Zagreba ter se s takojšnjimi cenami in izbiro težko primerjajo.“

Ta čas se nad založenostjo ne morem pritoževati. Vsega je dovolj. Pozimi je preskrba z zelenjavo in sadjem slabše organizirana. Dogodi se, da vsi dobijo eno samo vrsto ali pa so povsod naenkrat brez vsega. Pošiljk iz toplih gred se sicer razveselimo, vendar so zelo drage in si jih vsakdo ne more privoščiti.“

„Kakšna pa je izbira v mesnicah?“

„Slaba. Naprodaj imajo večinoma le govedino in piščance, teletine že dolgo ni, svinina je pa tudi že redkost. Zadnja leta je v trgovinah dovolj mlečnih izdelkov, ki smo jih včasih pogrešali. Z njimi si lahko velikokrat pomagamo. Kuham le zase in za otroka, pa ugotavljam, da je to za eno ali dve osebi zelo

drago. V Brežicah bi še kako potrebovali obrat za družbeno prehrano, v katerem bi se človek enkrat na dan po zmerni ceni izdatno najedel. Za ženske, ki smo zaposlene, je kuhanje kosila breme.“

DVAKRAT PREMISLI, PREDEN KUPI

„Ko pa nimam časa,“ se je branila pogovora Rezi Kozole. Nakupovala je živila pri Preskribi v Krškem. Zaposlena je v tovarni žvečilnega gumija Imperial, doma jo čakata dva predšolska otroka, zato se res ne utegne dolgo muditi po trgovinah in drugih opravkih.

Za jušno zelenjavo in solato ima majhen vrt, vse drugo kupi. Za trg pravi, da je založen za silo. Sicer pa ona kupuje tisto, kar je bolj poceni.

Povedala je še, da varčujejo za hišo in da morajo zelo paziti na vsak dinar. Zato Kozoletova dobro premisli, preden kaj kupi. Za hrano bi lahko porabila toliko, da jim ne bi nič ostalo. Meso je poredko na mizi, pa še to največkrat kokošje ali pa goveje, tako da ni predrago.

Na graditev hiše družina ne bi mogla misliti, če bi bil zaposlen samo mož. Z eno plačo ne bi šlo, o tem je Rezi Kozole trdno prepričana. V Imperialu se je zaposlila pred dvanajstimi leti. Po službi gre najprej v trgovino in vse nakupi, da ji ni treba pozneje še enkrat od doma in da se tisti čas posveti otrokoma in gospodinjstvu.

Glede založenosti trgovin nima pripomb, razen te, da se cene hitro spreminjajo, da se vsak dan kaj podraži: Veliko stvari je, ki jih sploh nikoli ne kupi, saj drugače ne bi mogli ničesar privarčevati za hišo.

Z ENO PLAČO SE NE DA ŽIVETI

Milena Ovčarevič iz Ribnice je povedala, da mesa v ribniških mesnicah ob ponedeljkih sploh ni, v ostalih dneh pa je le govedina in piščanci. Najbolje je, če se hraniš v menzi. Na srečo pa imajo v samopostrežni ob torkih in petkih meso za čevapčiče, goveje zrezke, svinjske zarezbrnice, piščance in jetra.

V trgovino s sadjem in zelenjavo hodi bolj malo, ker nikoli

ne dobi tistega, kar bi rada. Zato kupuje kar na trgu, kjer je izbira dobra, cene pa so take in drugačne.

„Med cenami v Kočevju in Ribnici je velika razlika, Ribnica je namreč precej dražja,“ je zatrdira Milena Ovčarevič. Tako je pralni prašek v Ribnici za 90 par dražji, dražje so šolske potrebščine in sadje ter zelenjava.

Ob zaključku je povedala, da sta z možem oba zaposlena. Z eno plačo se ne da živeti, čeprav mož zelo lepo zasluži in čeprav imata le enega otroka, ki bo šel letos v prvi razred osnovne šole.

GRADIVO JE PRIPRAVILA JOŽICA TEPPEY V SODELOVANJU Z MILANOM MARKLJEM, JOŽETOM PRIMCEM, IVANOM ZORANOM IN ALFREDOM ŽELEZNIKOM. CENE V TABELI SO VELJALE V ZAČETKU AVGUSTA.

Terezija Omerzu iz Dečnih sel prinese pridelke na trg v Brežice vsako sredo in soboto, pozimi in poleti.

Stojnice v Novem mestu so čez poletje dobro založene. Prodajalci prinašajo povrtino in sadje tudi iz drugih republik, predvsem iz Makedonije.

	BREŽICE	ČRNOMELJ	KOČEVJE	KRŠKO	METLIKA	NOVO MESTO	RIBNICA	SEVNICA	TREBNJE
novi krompir	3,00	4,00	2,65	3,00 - 4,10	4,00	3,00 - 4,00	3,50	2,60 - 3,50	2,00 - 2,50
stročji fižol	3,40	5,00	6,90	5,60	5,00	5,00	6,80	5,00	4,00
kumare	3,00	4,00	4,50	4,00	5,00	5,00	4,50	2,40 - 4,00	3,00 - 5,00
paprika	10,00	10,00	10,50	9,80 - 12,00	13,00	12,00	10,00	8,00 - 9,50	9,20 - 11,50
paradižnik	4,00 - 5,00	6,00	3,85	6,30 - 6,90	6,00 - 7,00	5,00	4,80	4,00 - 4,50	5,00 - 5,40
koren	7,00	-	4,90	5,00	-	8,00	5,00	7,70	-
rdeča pesa	3,00	-	4,45	3,00	-	-	6,30	-	-
čebula	5,00 - 6,00	7,00	4,90	6,00	8,00	7,00	5,40	4,60 - 6,00	5,70 - 6,90
zelena solata	7,00	-	6,30	5,50	-	6,00	8,00	2,40 - 4,00	-
zelje	3,00	4,00	2,10	3,00	3,00	4,00	2,50	2,30 - 2,70	5,70 - 6,90
jajca	1,00 - 1,20	1,50	1,20 - 1,40	1,15	1,50	1,20 - 1,35	1,10 - 1,30	1,05 - 1,20	1,00 - 1,30
jabolka	6,00	3,00	8,10	5,00	10,00	5,00	10,00	3,00 - 6,40	-
hruške	6,00	8,00	11,50	5,00	10,00	5,00 - 6,00	10,00	6,00 - 10,00	9,95 - 12,20
breskve	6,00 - 7,00	10,00	6,75 - 10,10	4,00 - 6,00 obtočene 1,50	13,00	10,00	10,00	6,00 - 8,00	9,10 - 10,00
piščanci	21,90	21,90	21,90	21,90	21,90	21,90	21,90	21,90	21,90
ribe	9,00 - 15,00	-	10,00 - 12,00	9,00 - 11,50	20,40	9,00 - 21,20	-	14,00 - 15,00	-
govodina	22,00 - 36,50	23,00 - 30,50	20,80 - 60,00	20,80 - 37,40	23,50	18,50 - 50,00	20,80 - 37,40	20,80 - 37,40	20,80 - 38,60
svinina	14,00 - 32,00	23,00 - 29,00	30,10 - 34,20	30,10 - 34,20	15,00 - 29,00	15,00 - 34,20	30,10 - 34,20	-	-
teletina	20,50 - 54,00	34,00 - 44,00	20,80 - 65,00	31,20 - 54,00	23,00 - 34,50	20,00 - 54,00	25,00 - 54,00	-	-

V 49. krogu dirke za Veliko nagrado Avstrije, ki jo je v živo gledalo več kot 100.000 gledalcev, na televizijskih zaslonih pa še milijoni ljubiteljev avtomobilizma, je bilo praktično konec letošnjega svetovnega prvenstva v formuli 1. Emerson Fittipaldi, ki je vodil od 17. kroga naprej, je po izhodu iz ovinka Texaco, med četrtim in petim kilometrom 5911 metrov dolge proge Oesterreichring, skočil iz avtomobila in besno vrgl čelado ob tla: njegov lotus ga je pustil na cedilu prav takrat, ko je vse kazalo, da mu nihče več ne more do živega, saj sta vozila s kolegom iz ekipe Ronniejem Petersonom dobrih 12 sekund pred Stewartom.

To je bil vrh letošnje dirke, vrh, s katerega je padel sedanji svetovni prvak iz Brazila nazaj v venec dirkačev, ki tvegajo življenje. Na vrhu trideseterice hladnokrvnih ljudi, sestavljenih iz mešanice strasti in strahu, bo poslej spet Jackie Stewart, ki je na Tyrrell-fordu s taktično vožnjo osvojil tretje mesto in si tri dirke pred koncem — na vrsti so še Monza, Kanada in Amerika — praktično zagotovil naslov najboljšega. Po letih 1969 in 1971 bo to njegovo tretje prvenstvo!

FORMULA ZA TURIZEM = FORMULA 1

Mehaniki so v silni vročini poskrbeli, da je bil Regazzoni brez skrbi za svoj BRM

KDO STA JUNAKA?

Zmagovalec letošnje 12. dirke za svetovno prvenstvo je po Fittipaldijem odstopu brez težav postal Peterson. Plavalasi dirkač iz Oerebroja na Švedskem se je rodil 14. februarja 1944, torej v znamenju vodnarja. Visok je 184 cm in teži 75 kg, samski in po poklicu tehnik. Govori kajpak tudi angleško, v domači garaži pa ima mercedese 3,5 in ford capri. Njegov konjiček je jutranje dirkanje, navdušujejo ga zmagi, najraje je sunko z jajcem, pije coca-colo in poslušaj pop glasbo. Za najljubšo deželo si je izbral Švico — brzokone zaradi dakarjev. Peterson je z zmago v Zeltwegu pobral drugo lovorko Grand Prix v življenju...

Jackie Stewart, novi svetovni prvak, absolutni prvak po številu zmag na velikih nagradah formule 1 v zgodovini dirk, je kajpak starejši. Ta nekdanji angleški prvak in streljanju na glinaste golobe se je rodil v znamenju dvojčkov 11. junija 1939 v Dumbucku pri Dumbartonu na Škotskem. Težak je 73 kg in visok 169 cm, poročen in ima dva sinova. Konji: ki škotskega inženirja so streljanje, ribolov in golf, navdušuje ga smisel za humor, ogorčen je nad neznanjem profesionalcev, najraje je meso in pije lahke alkoholne pijače. Kadar ne dirka, se vozi s fordji, ki jih ima doma, živi v Švici, ki je tudi njegova najljubša dežela. In kadar nič ne dela, tedaj poslušaj beatle.

Pravzaprav je imela dirka še tretjega junaka, človeka, ki je popestril nastop s silovitim jurišem na tretje mesto Stewarta, ko je še vozil Fittipaldi. To je bil Brazilec Carlos Pace na surteesu, ki je po 40. krogu neprestano zmanjševal razliko in v tisočih vzdihih upanje, da mu bo uspel veliki met. Toda krog pred ciljem ga je pustil na cedilu motor in mimo boksov je peljal z dvignjenimi rokami — pa vendar je zadnji krog še prepepeljal tako hitro, da je za sekundo ugnal četrtega, Argentinca Reutemanna na brabhamu.

FILM DIRKE

S starta je najhitreje potegnil E. Fittipaldi; že v prvem krogu pa se je dirka končala za Revsona, ki je izgubil hladilnik za olje. V drugi rundi je zapeljal v bokse Hunt. Šesti krog je bil usoden za drugega v skupni uvrstitvi, Francoza Ceverta, ki mu je šel k vragu hladilni sistem. Prav tako je zapeljal v bokse Follmer, ki je šel spet na pot šele v desetem krogu. V devetem krogu se je moral ustavititi tudi Oliver. Vrstni red po desetih krogih: Peterson, Hulme, E. Fittipaldi, Stewart, Reutemann.

V 11. krogu težave z bolidom Hulma, v 12. krogu se je vrnil na progo Oliver, zato pa je šel v bokse Hailwood, ki mu je razneslo levo prednje kolo. V 13. krogu je zapeljal z dirkališča Follmer zaradi napake v električnem sistemu, a se je vrnil nazaj na progo. V 14. krogu je šel v bokse spet Oliver, Hailwoodu pa so zamenjali kolo. V tem krogu je Stewart postavil nov rekord proge s povprečno hitrostjo 218,61 km na uro.

V 16. krogu je Hulme spet na progi, v 18. krogu pa je imel težave z dovodom bencina Ganley. Po 20. krogih je vodil E. Fittipaldi pred Petersonom, Stewartom, Pacejem in Reutemannom.

Po 25. krogu se je naskok prve dvojice pred Stewartom še povečal, v 26. krogu pa je šel spet na progo Ganley, ki je zamenjal bencinsko črpalko. Vmes je imel spet težave Hulme, vendar se je vrnil na progo, zato pa je v 27. krogu odstopil Follmer, ki so mu začele nagajati še zavore. Po polovici proge je vrstni red prve peterice nespremenjen.

V 29. krogu je šel z dirkališča Hill, ki so mu nagajale obese, naslednji krog pa še W. Fittipaldi, starejši brat vodečega, ki se mu je nabralo težav, pa je v 34. krogu zaradi napake v dovodu goriva potem odstopil. Najboljših devet je imelo po 35 krogih cel krog naskoka!

V 36. krogu je imel spet težave Hailwood, vendar se je vrnil v 38. krogu. V 40. krogu je odstopil Jari-er. Po 45 krogih je bil Peterson 6 desetink sekunde za Fittipaldijem, Stewart pa celo 14 sekund, ker se je po 40. krogu razlika med njima povečala vsak krog za pol sekunde. In potem, v 49. krogu, je bilo vsega konec tudi za uradnega svetovnega prvaka!

Končni vrstni red: Peterson 1.28,48 (319 km in 194 m), povprečna hitrost 214,85 km na uro. Slede: Stewart, Pace — z novim rekordom 218,72 km na uro je po Nuerburgingu pobral še Oesterreichring! — Reutemann, Beltoise (BRM), Regzzoni (BRM), Merzario (Ferrari; on in vsi drugi so zaostali vsaj za krog!), Hulme (McLaren), Van Lennep (ISO) in Hailwood (surtees). Od 23 jih je na cilj prišlo 10.

STROŠKI

Cevert po porazu, s katerim se je moral spriznati, ko je odstopil, pač ni bil žalosten. Francoska zvezda v formuli 1 je obdržala drugo mesto v skupni uvrstitvi kljub nesreči na

Oesterreichringu. Toda to, da se je pokazal v Zeltwegu in da je zapeljal čez startno črto — samo to in nič drugega! — mu je vrglo okroglo dva milijona starih dinarjev. Kajpak je to drobiž v primerjavi z resničnim zaslužkom. Morebiti se po porazu tolaži v družbi ostarele francoske Brigitte Bardot, s katero so ga že večkrat videli, vendar mu denarja zanesljivo ne primanjkuje. Oče, znani pariški juvelir, mu je sicer zagrozil, ko se je odločil za tvegano pot dirkača formule 1: „Razdedinil te bom!“ Ta bogataševa groznja je bila na videz huda, a danes se Francois smeje očetovim denarjem v brki: sam zaslužim prav toliko in še več...

Pač pa so na denar bolj pazljivo gledali organizatorji, ki so imeli s prirediteljno grozno stroške. Prof. May, komercialni menažer dirkališča, je stokal: „Dirka nas bo veljala 8,5 milijona šilingov, samo za dirkače, bomo morali poseči v žep po 4,5 milijona (šiling je 80 par). Za preostale štiri milijone bomo zagotovili brezhibno varstvo za vse!“ Zares: Oesterreichring je pojem varnosti v današnjih formulah in tudi tokrat ni bilo drugače; prireditelji so imeli na voljo dobesedno vse, kar današnja tehnika premore, da bi preprečili nesreče oziroma lajšali posledice. Celotno nezgorljivo, strahotno vroče obleke na izurjenih ljudeh v silni pripeki. Ti ljudje, ki so bili razpostavljeni na vseh pomembnih točkah dirkališča, so se menjavali vsakih 15 minut...

Se dodatne stroške je kajpak pokrila firma Austria Tabakwerke, saj je bil letošnji Grand Prix pod naslovom Memphis, se pravi z reklamo cigaret enakega imena. Tobačna industrija in avtomobilizem gresta že

dolgo z roko v roki, vendar pa je letošnja tobačna reklama presegla vse: iz zraka so spustili milijon cigaret Memphis, na dirko so pripeljali ducate lepotic, ki so bile v rdečem znamenju te cigarete, dve črni iz londonskega Penthouse kluba, znamenito Philipsovo godbo na pihala s 104 možmi, ki so korakali pred dirko po dirkališču, v zraku so letala vlekla napise Memphis — skratka, vse je bilo v znamenju te cigarete.

Firma je vložila milijone — vendar je gotovo izračunala, da se ji bodo šilingi vrnili. Formula 1 je pač biznis, ki mora prinesiti dobičke vsem, ki kaj vlagajo!

PRIMERJAVA

Številni Dolenjci, ki so bili ob koncu tedna v Zeltwegu, mi bodo potrdili: dirka je v turističnem in gospodarskem pogledu vredna suhe-

ga zlata. Kar je bilo vložena, to se bo obrestovalo. Turizem je cvetel, vsi so se potrudili, da bi si gostje ustvarili o Zeltwegu, Knittelfeldu, Judenburgu in drugih krajih kar

Vse je bilo v znamenju memphis cigaret, ki so jih reklamirale mlade lepoticke...

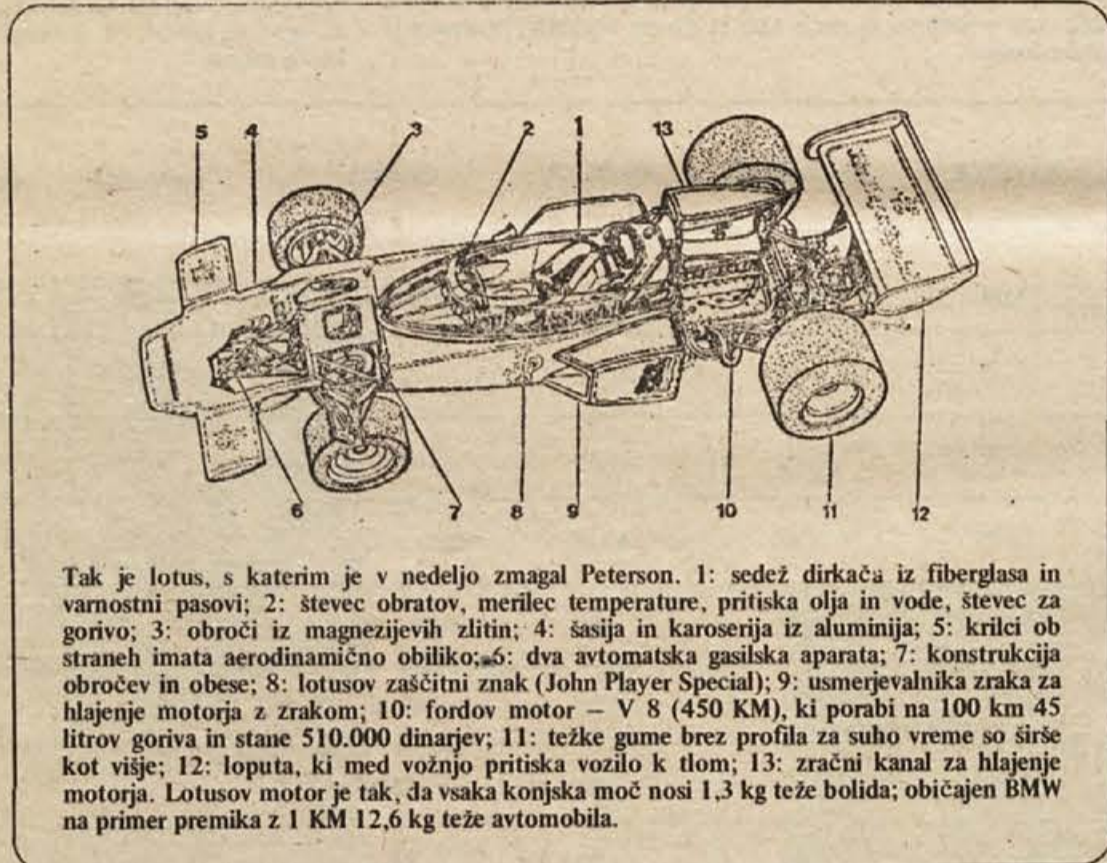
najboljši vtis. Z gostoljubnostjo jim je to uspelo.

In to ni kar tako. Gospod Edlinger se je prijel za glavo, ko naju je zagledal: „700 novinarjev je že akreditiranih. In zdaj še vrida z Moško-nom. To se pravi — 702!“ In če bo 700 ljudi zapisalo lepo besedo tudi o čem drugem, ne zgolj o dirki, bo pač to reklama za ta del Avstrije, ki je ne morejo pripraviti na noben drug način.

Zakaj vse to? Mnogo so Avstrijci vložili, Oesterreichring se je tepel in se še tepe s Salzburgom za organizacijo, toda mnogo tudi dobijo.

Pri nas pa na gorske avtomobilske dirke na Gorjance, ki veljajo za državno prvenstvo, mnogi gledajo postrani. Velja se spomniti: visoki republikani in zvezni funkcionarji AMD so poudarili, da so vse možnosti, da bi na Gorjancih lahko pripravili tudi evropsko prvenstvo. Točkovanje za evropsko prvenstvo je hkrati tudi za svetovno. Kaj bi to pomenilo za Gorjance... Kdor tega ne verjame, si pač mora enkrat ogledati Grand Prix v formuli 1.

Tekst in foto: J. SPLICAL

Tak je lotus, s katerim je v nedeljo zmagal Peterson. 1: sedež dirkača iz fibreglasa in varnostni pasovi; 2: števec obratov, merilec temperature, pritiska olja in vode, števec za gorivo; 3: obroči iz magnezijevih zlitin; 4: šasija in karoserija iz aluminija; 5: krilci ob straneh imata aerodinamično obliko; 6: dva avtomatska gasilska aparata; 7: konstrukcija obročev in obese; 8: lotusov zaščitni znak (John Player Special); 9: usmerjevalnika zraka za hlajenje motorja z zakom; 10: fordov motor — V 8 (450 KM), ki porabi na 100 km 45 litrov goriva in stane 510.000 dinarjev; 11: težke gume brez profila za suho vreme so širše kot višje; 12: loputa, ki med vožnjo pritiska vozilo k tlom; 13: zračni kanal za hlajenje motorja. Lotusov motor je tak, da vsaka konjska moč nosi 1,3 kg teže bolida; običajen BMW na primer premika z 1 KM 12,6 kg teže avtomobila.

Start dvanajste dirke za letošnje svetovno prvenstvo v formuli 1: v prvi vrsti sta lotusa Fittipaldija in Petersona, ki sta imela najboljše čase na treningu. Sto tisoč gledalcev e skočilo na noge, helikopter (na fotografiji zgoraj desno) pa je bil veskoki pripravljen za vsak primer...

Zadnje dejanje dirke: Stewart, Peterson (z vencem okrog vratu) in Pace (od leve proti desni) čakajo na šampanjec, okrog njih pa truma fotoreporterjev...

SPET KONJ Z VOZOM V TEMI

Ker je Anton Novak z Ravnega 17. avgusta zvečer vozil neosvetljeno vprego čez Zameško, se je zgodila nesreča. Za njim se je namreč pripeljal mopedist Ivan Rabzelj iz Hrvaškega Broda, in ker voza ni videl, se je vanj zaletel. Rabzelj se je pri trčenju tako poškodoval, da so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico.

Mar je res tako naporno in hudo vzeti v roke leščerbo, ko se naredi mrak in moraš z vozom do doma? Veliko več sitnosti bo zdaj, razen tega se je zaradi malomarnosti poškodoval - človek!!

Ni prijetno v vročini čakati pred zapornicami, kot kaže naš posnetek z Gradca, še bolj neprijetno in nevamo pa je, če zapornice ne delajo. Tako je bilo v nedeljo, 18. avgusta, pri Primostku. Vsa varnost v gostem prometu je bila odvisna od čuvaja in njegove rdeče zastavice. (Foto: R. Bačer)

Kriminal: krivulja kaže navzdol

V prvem polletju za 35 odst. manj vlomov in za preko 8 odst. manj vseh kaznivih dejanj na območju štirih dolenjskih občin - Je to posledica ostrejšega družbenega vetra?

Na območju občin Novo mesto, Trebnje, Metlika in Črnomelj so v prvih šestih mesecih leta 1973 zabeležili precej manj kriminala kot v istem času lani. Medtem ko je kriminaliteta v zadnjih letih naraščala za 8 do 15 odst. na leto (prilžno enak porast v vsej Sloveniji), gre tokrat za upadanje kaznivih dejanj vseh vrst.

NEPRAVILNO PREHITEVANJE

20. avgusta kmalu po 14. uri se je v Ločni zgodila prometna nesreča, v kateri je bil poškodovan pešec. Kombi s tablico „preizkušnja“, ki ga je vozil Drago Ban iz Novoga mesta proti Mačkovicu, je srečal tri tovornjake. Umaknil se je v desno, pri tem pa trčil v pešca Pavla Lapanoviča iz Zagreba.

Dežurni poročajo

KJE JE KOLO? - Andreju Seničarju iz Smolenje vasi je 13. avgusta izpred kina Krka v Novem mestu izginilo žensko kolo znamke „Rog“.

V TUJO ZIDANICO - V času med 12. in 15. avgustom je nekdo vlomil v zidanico Ane Penč na Vel. Slatniku. Zmikavt je odnesel šunko in 50 litrov vina.

GROZIL OSEBJU - Novomeški miličniki so pridržali Vojka Suvajca, delavca pri SGP Pionir, ker je v hotelu Kandija razgrajal in grozil osebju. Prijavljen je tudi sodniku za prekrške.

SE EDEN NA HLADNEM - 18. avgusta so morali novomeški miličniki pridržati do iztreznitve Darka Dragasa iz Novoga mesta, ker se je v hotelu Kandija nedostojno vedel. Pijan je razgrajal in se pretepal. Prijavili so ga tudi sodniku za prekrške.

Smrt pod kolesi

Komaj 31-letnega Franca Makovca s Hriba je 18. avgusta okrog 19. ure zvečer doletela smrt pri Družinski vasi, kar spet povečuje tragično bilanco prometnih nesreč s smrtnim izidom. Alojz Matoh iz Podhoste je tedaj vozil tovornjak s prikolico od Bele cerkve proti Novemu mestu, ko je v Družinski vasi ob levem robu ceste stal osebni avto Florjana Turka s prižganimi lučmi. Naproti je pripeljal še mopedist Franc Makovec, in čeprav je za avr, ga je zaneslo v Turkov tovornjak. Mopedist je izgubil ravnotežje in padel naravnost pod kolesa prikolice. Bil je takoj mrtev.

ZA VSAKO GAR DOLEJŠKI LIST

KRONIKA NESREČ

METLIKA: NENADOMA NA CESTO - Blagoje Stepanovski iz Kostanjevice je 15. avgusta zvečer vozil z avtom po CBE v Metliki, pri hotelu pa je s parkirnega prostora nenadoma pripeljala na cesto Slavica Grbec. S svojim avtom je oplazila vozilo Stepanovskega in povzročila za 2.000 din škodo.

ČRNOMELJ: ZBIL KOLE-SARJA - 15. avgusta zvečer je Jože Milkovič iz Zorenec z avtom vozil po Viniški cesti in trčil v 14-letnega Franca Strgajca, ki je s kolesom stal ob robu ceste. Dečka je zbil v jarek, s poškodovano roko so ga odpeljali v bolnišnico. Gmotne škode je za 1.500 din.

VAVPČA VAS: TRZENJE V QVINKU - Janez Škrinjar iz Črešnjevca se je 15. avgusta zjutraj peljal z avtom iz Semiča proti Gabru, ko mu je pri Vavpčici vasi iz ovinka pripeljal naproti s tovornjakom Martin Radoš iz Ceroveca. Med srečanjem sta se vozili oplazili in je za 3.000 din škoda.

STRAZA: KOLE-SAR V TOVORNJAK - Edvard Matko z Bučke je 16. avgusta popoldne vozil tovornjak iz Toplice proti Vavti vasi, ko se je v straško križišče pripeljal na kolesu s pomožnim motorjem Cveto Nose iz Rumanje vasi. Kolesar je zadel v zadnje kolo tovornjaka in je padel ter se laze poškodoval. Gmotna škoda znaša 500 din.

SELA-SUMBERK: DVA POŠKODOVANA - Franc Vodev iz Orlake pri Trebnjem je

17 primerov več kot v tem času lani. Gre pa za nekaj večjih zadev: za Cestno podjetje Novo mesto, za skupino avtoprevoznikov iz Metlike, za več primerov podkupovanja poslovnih partnerjev itd. Kot kažejo prve ugotovitve, pa večina odkritih kaznivih dejanj te vrste izvira še iz preteklih let.

Marsikdo si je takrat mislil, da je vsakomur dovoljeno vse, če je le v ozadju korist, ko pa je po Titovem pismu zavel ostrejši veter zoper vsakovrstne zlorabe, vse bolj prihajajo na dan razne nepravilnosti. Tudi stare.

ZAKAJ JE ZAVILA?

Avtomobilist Vladimir Drenovec iz Irče vasi pri Novem mestu je 20. avgusta vozil od Karteljevega proti Novemu mestu. V Bučni vasi je dohitel kolesarko Janjo Šepetavec in jo začel prehitovati. Ko sta bili vozili vstric, je kolesarka nenadoma zavila v levo, zato jo je avto zbil. Hudo poškodovano dekle so odpeljali v bolnišnico.

DIVJAJO PO MESTU - Kljub omejitvi hitrosti na 40 km nekateri vozniki divjajo po Metliki. Posebno predzorni so mladeniči s pony ekspresi. Nič čudnega, če pride do nesreče.

vozil 16. avgusta popoldne avtobus iz Zuzemberka proti Selom pri Semberku. V nepreglednem ovinku med potjo mu je naproti pripeljal mopedist Janez Fortuna iz Sel in med srečanjem trčil v avtobus. Pri tem se je Fortuna hudo poškodoval in so ga odpeljali v bolnišnico. Poškodovala pa se je tudi sopotnica na mopedu Marija Owen z Muhabrana. Gmotna škoda znaša 2.000 din.

POTOK: TRČENJE MED SREČANJEM - 17. avgusta popoldne je Jože Zakrajšek z Vidma pri Dobropoljah vozil avtobus iz Straže proti Novemu mestu. V ovinku pri Potoku je z avtom pripeljal naproti Božo Korenič iz Novoga mesta. Med srečanjem sta se vozili oplazili. Škoda je za 1.300 din.

METLIKA: KARAMBOL PRI PREHITEVANJU - Anton Deržanc iz Osojnika pri Semiču je 19. avgusta popoldne z avtom vozil po Cesti bratstva in enotnosti, dohitel osebni avto Metličana Franca Štuparja in ga začel prehitovati. Ker je pri Štuparju ravnost zavil proti črpalnici, sta vozili trčili in imata za 2.600 din škodo.

METLIKA: PREKRATKA RAZDALJA - Ko je Anton Kraševac iz Bušnje vasi 18. avgusta okrog poldneva z avtom vozil po Cesti bratstva in enotnosti proti postaji, je vanj od zadaj trčil z avtom Ivan Bregar iz Orljakovega, ki je vozil v prekratki varnostni razdalji. Gmotne škode je za 4.500 din.

V Krškem je vedno veliko zanimanja za speedway, zlasti zaradi drzne vožnje na ovinkih. (Foto: Splichal)

speedway

Novo železo v ognju

Na četrti dirki za državno prvenstvo drugo mesto za Krčana Veneta - lep uspeh

Krško živi za speedway: kljub temu da na četrti dirki za državno prvenstvo, ki je bila v nedeljo na Stadionu Matije Gubca, ni bilo Evalda Babiča in Nunčiča in čeprav je bila dirka kakovostno precej slabša od spomladanske, si jo je ogledalo okrog 6.000 gledalcev.

Domačini so bili vseeno zadovoljni, saj se je prerinil v ospredje še tretji dirkač domačega društva, Vene. Za Oršičem iz zagrebškega Remetince je bil drugi, pred Frančičem, Kekcem in drugimi. Največ možnosti za osvojitve naslova ima še vedno nekdanji kolesarski reprezentant Kekec iz mariborskega Branika.

Letošnje prvenstvo je po poškodbah Babiča in Nunčiča precej slabše, vsekakor pa speedway danes še zdaleč ni več na ravni, na kakršni je bil pred leti, ko so dirkali Franc Babič in drugi mojstri.

rokomet

Rokometni začetek

Lovrekov memorial za rokometiške zagrebškega Medveščaka, Sevnčanom drugo mesto

Prvoligaška ekipa zagrebškega Medveščaka je pred 1.000 gledalci osvojila drugi pokal v tekmovanju za Lovrekov memorial, domača sevnška ekipa pa je bila druga, potem ko je v prvem srečanju premagala Dervent, v finalu pa izgubila. Slovan je najprej izgubil z Medveščakom in potem v borbi za tretje mesto premagal Dervent.

Tekme so pokazale, da so ekipe še premalo uigrane, vendar pa bodo Sevnčani tudi to pomanjkljivost lahko odpravili do začetka prvenstva.

Predsednik Bizjak izroča pokal najboljšim.

stva, v katerem se letos brčkone ne bodo borili za obstoj. Radič in Doblekar, ki sta prišla v prestopnem roku, pomenita zanje veliko okrepitev.

SEVNICA - DERVENTA 16:9

Množica gledalcev je bila zadovoljna z lepo zmago domačinov, ki so goste iz Dervente, lanske zmagovalce Lovrekovga memorijala, premagali brez posebnih težav.

Sevnica: Možic, Papež 1, Simončič, Šumej 3, Jurišič 1, Bizjak, Radič 3, Koprivnik, Štojs, Trbovc 3, Šilc 4, Doblekar 1, Logar.

plavanje

LILEGOV MEMORIAL

V bazenu Celulozarja v Krškem je bilo plavalno tekmovanje za memorial Toneta Lilega, na katerem je nastopilo več kot sto pionirjev in pionirk B in C skupine iz slovenskih klubov in zagrebške Mladosti.

Plavalec ravskega Fužinarja Vočko je s časom 2.57,0 postavil nov slovenski rekord na 200 m kravil za mlajše pionirje. Od domačih tekmovalcev se ni nihče uvrstil med prve tri. Gledalcev je bilo okrog 300, za najboljša plavalca pa so proglasili Vočka in Rudičevca (oba Fužinar).

NOVO MESTO - Jutri ob 16.30 bo na novomeškem stadionu izbrno tekmovanje atletov za sestavo moške ekipe, ki bo nastopila na kriteriju slovenskih mest v Mariboru. Organizatorji pričakujejo nastop vseh boljših atletov iz novomeške občine. (J. S.)

BEograd - Začelo se je novo nogometno prvenstvo. Vse je ostalo pri starem, ker kljub ljubam niso nikogar kaznovali. Po prejšnjem prvenstvu je bilo namreč veliko glasov o podkupljenih igralcih in prodanih točkah, vendar je ostal le dim - ognja niso našli... V prvem kolu novega prvenstva je edini slovenski predstavnik, ljubljanska Olimpija, v Zagrebu igral neodločeno 0:0 z Dinamom. (J. S.)

PRVI MOTOKROS V BELI KRAJINI

2. septembra popoldne bo v Ljubu pri tovarni Belsad v Črnomlju prvi belokranjski motokros, na katerem bodo poleg domačih tekmovalcev nastopili tudi najboljši znani dirkači iz vse države. Tekmovali bodo motorji do 60 cm³ na lepo urejeni stezi. Prijave zbirajo vsak dan v pisarni AMD Črnomelj, zadnji čas pa je dve uri pred tekmo. 26. avgusta ob 14. uri bo za domače tekmovalce generalna za to veliko prireditve v državnem merilu. Še tokrat računajo na veliko gledalcev, kajti zanimanje za ta šport je veliko.

METLIKA - Košarkarji metliške Bete, ki so si v prvem delu slovenske B lige priigrali štiri točke naskoka, bodo v soboto nadaljevali prvenstvo pod domačimi koši. V goste sprejmejo ljubljansko Šavsko naselje, ki so ga v prvem delu premagali 117:61. (B. T.)

NOVO MESTO - V nedeljo se začne rokometno prvenstvo v conski ligi, v kateri igrajo tudi tri dolenjske ekipe: Brežice, ki so izpadle iz slovenske lige, Novo mesto in Krško, ki se je z zmago na kvalifikacijah uvrstilo v ligo. Prvak lige bo naslednjo sezono igral v slovenski ligi. (C. D.)

BREŽICE - Nogometiški, ki se pripravljajo na novo sezono, so po dobri igri v Zagrebu igrali s tamkajšnje garnizije 3:3, v nedeljo dopoldne pa so močno (5:1) izgubili z zagrebškim Sljemonom. Medtem ko se igralci vestno pripravljajo na tekme, pa se je zataknilo pri ureditvi stadiona. (V. P.)

BREŽICE - Rokometiški, ki bodo igrali v conski ligi, so v trening tekmah izgubili z Novim mestom, zmagali in izgubili s Krškem in igrali neodločeno z Dobovo. V soboto bodo igrali doma z Mokercem. Moštvo so okrepili Cerjak iz Arčič ter Lorber in Mazinjanin iz Cerkelj. Rokometiške so v prijateljskih tekmah premagale Novo mesto, Sentjerne in Steklarja iz Hrastnika. (V. P.)

KRMELJ - V odsotnosti Sevnice in Ribnice, ki sta doslej osvojili pokal „13 talcev“, je tokrat zmagala ekipa veteranov Svobode, ki je premagala mlado krmeljško ekipo 19:16. (B. D.)

ŠPORTNI KOMENTAR

Privatizacija športa

Kako pri nas usmerjamo talente: odločamo namesto njih, kam se bodo usmerili!

Zgodilo se je na eni izmed novomeških šol. Slovenska košarkarska zveza posveča zadnje čase veliko pozornosti vzgoji mladih igralcev. Strokovnjaki tega strokovnega organa zato potujejo po Sloveniji, se oglašajo na osnovnih šolah in iščejo talente, zlasti visoke fante, ker prav „velikanov“ v slovenski košarki najbolj manjka. Tako so se letos oglasili tudi v Novem mestu. Glede na to, da je ta šport v neprestanem vzponu - to dokazujejo z rezultati tudi košarkarji Novoteksa, ki so tretji do četrti v slovenski A ligi - so pričakovali naklonjenost pri iskanju in tudi, da njihova pot v Novo mesto ne bo zamažena.

A kaj se je zgodilo? Na eni izmed šol je učitelj telesne vzgoje predstavnikom košarkarske zveze enostavno zaprl vrata, rekoč: „Tega fanta pa kar pustite, ta bo lahko vrigel kroglo 20 metrov.“

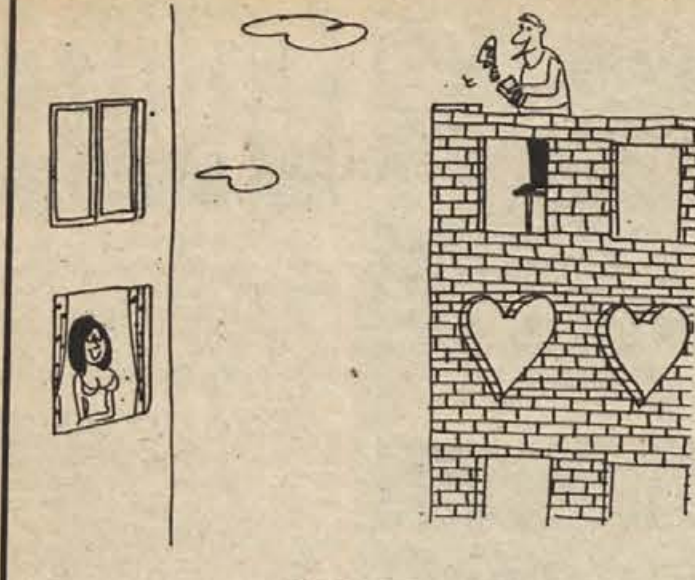
Vse lepo in prav, zares je atletika kraljica športa, vendar pa: mar ima učitelj telovadbe, ne

gleda na to, ali je povrh tega še atlet ali atletski trener, pravico določati, ali se bodo njegovi učenci ukvarjali za atletiko ali s čim drugim? Ker ima monopolen položaj in ker se učenci bojijo morebitnih slabših ocen, če ga ne bodo ubogali, bi prav gotovo moral presojati bolj odgovorno. Kaj ne bi moral biti kot učitelj pravzaprav počaščen, da so njegovega učenca izbrali med talentirane mlade slovenske košarkarje?

Z neresnimi izjavami - kako naj ve pri otrokovih 14 letih, ali bo metal kroglo 20 metrov? - škodi sebi in svojemu poklicu, vzbuja v otroku lažne ideale, hkrati pa si dovoljuje pravico do odločanja tam, kjer bi moral odločitev prepustiti otrokovi volji.

Kajpak tudi zaradi takih razmer in takega načina dela - saj novomeški primer zanesljivo ni edini na Dolenjskem - v športu ne veljamo več.

J. SPLICHAL

Zgodilo se je...

NOV PREDLOG — Tožilec v razpisnem Las Vegasu predlagal naj se napadene ženske poslej brajo drugače. Namesto ključev na pomoč naj v takem primeru raje kričijo: „Gori!“ Mož ima kajpak izkušnje, saj je pred dnevi napadel usmrtil žensko, ki je sicer kričala, a ni nihče priteklo na pomoč. Tožilec sodi, da bo pri krik: „Gori!“ radovednost gnala ljudi na kraj dogodka...

UMETNE OPICE — Opice, ki jih potrebujejo najrazličnejši laboratoriji za svoje raziskave, čedalje bolj primanjkuje. Šalo v Ameriki potrebujejo na leto po 25.000 opic vrste rezus. Zato je zavod za laboratorijske živali pri ameriški akademiji znanosti predlagal, naj bi opice gojili umetno, sicer bodo v svojem naravnem okolju izumrle. Potem bodo dobre miši...

INFARKT — Študentje medicine v Volgogradu so ugotovili, da nepripravljen študent, ki pride na izpit, doživlja podobne spremembe na srcu in ožilju kot človek pred infarktom: pulz se dvigne na 160 — 180 na minuto, živčni napetost traja še dolgo po izpitu. Rezultati so objavljeni v upanju, da bo lenih študentov poslej manj!

BABICA — Stara mama iz Anglije bo obiskala hčer in vnuke v Avstraliji, vendar se ne bo peljala z letalom, češ da tako ne bi nič videla. Ker ne zna voziti avtomobila, bo najela taksija, ki jo bo popeljal po Evropi. Bliznjem vznožju Afganistana, Indiji in Tajski do Singapure, kjer se bo vkrcala na ladjo. Taksist bo vozil tri mesece, stara mama pa bo imela v taksiju tudi ležišče. Človek je star le toliko, kolikor se počuti...

NAJVIŠJE — Pitalonol iz Španije ki je po 40 letih dela odšel v pokoj je ob slovesu svetoval mladim kolegom: „Popadljivih psov se človek najraje reši, če se spusti na vse štiri, renči in skuša psa igrizati...“ Pau moraš dati vedeti, da misliš zares!

ZDAJ SE JAPONCI — Pošast iz škotskega jezera Loch Ness bo dobila nove iskalce. Za skrivnostno Nelly se zdaj zanimajo celo Japonci, ki pa šele iščejo člane odprave. Pogojneka izkušnja v potapljanju, želja po avanturah in sanjarjenju ter znanje jezika. Nikoli ne veš, kakšen jezik lahko obvlada pošast iz jezera!

ZEJNA SMRT — Zakonca, ki sta z avtom običajna kalifornijska parčiča, sta umrla od Zeje, komaj nekaj kilometrov od zelo prometne železniške proge. Posledice asfaltno džunglje...

OMEJITEV — Od 1. julija v Franciji nihče več ne sme voziti hitreje kot 100 km na uro. Na cestah je bilo že prvi mesec 24 odstotkov manj mitov. Uspeh, o katerem vella razmišljati tudi pri nas!

CEKI — V gramoznici blizu Koelna so otroci našli plastično torbo, v kateri je bilo več kot 1.700 potovalnih čekov — kajpak ponarejenih. Njihova skupna vrednost: 486.000 mark. Dovolj za udobnost.

UBOGI SLONI — Slonovim oklom je izredno poskočila cena, kar je prineslo kmetijski upravi za ohranitev divjine nešteto skrbi. Vsek dan najdejo v savani več pobitih slonov brez oklov. Brezobzirno pobijanje čred omogoča divjim lovcem, da na enem safariju obohatijo...

ZGANJE V STEKLO — Ameriške in britanske letalske družbe bodo ukinile plastične stekleničke za alkoholot, saj so poskusi pokazali, da je alkohol, ki je dlje časa v plastični, zdravju škodljiv. Dobro staro steklo!

BREZ BESED

„In če kaj potrebujete, pritisnite enostavno na zvonec!“

Dolenjski list pred 20 leti

Tujci v Jugoslaviji

DAN ZA DNEM prihaja v našo državo več tujcev. Med njimi so različni ljudje. Mnogo je takih, ki prihajajo zaradi naravnih lepote, ki jih ima naša domovina zares v obilju, mnogo je med njimi resničnih prijateljev nove Jugoslavije, veliko jih pride k nam na letni oddih iz čisto ekonomskih razlogov, ker so pri nas napram drugim državam najbolj ugodne cene v letoviščih. Bodi mo odkriti, med njimi je tudi takih, ki pridejo iz gole radovednosti, pa tudi takih, ki pridejo zato, da bi našli kakršnekoli vzrok in priložnost za klevetanje naše družbene ureditve, ko se vrnejo v ... ozemstvo, in s tem skušali škodovati ugledu nove Jugoslavije v svetu.

ALOJZIU ŠMAJDKU IZ Rečercer vasi pri Novem mestu je po mnogoletnih prizadevanjih in različnih križanjih uspelo vzgojiti okusno hrusko z rdečim mesom, ki je na moč podobna bruski. Sadeži imajo velikost kurjega jajca, so izredno sočni, sladki okus pa spominja na mandarino. Drevo je letos prestalo vse vremenske nepravilnosti in tudi mraz mu ni mogel do živega. Celu mrčes, ki so ga polna vsa ostala drevesa, se ga izogiba.

PRIHAJATA, OBLEČENA za ples. Celu za roke se držita, kar se v Novem mestu zlepa kdo ne predrznje, če hoče imeti mir pred ljudmi.

POGOSTO BEREMO v časopisu pritožbe naših delovnih ljudi glede visokih cen v naših gostinskih podjetjih in nepravilnega poslovanja njihovih namestencev. Čeprav smo v Črnošnjicah precej potrošljivi ljudje, z vsem zadovoljni, smo ugotovili, da je mera polna.

PRVA SAMOSTOJNA lovska razstava v Novem mestu je bila res lepo pripravljena in za vsakega zanimiva. Dvorana telovadnice je v osnovni šoli je bila dobesedno spremenjena v gozd, poln raznih lovskih trofej in priprav za lov, od najstarejšega orožja do moderne troceve.

(IZ DOLENJSKEGA LISTA 21. avgusta 1953)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice. Kukavice, žalostne kukavice

(T a m g o r i) v St. Rupertu imeli so pretečni mesec občinsko volitev. Do zdaj je tam gori že večkrat vladala „slovensko občino“ nemurško-liberalna stranka in da bi se ta odpravila, zbrala se je vendar enkrat slovenska stranka, katera bi rada oratorju šentruperskemu k znagni pripomogla. Da pa bi bila zmagala nemurška stranka bolj gotova, je mož, katerega je slovenska stranka kandidirala, odklonil glasove in sicer v večo čast Tevtonije, in tako je zmagal nemurški župan, kajti slovenski stranki ostalo je od 19 mož le 6 značajnih, drugi ostali so kukavice, žalostne kukavice. Kako je mogoče, da je dolenjski orator tak omahljiv? Zato, ker tam gori orator še vedno spi spanje tlake, ter boža trda kopita grajščaka.

(S r e a o p o t e c a.) Spomladi 1889. je Kamničan Kornelji Nastran zadel glavno Tisovo srečko in dobil 100.000 goldinarjev. Naselil se je v svojo soprogo v Gradcu. Nekoliko potem je

zadel zopet neko ljubljansko srečko in pričel trgovino na svojo roko. A mu ni šlo po sreči! Kmalu je obožoval in pred kratkim celo zblaznel.

(N e m š k i š u l f e r a j n) propada vedno bolj. Med njegovimi udi je razširjena misel, da si društveni odborniki premasno plačujejo svoje delovanje.

(L o g a r j i s e) sprejmejo. Isti morajo biti trdnega zdravia, zmožni slovenskega in nemškega jezika, ter imeti vrednosti ljudske soles. Letne plače dobijo 180 goldinarjev, prosto stanovanje, drva in nekaj zemlje v užitek. Odsluženi vojaki imajo prednost. Ponudbe naj pošljejo knez Auerspergovemu gozdarskem uradu v Sotesko, pota Dvor pri Zuzemberku.

(V r o č i n s k a b o l e z e n) se razširja po Metliki in jih je že nekaj pobrala.

(IZ DOLENJSKIH NOVIC 15. avgusta 1893)

Ukrotiti vreme

Prihranili bi 200 milijonov dolarjev

Danes vemo mnogo več o vremenskih pojavih kot nekoč in težnja, vplivati na vreme, se opira na znanstvene raziskave. V Ameriki so pričeli celo v isto poskusov, da bi izvedeli, kako pomnožiti dež ali „a preprečiti, kako razpršiti sneg, da bi padal na večji; površinah, a v manjših količinah, kako ustaviti točo in streljo ter ublažiti viharje.

Moč orkanov je mnogo prevelika, da bi ji bil človek kos s kakršnokoli, celo z atomsko energijo. Znanstveniki razpršijo kemikalije v viharne oblake. Te pretvorijo vodne kapljice v ledene kristale. S tem se sproščajo toplota, kar povzroči spremembo pritiska in tako zmanjšuje hitrost vetra.

Poskusi na Floridi so pokazali, da se s škropljenjem oblakov s kemikalijami sredstvi lahko poveča količina dežja za 100 do 150 odstotkov.

Od vse vlage v ozračju nam jo daje narava 10 odstotkov v obliki dežja in snega. Ta vlaga bi se pod vplivom kemikalij lahko povečala za 2 odstotka. To na prvi pogled ni veliko, v resnici pa bi to pomenilo pol metra debel sloj vode na površini milijon hektarjev. To pa bi pomenilo gojenje poljedelskih kultur tam, kjer jih zdaj ni, in tam, kjer je zdaj poprečen pridelek, izredno bogato žetev.

Ti poskusi, ki veljajo okrog 20 milijonov dolarjev na leto, skušajo ublažiti viharje in strelje, ki naredijo vsako leto za 50 milijonov dolarjev škode, preprečiti točo, ki stane svet 100 milijonov dolarjev na leto, in odstraniti z letališč meglo, ki prinese letalskim družbam 60 milijonov dolarjev izgube na leto.

Druga posebnost pri hiši je stara petrolejka, ki sem jo dobil v Bohinjski Bistrici. To je lepa svetilka s precej masivnim podstavkom. Bila je last „grasčine“ vse do konca druge svetovne vojne. Baje je svetila še baronu Žigi Zoisu, ki je bil nekoč lastnik tamkajšnjih fužin.

Prodano morje

Preneseno sem se namočil, da sem dobil kobolico, ki sem jo bil posodil, spet v svoje roke. Krmil sem jo, da si je opomogla, in že mislil na pot, ki me čaka. Kam naj zavijem? Videl sem dolge kače voz brez konj, ki so se vile proti morju, pa je še mene zaneslo v tisto smer po starih bližnjicah in stranskih potih.

Hodil sem in hodil, pa nisem slišal domače besede. V krčmah sem iskal prenočišče, pa ga ni bilo ne zame ne za kobolico. „Pojdi tja, kjer ljudje spijo pod drevjem in platenno streho,“ so mi svetovali.

Ubojal sem jih. Menite, da je bilo lahko priti noter? Vse je daleč naokoli ograje-no z bodečo žico in zapornicami; saj to je huje kot na meji z drugo državo. Gledal sem, stal in čakal. Ogovarjali so me v vseh mojih jezikih, le v domačem ne. „Kakšen čuden tip je, ko ničesar ne razume!“ so se čudili.

„Kakšen tip? Martin Krpan sem in prenočil bi rad pri vas,“ sem se odrezal.

Vsi so se jako čudili moji domači govoric in brez začel računati novce za prenočišče, šotor in avto.

„Kaj pa omejavite?“ sem se razhudil. „Jaz ne potrebujem šotora ne istega, čemur pravite avto. Dovolj mi je drvevo, pod katerega ležem in privežem kobolico.“

„Iz te moke pa ne bo kruha. Brez šotora in avta pa se s konjem povrh? Ja, kdo je že videl kaj takega?“ so se posmehovali.

„No prav, si bom pa vsaj noge v morju namočil,“ sem se odločil, pa so me precej oskubili za pol ducata norcev, akoravno sem se zviljal kot črv, da bi zastoj prišel do vode.

Zdaj vidim, da so gospodarji našega morja le tisti, ki so zemljo in pota do njega ograjili.

MARTIN KRPAN

Višja dekleta

Zdajšnja moda podaljša noge za 10 cm!

Modna sezona 1972/73 je prinesla novost, ki zastavlja več vprašanj, tako estetskih, psiholoških in čisto medicinskih. Dekleta so nenadoma zrastle za 10 cm in več, kar je posledica modne muhe-čevljev z visokimi podplati in petami.

Obleka in obutev je dolgo več ne opravlja svoje prvobitne funkcije, ampak imata izrazito estetsko erotično obeležje. Glavni erotični centri ženskega telesa so v različnih dobah imeli različno pudarjenost: prsi, obraz, boki itd.; z izbruhom mini krila pa so se uveljavile ženske noge in bedra. Nov estetski okus in erotična usmerjenost zahtevata dolge, vitke noge, in

ker je mni krilce zlezlo tako visoko, da ne more več vise, je priskočila na pomoč obutev. Z debelimi podplati in visokimi petami so se ženske noge podaljšale za več kot decimeter.

Moda sicer ne gleda na udobnost niti na zdravje. Visoki čevlji niso in ne morejo biti udobni. Tega se najbolj zavedajo ženske srednjih let in tiste, katerih poklic zahteva veliko stanja ali hoje. Toda tu se vplete moč trgovine in industrije. Za proizvodnjo visokih čevljev je svetovna industrija vložila znatna sredstva, in dokler jih ne dobi nazaj, bo tako modo vsestransko podpirala in vsiljevala. Krik mode pa je najbolj odločilen. Ni se bati večjih poškodb nog, a daljše obdobje (več let) bi vsekakor prineslo spremembe v strukturi stopala, ker težišče ni več na petah kot doslej, ampak na prstih.

Nekatere psihologe zanima psihološki učinek, ki ga ta moda ima. Sprašujejo se, ali bo moški spol prenesel tudi ta „udarec“, saj njegove prevlade, potem ko je bil prisiljen priznati spolno in socialno enakopravnost, ne bo več niti v prirodnih večji višini. Z žensko si gledata iz oči v oči v isti ravnini. Lahko pa ženska pridne gledati tudi zvišja...

Na levi fotografiji cvet kraljice noči, kaktusa, ki ga je gojila Ženova, na desni pa kaktusi Dermikovičeve. (Foto: Dokl in Jaranovič)

LITER	VSE V REDU	JAP. MESTO	ZNAJME NJE	VULKAN NA SICILIJU	RIBJA KOSČICA	ST. RIM. V OBRUBI	ZAKLUSO DOMALCEV Z OBNIŠKA ZRELA PETA	VOJ. GOJENEC	D. L.
GLASBILDO									PRITOK UNE
D. L.	RESKI STADION V ZAGREBU								
ZMLETLO ZITO								POLT ZIDARSKA ZLIČKA	
IVAN HIRBAC MESTO V CSR			INDIJ. MESTO	SIR TROJANSKI JUNAK					TATINSKE VRSTA PTICE
GRAM	ZASLON	PROTOTIP MEIRA PAPIGA							POSNETKA
SHAKES-PEAROV JUNAK			IRSKI OTOK					DEL KNJIGE	
BL. MESTO GANE			JAM. PISATELJI STARI SLOVAN					CELJ. FIRMA NEGRU	
KAPLJA			ZELEZOV OKSID JUNIOR					KING COLE (IRIJO)	
POKRAJINA NA PRVAKEM								HABERL	
STEFOK			TRTA					ZRAČNI DUH	

Razcvetena kraljica noči

Pri Ženovih v Novem mestu, na vrta, posejanem z rožami, cveti prekrasen kaktus - Pri Dermikovičevih v Brežicah prava zbirka!

Louis Bunuel je pred leti posnel „Lepotico dneva“ s Catherine Deneuve v glavni vlogi, na vrta upokojenke Danice Zen v Novem mestu pa se je odprla drugačna lepota: cvet dragocenega kaktusa „kraljica noči“. Legenda kroži, da se odpre samo opolnoči in da cvete le enkrat v svojem življenju, a to kajpak ni res: pri Ženovih je omamno cvetel sredi sončnega avgusta, nastavljal se tri popke — potem ko je cvetel že predlanskim.

Kraljico noči ima najraje tudi Brežičanka Rozika Dermikovič, katere velika ljubezena so prav kaktusi. 17 let jih že goji, danes obsega njena zbirka 300 vrst in čez 350 primerkov. Dermikovičeva razstavlja svoje kaktuse na vseh razstavah domačega Hortikulturnega društva.

Na levi fotografiji cvet kraljice noči, kaktusa, ki ga je gojila Ženova, na desni pa kaktusi Dermikovičeve. (Foto: Dokl in Jaranovič)

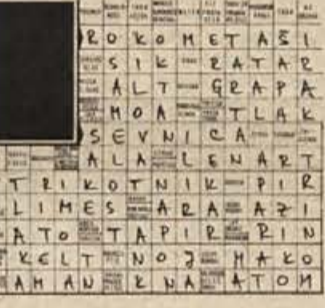
JOZE SPILCHAL:

Kmetje, ki gredo mimo hiše arhitekta Silvina Greina, sprašujejo: „Zakaj pa je ta kmet svinjake postavil tako daleč stran od hiše?“

Košarkar Beti Željko Vergov igra vse boljše, tako da mu vedno dlje zaupajo — grejte klopi za rezervne igralce...

Poslovni sekretar IMV Andrej Dular tudi z dopusta vsak dan pošlje razglednik v tovarno, da ga v teh tednih slučajno ne bi kdo iz kolektiva pozabil!

Rešitev prejšnje križanke:

PRISTANEK V PRASKUPNOSTI

16. Velike reči so se dogajale v pešini, tam v pravosti! Obuti so koracili praljudje po polju napredka in njihove žene so se zvedavo ozirale za koro. Kar je dala nase ona, to so se naslednji dan namočile na svoje obline vse lepoticke iz votlin. Pojav, ki je nemalo pestil njihove soproje!

Ženina mati je vrtala v svojo hčer: „Ze tri leta ti ni privoščil novega zimskega plašča in vse že imajo brnate zaplestnice, razen tebe! Lep mož, tale tvoj E — Ou!“

Moževa mati pa je trobila v uho svojemu sinku: „Kdaj boš udaril po mizi, moj E — Ou? To presega vse meje: taka je, kot purman v tej novi bluzi. Za koga se vendar lišpa ta tvoja I — Ea! Ne, v naših časih ni bilo tega, bog ve, da ne...“

In vendar tile preprički, to je bil šele lahen vetrič! Pravi vihar zelene zavisti se je šele pripravil. Ljubi bog ga je kahal v svojih modrih možganih.

Lepega dne je bozanstvo stopilo iz svoje votline in oznanilo: „Otvorjam ero stanovanjske kulture! Gradili bomo, se urbanizirali!“

„Ur — ba — ni — zi — ra — li...“ so ponavljali praljudje čudno besedo v svojem zategnjem narečju. Nato so zvihalo rokave na svojih novih srajciah in pljunili v roke...

Vedel sem, da bom svojo lepo ženo našel v tujem objemu. Nisem pa slutil, da jo bom v tujem, Duncan! Sicer pa tudi ti nisi mislil, priznaj, da bo tvoja zadnja noč tako lepa, skoraj romantična. Umrl boš v objemu ženske, ki jo ljubiš, in v tujem. Kdo si ni bil žele takšne smrti?

Dva strela sta porušila nočno tišino. Mesec je zadnjic osvetlil mrtvega detektiva na trati. Zenska je ležala v senci človeka, ki je držal v roki revolver.

NICK ARUWED:

DETEKTIV V MESEČINI

V svojem kabinetu v sedemnajstnem nadstropju neke stavbe na Manhattanu se živčno sprehaja in s prsti mečka nepriznana cigareto glavni direktor Willisove fundacije Arthur Foster. Na njegovem obrazu so očitno sledovi neprespane noči in ni težko sklepati, da je ta veliki človek na robu popolne duševne izčrpanosti.

Arthur Foster je tretji dan ne spi. Nikoli ni podvomil o svoji ženi Susanne. O tem lepem tako vedrem bitju, ki ga — o tem se je tisočkrat prepričal — neizmerno ljubi in za katero bi dal vse na svetu, celo položaj glavnega direktorja Willisove fundacije, Susanne je smisel njegovega življenja, njegov navdih pri delu, njegovo edino veselje. Po službi vedno hiti domov in komaj čaka na trenutek, ko bo zagledal njen lepi obraz, njene lepe lase, vitke bele roke, s katerimi ga nežno objema. Za en sam tak objem bi bil pripravljen umreti.

Kaj je mogoče, da te roke sedaj objemajo drugega moškega, medtem ko on tu razmišlja o tem? Kako naj si zamisli obraz tega ljubimca in Susanne v tujem objemu? Ne, to ni mogoče! Kako naj si človek zamisli svoj konec, svojo smrt? Ne in ne! Susanne je vendarle zvesta žena.

„Žena te vara, Foster“, — je pisalo v anonimnem pismu, ki ga je dobil pred tremi dnevi. „Vara te že dve leti. Ti si poslovni človek, Foster, in ji ne posvetiš toliko časa, kolikor ga ona zahteva in kolikor ga po pravici pričakuje od tebe. Ko si v službi, je z drugim moškim, na očeh vseh sosedov in prijateljev, ki se ti za hrbtom smejejo in delajo šala na tvoj račun. Šala na tvoj račun lahko slišiš že na ulici, da ne govorimo o lokalih, v katere pogosto zahajaš in kjer veljaš za uglednega gosta...“

„Tvoj prijatelj sem, Foster.“ je pisalo naprej. „In kot prijatelju ti pišem, prepričan, da boš storil potrebne korake, da bi zavaroval svoje dobro ime pred madeži, ki ti jih prináša ta nesramnica!“

Kaj naj stori sedaj? Kako naj preveri težko obtožbo proti Susanne? Moral bo najeti zasebnega detektiva, ki jo bo zasledoval, nekoga, ki bo to opravil, kar je moč dobro in s primerno diskretnostjo. Najmanjši skandalček mu lahko škodi, uniči njegovo sijajno kariero in direktorja znane fundacije spremeni v navadnega uslužbenca.

Zato mora najprej razmisлити, se zbrati. Ne sme se odločiti na hitro. Ne bo mu žal denarja. Poiskal bo najdražjega in najboljšega detektiva v New Yorku. In ta detektiv mora znati varovati skrivnosti. Nekaj jih pozna, nekateri so celo njegovi prijatelji. Za enega od njih se mora odločiti.

Burt Duncan... Ni boljšega v New Yorku, kot je Burt. Arthur Foster se je odločil zanj. Stopil je k telefonu in dvignil slušalko. Burt je bil v pisarni in že čez eno uro je sedel v Fosterjevem kabinetu, zavaljen v zelen plišast naslonjač.

Pristanem, Arthur, na vse... Samo daj mi čas! Stvar ni tako preprosta, kot kaže, — je govoril Fosterju.

Arthur je tudi sam vedel, da stvar ni preprosta, da je Susanne inteligentna ženska in da ne bo z lahkoto dovolila, da jo ujamemo pri delu ali da dobjemo dokaz, ki bi podprl obtožbo. Zato je pristal na vse pogoje, ki jih je predlagal Burt. Ko je potem Burt Duncan odšel iz kabineta, je pri srcu začutil olajšanje.

Minili so trije dnevi, sedem dni, detektiv Duncan pa se ni javil. Arthur je vedel, da Burt preiskuje teren, da se ne javlja iz previdnosti, da bo vsekakor telefoniiral, brž ko bo prepričan o tem, kar je odkril. Burt pa bo odkril vse, kar bo potrebno, saj je eden najboljših v svojem poklicu. Uživa sloves velikega asa.

S temi mislimi je Foster zapustil kabinet, se spustil z dvigalom iz sedemnajstega nadstropja in sedel v buick. Noč se je široko spustila na Manhattan in neonska svetloba ter reklame so ga splele, ko je vozil po Peti aveniji. Nikoli ni imel rad te trgovske ulice, vsiljivo osvetljene in neokusno urejene, kjer je „posel“ uničil smisel za lepoto in umetnost. Niti opazil ni, da je prišel v svojo ulico. Njegova hiša, krasna vila, ograjena z nizkim belim plaščem, vsa obdana z drevjem, z zelenimi tratami in velikim bazenom iz japonskega marmorja, se je dvigala na koncu ulice na pol osvetljena in nekako žalostna in samotna. Nad njo je na čistem večernem nebu sijala polna luna.

Foster je ustavil avto dvajset metrov od svoje hiše. Ostali del poti je šel peš. Ni vstopil pri glavnih vratih. Preskočil je zid in, skrit v senci drevoja, šel k bazenu.

Okna niso bila osvetljena. Kam neki je odšla Susanne? Zjutraj ji je rekel, da potuje v Boston in da bo tam tri dni. Torej je le res, da ga vara. Počakal jo bo...

Kaj je to? Nekdo sedi na klopi zraven bazena, osvetljen z mesečino. Ne vidi se dobro, moral bo bliže.

In Foster se bliža. Na klopi sedi detektiv Burt Duncan. Gotovo čaka, da bo videl, s kom bo Susanne prišla domov. Izkušne, pameten detektiv!

Toda kaj je z njim? Stalno sklanja glavo, kot da se mu drema. Nekaj belega ima okoli vratu.

Foster stopi še bliže. Niti tri korake ni več od Burta... O, bog! Na Burtovih koljenih je zenska glava, na detektivovem vratu njena roka... Burt se sklanja in poljublja njegovo ženo!

Foster napravi še en korak. Pod njegovimi nogami zaskrplje pesek. Burt in Susanne skočita s klopi. Fosterju se zamegli v glavi.

— Tako torej!... — je izcedil skozi zobe.

Nato je izlekel revolver in se začel smejati.

Te dni, ko je turistična sezona na vrhuncu in ko so kopalnice na Krki in bazeni v Toplicah polni, se pripravljajo v Cateških Toplicah na večjo investicijo. Ze dolgo je znano, da so sedanje kopalne kapacitete zlasti ob koncu tedna in ob praznikih mnogo premajhne. Medtem jim je uspelo zagotoviti sredstva za gradnjo novih objektov. Dela naj bi se začela že ob koncu tega meseca gradili pa bi dva bazena (vsak v velikosti 30 x 25 m), v njuni bližini pa še sedemstozno avtomatsko kegljišče s pripadajočim gostinskim delom. V okviru te gradnje bodo še igrišča za tenis, odbojko in košarko; celotna investicija bo stala preko 110 starih milijonov in bo v nadaljevanju sedanjega igrišča za mini golf. Dela naj bi bila končana že februarja prihodnje leto, ko pričenejo sprico tople termalne vode novo sezono.

Velika prometna gneča ob sobotah in dnevih pred prazniki je v Brežicah postala pravi problem. Najhuje je v starem delu mesta, kjer imajo prometni miličniki vedno dovolj dela. Dobro bi bilo razmisliti o ureditvi parkirnih prostorov v stranskih ulicah. (Foto: M. Jaranović)

NOVO V BREŽICAH

VEČJE PRIZNAVALNINE - Upravni odbor sklada za borbe NOV bo na prihodnji seji predlagal občinski skupščini povečanje priznavalnine za kmete borce in ostale ter vdove borcev; povečali naj bi jih za 50 din, census pa naj bi se povečal za 100 dinarjev. Povečati žele tudi census za študijsko pomoč dijakom srednjih in ostalih šol. Izjemne zahtevke bodo obravnavali še posebej. Ker so sredstva zagotovljena, bi povečanje veljalo od 1. julija letos dalje in upajo, da bodo odborniki predlog sprejeli.

LE SE OKOLICA VRTCA - Nova predšolska vzgojnovarstvena ustanova je končana in tik pred prevzemom. Svoja vrata bo odprla za okrog 170 malčkov že 1. septembra. Te dni nameščajo novo opremo, ki je stala 53 starih milijonov, cestna in komunalna skupina pri občinski skupščini pa bo do konca meseca uredila še okolje. Montažni vrtec je gradilo podjetje Marles iz Maribora.

NOV STANOVANJSKI BLOK - Stanovanjsko in komunalno podjetje je te dni izročilo lastnikom stanovanjski blok, ki ima dva in trisobna stanovanja ter garsonjere. V načrtu imajo še gradnjo dveh podobnih stanovanjskih blokov v 62 stanovanjskih enotami. Med njimi je 26 garsonjer, za katere se zanima Društvo upokoencev.

BREŽIŠKE VESTI

Alenka pozdravlja z morja babico in dedka, strice in tetke in sploh vse, ki jo poznajo. Eden tistih srečnih otrok je, ki so se to poletje zares naužili sonca in vode.

KRŠKE NOVICE

DA NE BO PREPOZNO - Na zadnji seji občinske skupščine so odborniki potrdili imenovanje članov pripravljalnega odbora za ustanovitev temeljne telesnokulturne skupnosti. Kljub temu da je čas počitnic, pa bi morali člani le pričeti z delom! Menda bo krška občina zopet tista, ki bo o športu pričela razpravljati med zadnjimi v Sloveniji.

KMALU SEMINAR - 28. in 29. tega meseca bo v Krškem seminar za okoli 30 aktivistov, ki bodo v času javne razprave pojasnjevali osnutka republiške in zvezne ustave. Tako so sklenili člani odbora, ki pripravijo to razpravo, in hkrati določili za vodstvo seminarja le domače družbenopolitične delavce.

NOVE MOČNOSTI - Odbor za družbeni standard v tovarni celuloze in papirja „Djuro Salaj“ lahko letos nudi zaposlenim v tem največjem posavskem kolektivu več možnosti za pomeni počitnice. Poleg hišic v Materadi pri Poreču in na Veliki planini so postavili še dve avtomobilski priklolici, eno v Biogradu, drugo pa na otoku Pagu.

KRŠKI TEDNIK

LETOS OB MORJU 350 OTROK

Zdravi v novo šolsko leto

Skrb za otroke v krški občini ni le parola - Brez pomoči tudi tokrat ne bi šlo!

V Materadi pri Poreču, kjer so lani za otroke iz krške občine postavili deset hišic s štiridesetimi ležišči, stoji letos še sedem šotorov. Na ta način je občinska Zveza prijateljev mladine skušala omogočiti poceni obmorske počitnice čim več otrokom. V sedmih izmenah - zadnja se bo vrnila domov 4. septembra - se bo tamkaj zvrstilo okoli 350 predšolskih otrok in osnovnošolcev, torej precej več kot leto poprej.

PO 10 DIN ZA ČLANARINO

Koštanjevska organizacija Zveze borcev je precej številna, kljub temu je članarine prehitro zmanjkalo celo za najnujnejše izdatke. Odkar so se na zadnjem običnem zboru dogovorili za povišanje od šest na deset dinarjev, se je zbiralo nekoliko več. Večino denarja porabijo za vence umrlim, zato bodo morali dodatni nekaj iz občinskih virov. V zadnjih dveh letih je na tem območju umrlo kar 25 borcev; noč čudnega ni torej, če jim je v blagajni zmanjkalo denarja. Organizacija ZB šteje trenutno nekaj nad 170 članov.

NOV TECAJ - Delavska univerza in občinski odbor Rdečega križa sta pred dnevi pripravila letos že sedmi tečaj iz prve pomoči za amaterske voznike motornih vozil. Predavanja poslušajo 25 občanov.

KMALU KONEC SEZONE - Krški plavalci imajo do konca letošnje sezone le še nekaj tekmovalj. Mlajši in starejši pionirji bodo nastopili še na državnih prvenstvih ob koncu tega meseca, 9. septembra pa bo v Krškem posamično republiško prvenstvo za mlajše pionirje, ki bo hkrati tudi uradni zaključek letošnje sezone v odprtih bazenih.

Okoli 1.200 občanov bo tudi letos organizirano preživel del dopusta. Razpravljali so o nekaterih pritožbah članov okrog stanovanjskih vprašanj, medsebojnih odnosih in nepravilnostih pri zaposlovanju, o sklepih osnovnih organizacij in izvolili za novega predsednika razsodišča Janeza Voljčana, ravnatelja osnovne šole Velika Dolina.

V prihodnjih dneh se bo sestala še komisija za kadrovska vprašanja, ki bo razpravljala o evidentiranju kandidatov za organe ZKS in ZKJ, zlasti kar zadeva strukturo let-teh. Takoj zatem bo še 22. seja komiteja občinske konference; na predlogu dnevnega reda bodo imeli predkongresno aktivnost in priprave na volilne konference jeseni in pozimi, ko bodo pregledali dosežanje uresničevanja in neuresničevanja partijskih sklepov in stališč. Komite bo razpravljal še o problemih odhoda naših ljudi v tujino ter naloge ZK ob tem. Del razprave bodo namenili še dosežanju aktivnosti na področju stanovanjske politike.

»Dolenjski list« tribuna bralcev

Za kar je bila prikrajšana večina v mlajših letih, lahko nadoknadijo sedaj: zberejo se v prijetno družbo po 100 ali celo 120 ljudi in si ob nedeljah ogledajo zanimiv predel ožje domovine. Podrobnosti pripravijo v pisarni sevniškega društva upokoencev predsednik Franc Valant, tajnik Franc Cubar in Franc Pfeifer. Vse uredijo tako dobro, da prihajajo na izlete celo taki, ki imajo svoja vozila, pogrešajo pa prave družbe.

Izlet za izletom

„Večino članov so odbijali nekdanji izleti, ki so se zataknili v gostilni, namesto da bi udeležencem nudili ogled zanimivosti,“ pravi predsednik Valant. „Minulo nedeljo smo bili že na četrtem izletu. Razen Savinjske doline smo si ogledali dolino Krke, Skofjo Loko s Poljansko dolino, bolnišnico „Franjo“, Postojnsko jamo, Pohorje, elektrarno Oibolt, šli bomo še čez Gorjance v Metliko do Ribnice, Kočevja in Grosuplje.“ Franc Pfeifer zbere ponavadi še avtobus s kranjske strani - iz okolice Bošanja!

Na izlete vabijo preprosti lepaki. Ljudje so se jih navadili in so najbolj množični izleti v občini. „Včasih zdrži koga bolezen ali kaj drugega. To nam povzroča težave, ker za to dejavnost ne dobimo nikakršne podpore. Kar je potrebno, prispevajo člani sami. Pri avtobusnih podjetjih nimamo nikakršnega popusta,“ je še povedal predsednik Valant. A. Z.

Takole zberejo turistične prospekte in določijo natančen urnik potovanja.

Upokoence ven iz centra?

Zakaj se zatika ob lokaciji novega doma?

Predstavniki sevniškega društva upokoencev so bili med prvimi pobudniki zamisli v republiki o gradnji prostorov za upokoence v središču kraja, ne pa v odmaknjenih rezervatih. Tako jim je republiški sklad za gradnjo stanovanj za upokoence odobril 4,5 milijona dinarjev vnaprej do leta 1976, 1,5 milijona bo prispeval občinski solidarnostni sklad, nekaj bi dobili še posojil. Vse to bi šlo za 83-posteljno šestnadstropno stavbo z vsemi potrebnimi gostinskimi in uslužnostnimi prostori v pritličju. Za vse to so načrti že narejeni; vanje je sevniško društvo vložilo že 250 tisočakov.

20. julija so vso dokumentacijo poslali v Ljubljano, v Sevnici pa je bilo celo iz ust odgovornih ljudi slišati očitke, češ naj bi dom raje zgradili na bolj odmaknjenem prostoru. Sedanji načrti so namreč pripravljene za lokacijo za novim zdravstvenim domom. Najglasnejši nasprotniki te lokacije se razburjajo, da tak objekt ne sodi v središče mesta - videli bi ga radi celo nekje za Dobravo! - kot da bi starčki lahko hodili za šalo v hrib. Vrsta domov v Sloveniji je zgrajenih v dokaj prometnih predelih mest. Tako je npr. tudi z domom na Taboru v Ljubljani. Sevniški upokoenci so imeli težave že pri izbiri prostora za sedanji dom. Tisočaki, ki jih je društvo vložilo v sedanje načrte in priprave, da so pridobili denar iz republiškega sklada, niso malenkost za društvo, zato upravičeno poudarjajo, da poti nazaj ni. Posebnost sevniške občine je, da ima preko 2.000 upokoencev. V društvu jih je organiziranih 750. Dosti jih stanuje v slabih stanovanjih, zato je vsako postavljanje no-

vih ovir za pričetek gradnje odvijanje rešitve življenjsko važnega vprašanja za marsikoga, ki je dosti pripeval za razvoj občinske skupnosti.

A. ZELEDNIK

SEVNIŠKI PABERKI

ZA SEVNICO KNJIGE V TISKU? - Za šolarje imajo dobro izbiro šolskih potrebščin v papirnici Gostinskega podjetja in trgovini Trgovskega podjetja na Glavnem trgu. V papirnici Gostinskega podjetja ne manjka niti šolskih torbic. Potarnali pa so nad tem, da je na voljo bore malo šolskih učbenikov, ki so - menda še v tisku. Čudno, da jih imajo večino v novomeški knjigarni!

ZA TABORNIKE ODZIV V JUTRANJKI IN KRAJEVNI SKUPNOSTI - Na prošnji sevniških tabornikov za pomoč pri urejanju okolice doma, predvsem pri asfaltiranju košarkarskega igrišča, so se najprej odzvali v industriji otroške konfekcije JUTRANJKA in sevniški krajevni skupnosti, JUTRANJKA je tabornikom nakazala tisočaka, krajevna skupnost pa je obljubila izdelavo načrta za vso okolico med Sevnico in Mlinščico pri taboriškem domu.

PREKRATKO TABORJENJE - V sredo, 15. avgusta, se je vrnilo z 8-dnevnega taborjenja v Trenti 28 tabornikov odreda Treh smrek in 26 planincev. Taborniki so tam imeli gozdno, planinci pa planinsko šolo. Vsi so odnesli najlepše vtise, le prekratko je bilo!

OLJE NE SODI NA CESTO - Vse več lastnikov hiš ob makadamskih cestah se je pričelo boriti proti nevesčnemu prahu, ki se dviga izpod vozil, z izrabljenim oljem iz svojih ali celo sosedovih vozil. Takšen „preliv“ je menda dolgotrajnejša obramba pred prahom kot škropljenje cestišča z vodo. Črna, mastna snov na cesti pa je prepovedana.

NEJEVOLJA NA SEMIŠČU - Vrsta udeležencev živinskih sejmov na novem sejmšiču za klavnico je sila nejevoljna, ker novo sejmšiče razen ograje in pobiranja pristojbine ne premore drugega. Vozniki s težavo obračajo vozove. Najbolj nejevoljni menijo, da sejmšiča ne bi smeli prestaviti, dokler ni popolnoma urejeno.

SEVNIŠKI VEŠTNIK

Veliko poklicanih za razlago

Trebneje: SZDL odredila vlogo družbeno-političnim delavcem v javnih razpravah o obeh ustavah in občinskem statutu, ki bodo po 15. septembru

Socialistična zveza v trebanjski občini pripravljena pričakuje javne razprave o obeh novih ustavah in občinskem statutu. Občinska konferenca je že sredi julija pripravila delovni načrt za izvedbo te pomembne politične akcije ter določila ljudi, ki jo bodo izpeljali.

Predvideno je, da se bodo prve razprave začele v drugi polovici septembra, ko bo strokovna služba občinske skupščine pripravila novo besedilo statuta. Natančen razpored razprav v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih bodo določili kasneje, verjetno pa že pred seminarjem za vodje javnih razprav, ki bo 6. septembra. Seminar bo vodila peterica družbeno-političnih delavcev iz občinskega aktiva.

Znan je tudi že predavateljski aktiv osemnajstih družbeno-političnih delavcev in dobrih poznavalcev ustavnih določil. Iz aktiva bodo oblikovali skupine, od katerih se bo vsaka pripravila na razlago enega naslednjih okvirnih poglavij: na

Pet nosilcev

Trebanjska občinska skupščina bo 30. avgusta med drugim razpravljala o zasnovah srednjeročnega razvojnega programa do konca leta 1975. Iz gradiva povzemamo, da bo gospodarstvo temeljilo na podjetjih Trimo, Dana, Kolinska, Treles in Kmetijska zadruga. Računajo tudi na nove industrijske obrate, kakršnega prav zdaj gradi Novolet za proizvodnjo acryla.

Kmetijstvu odmerjajo pomembno mesto zato, ker predvidevajo, da bo dobra tretjina prebivalstva še nadalje vezana na obdelovalno zemljo. Kajpak je treba omeniti tudi specializacijo. To pomeni, da bodo poleg živine, mleka, krompirja ustvarjali tudi tržne presežke nekaterih novih kultur, ki jih uvajajo: jagod, kumaric in lešnikov.

Na drugih področjih bodo posvetili skrb razvoju šolstva, prometa in komunale. Prav zdaj delajo vodovodno navezavo za Dobrnici.

MLADINA O SEBI

V začetku septembra bodo pri občinski konferenci ZMS v Trebnjem obravnavali organiziranost mladine, priprave na 9. kongres ZMS in o ustavnih razpravah. Govor bo tudi o kadrovskih spremembah v vodstvu konference.

ekonomsko ureditev ali politični ali komunalni sistem (kakršnega bomo razvili v občini in krajevnih skupnostih).

Delovna skupina štirinajstih je zadolžena, da bo javne razprave spremljala, zbirala predloge, stališča in mnenja ter jih sproti posredovala republiškim organom. Predvideno je, da bo ta delovna skupina pojasnjevala nejasna vprašanja, ki bi pri-

šla na dan med razpravo.

Poročilo delovne skupine, ki bo spremljala javne razprave, oceno javne razprave in stališča, bosta na kraju obravnavala in sprejela na skupni seji občinska konferenca SZDL in občinski sindikalni svet. Poleg tega bodo na tej seji spregovorili še o volilnem programu, evidentiranju kandidatov za odbornike, poslanec in druge funkcije, organiziranosti SZDL ter načrtu za razvoj družbenih dejavnosti, ker s tem v zvezi računajo, da bi podaljšali krajevni samoprispevek.

I. ZORAN

12 otrok h kruhu

Zupanova zidnica je bila že drugi dan po slavi gradbišče; gospodar se je žele pozno zvečer poslovil od zidarja, s katerim sta zabetonirala zbiralnik za kapnico. Tako je pač na kmetih: delo takoj prežene slavje.

„Ob 25-letnici nam ni uspelo zbrati vseh otrok, na 30-letnico - v nedeljo, 12. avgusta - so prišli vsi.“ je radostno povedal 62-letni Franc v zidnici na Štanu. Dva fanta sta mu sicer umrla, vzgojili so tudi dva bratova otroka, ko so jima belogardisti ubili očeta, enega pa so prevzeli v oskrbo pri Golobovih v Glinku, na ženini domačiji.

Franc, ki je bil 4 leta tudi mirenski župan, je član sveta krajevnih skupnosti na Mirni. Z družino ni imel lahkega življenja. Terenec je bil od leta 1942; v roki je bilo treba imeti grablje in orožje. Italijanom je dvakrat le za las ušel. V največje zadovoljstvo mu je to, da sta z ženo otroke spravila do obrti. Doma sta še dvoječka, v jeseni bosta šla v 8. razred.

A. Z.

Kaj za praznik?

Z medobčinskim strelskim tekmovanjem 25. avgusta v Pra-pročah se bodo začele prireditve v počastitev letošnjega praznika trebanjske občine. 31. avgusta se bodo na podobnem srečanju v Trebnjem pomerile kegljavke. Športna tekmovanja bodo tudi v soboto, 1. septembra. Strelci bodo preizkusili spretnost za pokal predsednika občine, nato se bodo pomerili kegljači. Zvečer tega dne bodo v galeriji odprli razstavo del samorastnika Petra Gregca ter podeli plakete občine zaslužnim občanom.

Osnrednje prireditve bodo v nedeljo, 2. septembra. Otvoritvi modernizirane ceste Beč-Veliki Gaber-Stranje in javne razsvetljave bo v Trebnjem sledila odbojarska tekma. Popoldne bo slavje v Velikem Gabru, kjer bo igrala godba na pihala, namenu pa bodo izročili novo osnovno šolo. Za nedeljo, 9. septembra, so v Sentrupertu pripravili slovesnost, ko bodo izročili namenu posodobljeno cesto Slovenska vas - Sentrupert - Prelesje.

RELIEF z motivi iz kmečkega življenja, ki ga je izdelal Edvin Puntar, udeleženec letošnjega tabora, bo krasil sejno dvorano občinske skupščine.

PRVA JE ZAPUSTILA tabor poljska umetnica, akademska slikarka Ewa Wasikiewicz - Wolnicka. Trebnjemu je zapustila eno delo.

ODKUP MLEKA se je v občini v zadnjih letih povečal za več kot trikrat. Leta 1970 so odkupili nekaj nad 900.000 litrov mleka, letos pa ga bodo približno 3 milijone litrov.

TREBANJSKE NOVICE

Kaj zmorejo tri male vasi

Na Rožič vrhu se bohoti nov gasilski dom z dvorano za sestanke in prireditve - Vaščani so sami prispevali

Lep primer, kaj lahko naredijo majhne vasi in njihovi prebivalci, če so složni in zavzeti, je Rožič vrh. V nedeljo, 19. avgusta, so v vasi odprli nov gasilski dom z orodjarno in dvorano za vse vaške organizacije, čeprav so šele pred letom dni začeli graditi.

Gasilsko društvo Rožič vrh deluje za območje svoje vasi in še Naklega ter Tuševga dola, vseh aktivnih gasilcev je samo 34, kljub temu pa so tako hitro zgradili svoj dom. Vaščani so sami prispevali 7.000 din in

nad 3.000 prostovoljnih delovnih ur. Tako so sami ustvarili nad 60.000 din vrednosti. Tudi več delovnih organizacij je prizadevnim gasilcem pomagalo, saj so prispevale okrog 80.000 din. Omeniti velja še pomoč pripadnikov JLA, ki so v novem gasilskem domu opravili plekarska dela.

Resda so vaščanom Rožič vrha

26. avgust-praznik za ribiče

Ob 60-letnici ribiške družine Črnomelj bo veliko slavje pod pokroviteljstvom »Dolenjke«

Medtem ko je ribiška družina ob jubileju že dobila od občinskih družbeno-političnih organizacij visoko priznanje - občinsko priznanje Osvobodilne fronte, pa bo za 26. avgust, svoj praznik, razvila še prapor. Na proslavi, ki bo popoldne v semškem hotelu, bodo več zaslužnim članom podelili značke za ribiške zasluge. Ribiška zveza Slovenije pa bo ob tej priložnosti odlikovala ribiško družino Črnomelj in deset njenih članov.

26. avgusta popoldne bo tekmovalje za pokal Bele krajine, ki ga organizirajo že četrtič, pokroviteljstvo nad letošnjo prireditvijo pa je prevzela Dolenjka. Tekmovanje se bo začelo že ob 6.30 na Butoraju v Lahinji in se ga bo udeležilo preko 150 tekmovalcev iz raznih krajev Slovenije in sosednje Hrvaške.

Rezultat tekmovalja bodo razglasili na opoldnjski proslavi v semškem hotelu. Dosedanji zmagovalci so bili najprej Črnomaljški, potem

pomagali tudi drugi, toda pomoč so znali organizirati in so tudi sami krepko zavijali rokave. Prav ta delovnost in požrtvovalnost je marsikoga ganila, da je raje primaknil svoj prispevek. Drugod, kjer se gradbeni odbor daje med seboj in kjer čakajo predvsem na družbeno pomoč, seveda ne morejo tako hitro nenehiti

Kostanjevčani in lani spet ribiči iz Črnomlja. MK

Ni kontrole

Koliko je pravzaprav črnih gradenj v črnomaljski občini? Natanko to ni ugotovljeno, ker že več kot leto dni ne posluje urbanistična inšpekcija. Računarski sicer, da ni veliko takih primerov, so pa že našli črno postavljeno zidnico ali zgrajeno gospodarsko poslopje. Nova zakonodaja predvideva za take ljudi zelo občutne denarne kazni, toda kjer ni sodnika, ni tožnika.

Gradnje pa so se v splošnem zelo razpasle. V preteklem letu sta bila sprejeta zazidalna načrta na območju Grajskih njiv in Rdečega hriba v Črnomlju, zdaj je v izdelavi načrt za rekreacijsko območje Kolpe od Učakovcev do Zilj, tik pred sprejetjem pa sta urbanistični načrt za Semič in zazidalni načrt za del Vnice.

V letu 1972 je bilo izdanih 35 lokacijskih odločb, obravnavanih pa je bilo preko 130 lokacij za nove gradnje, kar je 20 odst. več kot leta 1971, ki so ga dotlej šteli za rekordno po številu gradenj. Mimo tega je več kot 350 občanov prijavilo adaptacije hiš. Obnavlja in gradi se skoro na vsakem koraku, v vsaki vasi pa prav gotovo. Ob vsem hvalevrednem napredku pa bo treba vendarle poskrbeti za nadzor nad gradnjami, kajti adaptacija se marsikdaj sprevrže v novo gradnjo.

ČIMVEČ PRIJAV

V počastitev 30-letnice XV. brigade in ob njenem jubileju bo 8. septembra AMD Črnomelj organiziralo avtorally na progi Črnomelj - Semič - Podturn - Dvor - Kočevje - Ribnica - Metlika. Prijave zbira AMD Črnomelj in želi čimveč udeležencev.

TRIBUČE: ŠE LETOS ASFALT

Na trasi nove ceste od Črnomlja do Adlešič so zemeljska dela do vasi Tribuče že končana. Asfalt bodo do tod položili še letos, gradnja pa se bo prihodnje leto nadaljevala. Tako bo do novega leta že pol adlešičke ceste modernizirane.

ČRNOMALJSKI DROBIR

BREZ PRAVIL - V črnomaljski občini je bilo ob koncu preteklega leta registriranih 87 društev, od tega jih do polletja 1973 še 40 ni poskrbelo, da bi bila napisana in uskladeni društvena pravila.

ODKRITJE OBELEŽJA - 26. avgusta ob 10. uri bo občinski odbor ZZZB NOV v Črnomlju odkril spominsko obeležje v Sredgorji, kjer je bil med vojno in še nekaj časa po njej pokopan legendarni partizanski komandant in narodni heroj Franc Rozman - Stane.

POL CESTE JE ZGRAJENE - Cestno podjetje je na novo asfaltiralo približno polovico ceste od Črnomlja do Kanizarice, ki je bila dalj časa razkopana in v gradnji. Uredili so tudi pločnike za pešce, za kar pa so občani plačevali samoprispevek. Ljudje pričakujejo, da bodo cesto do konca obnovili in da bo republiški Cestni sklad, lastnik ceste, finančno še pomagal.

SAMO NA PAPIRJU? - Občinska skupščina je občutno povečala kazni za kršilce odloka o javnem redu in miru, odloka o odvozu smeti in odloka o zunanem videzu mesta. Zal pa kršilcev nihče ne predlaga v kaznovanje, tako grede stvari po starem naprej. Do kdaj še?! Razen postaje milice bi bilo dolžne podati prijave tudi krajevne skupnosti, a doslej še ni bilo takega primera.

Črnomaljski poročevalec

Nov predlog za organizacijo

V Ribnici se niso strinjali s predlagano ureditvijo temeljnih organizacij združenega dela v gozdarstvu - Nov predlog

15. avgusta je bil zbor delovne skupnosti gozdnega obrata Ribnica. Na njem so razpravljali o organiziranju TOZD v Združenem kmetijsko-gozdarskem posestvu Kočevje in še posebej o organiziranju TOZD v Ribnici.

Kolektiv delovne skupnosti se ni strinjal s predloženim predlogom organiziranja TOZD v gozdarstvu (to je z zadnjo varianto, po kateri bi bile na območju gozdarstva 4 TOZD družbenega sektorja ter 1 TOZD, ki naj bi zajela ves zasebni gozdarski sektor od Kolpe do Turjaka). Ta TOZD naj bi pripadala Ribničanom, gozdovi družbenega sektorja, s katerimi sedaj upravljajo v Ribnici, pa naj bi prišli v sestav TOZD Velike Lašče. TOZD družbenega sektorja gozdarstva naj bi bile še v Grčaricah (z Drago), Stari cervki in Mozlju ter delovna skupnost strokovnih in tehničnih služb v Kočevju.

Člani delovne skupnosti se izrazili

DOPUSTI

Julija in avgusta je največ ljudi na dopustu. Tako je tudi v tem mesecu še precej ljudi na dopustu. Nekateri so letovali ali pa letujejo ob morju ali kje drugje, še več pa je takih, ki so ostali doma in preživljajo dopustniške dneve v domačem okolju. Vendar za večino tistih, ki so ostali doma, to ni dopust v pravem pomenu besede, ker večinoma opravljajo razna dela, posebno tisti, ki so doma iz vasi. V času dopustov je zelo razgibana tudi individualna stanovanjska gradnja.

V septembru pa bo skoro povsod teklo spet po starem. Za številne dopustnike bodo ostali lepi spomini na dni, preživete na dopustu.

MANJ VESELIC

Letos je v ribniški občini v poletnih mesecih, ki so najbolj primerni, manj veselice kot druga leta. Veselice organizirajo običajno gasilska društva. Na ta način so gasilci zbrali veliko sredstev za nakup gasilskega orodja in gradnjo gasilskih domov. Da je gasilskih veselice manj, je delno vzrok tudi to, ker organizatorji veselice (društva) niso oproščeni plačila prometnega davka od pijače, kot je bilo prejšnja leta.

tehtne pomisleke proti tako zamišljeni organizaciji TOZD, posebno kar zadeva TOZD na ribniškem območju, ker niso videli v novi organizaciji TOZD na njihovem območju perspektive obstoja oz. razvoja gozdarstva. Na kraju so soglasno potrdili predlog, s katerim predlagajo komisiji za samopravni sporazum pri ZKGP, da se na območju družbenega sektorja gozdarstva usta-

novita dve TOZD: ena na kočevskem, druga na ribniškem območju. Prav tako predlagajo, da ustanove dve TOZD za zasebni gozdarski sektor: eno v kočevski, drugo pa v ribniški občini. TOZD na ribniškem območju naj bi zajela tudi gozdna obrata v Dragi, ki je v kočevski občini, in gozdni obrat v Velikih Laščah, ki je v občini Ljubljana-Vič.

Kako prav razdeliti

Skupna obveznost vse občine je star dolg - dvorana v Dolenji vasi

Sredstva iz krajevnega samopriskpevka, tretjega zapovrstjo od leta 1965, za katerega so se občani ribniške občine odločili na referendumu 20. maja, se že stekajo na zbirni račun od 1. julija in tako bo vseh naslednjih pet let, do zadnjega junija 1978.

Sedaj je nujno v občini poskrbeti, da bi vsako območje dejansko dobilo svoj delež in da bi kar najpopolneje izpolnili čim več načrtov, za katere smo se na skupnih dogovorih odločili v času pred referendumom in predvsem s referendumom. Skupna obveznost vse občine je še dolg iz zadnjih dveh samopriskpevkov: gradnja družbenega centra - dvorane v Dolenji vasi. Gradnja se bo pričela kljub mnogim težavam, ki so se zadnje mesece pojavile, po vsej verjetnosti okrog 20. avgusta letos. Tako vsaj zagotavlja izvajalec del Pristan Ljubljana, ki istočasno tudi trdi, da bo dvorana lahko zgrajena še letos! Največji del denarja zanjo bo šel iz samopriskpevka, ker bo pa le-ta zbran šele do marca prihodnje leto, je bilo nujno poiskati premostitvena posojila za nekaj mesecev. Del sredstev je začasnó posodil TIS iz sredstev otroškega varstva, del pa solidarnosti stanovanjski sklad.

Po dograditvi družbenega centra (veliko hude krvi in mnogo smešnih situacij je povzročila njegova pol-drugetletja trajajoča gradnja!) ostanejo vsa sredstva samopriskpevka posameznim območjem, kakor so se

izoblikovala v pripravah na referendum - Dolenja vas, Loški potok, Ribnica in Sodražica. Občinska skupščina Ribnica in na zadnji seji že obravnavala območja, čeprav pravilnik še ni bil sprejet v celoti. Celotni samopriskpevek razen samopriskpevka zdomcev (le-ta se zbira direktno v posameznih območjih) se steka na skupni zbirni račun, od tam pa se bo razporelo na žiro račune skladov v posameznih območjih.

Predvideni sta dve varianti za delitev sredstev. Po prvi bi vsako od štirih območij dobilo toliko denarja, kolikor ga prispevajo vsi zavezanci samopriskpevka iz tega območja. Ugotavljanje dejanskega prispevka po tej varianti je precej zametano, saj bi morali ugotoviti ne le število zaposlenih in vseh zavezancev, pač pa tudi njihove dejanske prispevke. Po drugi varianti bi vsako območje dobilo iz skupnega samopriskpevka tolikšen delež, kolikor je na njegovem območju stalnih prebivalcev glede na skupno prebivalstvo občine. Po tej varianti bi dobili območji Loškega potoka in Dolenje vasi vsako 15 odstotkov od skupnih sredstev (tolišen je delež prebivalstva v odstotkih), Ribnica 47 odst. in Sodražica 23 odstotkov.

O vsem tem se bo nujno še dogovoriti in poiskati resnično najboljšo rešitev.

REŠETO

Več kot milijon za asfalt

Krajevna skupnost v Kočevju popravlja zamujeno

Krajevna skupnost Kočevje poskuša z doslednim izpolnjevanjem načrtov na komunalnem področju čim hitreje izpopolnjevati tisto, kar je bilo doslej zamujeno. Tako so letos že ali pa še bodo asfaltirali vrsto ulic, pločnikov in drugih površin v raznih delih mesta.

Asfaltirane bodo cesta na Trato, cesti 7 in 8 na Trati, odcep v vzgojnovarstveno ustanovo, med Bračičevo cesto in banko ter urejen celoten kompleks, dovozi in pločniki na Ljubljanski in Kolodvorski okrog občine, cesta na kegljišče, dvorišče osnovne šole na Reški cesti, avtobusno postajališče pri Kolodvorski restavraciji, opravljena bo celotna rekonstrukcija Roške ceste in še marsikaj. Tudi zasebniki bodo asfaltirali preko 2.000 kvadratnih metrov (pločnike oz. dvorišča in dovozne poti).

Urejena so tudi tri športna igrišča pri Domu Dušana Remiha - rokometno igrišče, igrišče za košarko ter manjše igrišče za košarko in rokomet.

Krajevna skupnost financira vsa ta dela iz prispevka za mestno zemljišče, dela presežka dosedanjega samopriskpevka, prispevkov TOZD in občanov, veljala pa bodo predvidoma okrog 1,2 milijona dinarjev.

Uredili so tudi centralno smetišče v Mozlju in likvidirali staro v Mestnem logu, za kar so porabili 100.000 dinarjev. Pričakujejo, da bodo vsa dela pri asfaltiranju ulic in pločnikov v mestu opravljena do občinskega praznika 3. oktobra.

Razen tega je krajevna skupnost iz lastnih sredstev uredila parkirišče pri pokopališču ter parkirišče in okolico Šeškovega doma, v katerem so uredili tudi drugo fazo centralne kurjave.

NEZASČITENI PEŠCI - V mestu in v okolici je vedno več asfaltiranih cest, česar so zlasti veseli vozniki. Tudi nekaj poti za pešce so pokrili z asfaltom. Po njih pa se prav tako prevažajo kolesarji, mopedisti in celo nekateri avtomobilisti. Pešci so tako izrinjeni še od tam in nikogar ni, ki bi jih zaščtili.

IZUMRLO MESTO - V času počitnic in dopustov javno življenje v mestu zamre. Vsak skrbi le za svoj oddih, vse drugo gre v pozabo. Tudi kakih priprav za proslavo občinskega praznika ni čutiti, čeprav je pred durni.

Nov samopriskpevek v Kočevju

Mnogo stvari bo treba še premisliti, preden bodo zasadili prve lopate za graditev telovadnice in zaprtega bazena v Kočevju

Z 31. avgustom so prebivalci kočevske občine izplačali samopriskpevek, ki so ga uporabili za rekonstrukcijo ceste Livold - Brod na Kolpi, in že je tu akcija za razpis novega samopriskpevka, ki naj bi pričel veljati s 1. januarjem prihodnjega leta. O tem, za kaj naj bi uporabili novi samopriskpevek, so mnenja različna. Na podeželju so ljudje bolj za razne komunalne ureditve, v mestu pa bi želeli zgraditi zimski bazen. Obe želji bo treba nekako uskladiti.

Zimski kopalni bazen in telovadnica pri gimnazijskem posloppju sta prav gotovo potrebna. Vprašanje pa je, če bosta oba objekta v tako mahnem kraju, kot je Kočevje, tudi rentabilna. Stroški za vzdrževanje namreč iz leta v leto tako naraščajo, da povzročajo tistim, ki že skrbje za podobne objekte, resne skrbi. Ob projektiranju objektov sicer vedno dokažejo, da bodo rentabilni. Ti izračuni pa kaj kmalu postanejo precej dvomljivi. Lep primer za to je

dom telesne vzgoje v Kočevju. Od leta 1959, ko je bil zgrajen, pa do danes so se stroški za vzdrževanje skoraj desetkrat povečali.

Prostori v domu so nepretrgoma povsem zasedeni od sedmih jutraj do desetih zvečer. Verjetno bo prav tako tudi s telovadnico pri gimnaziji. V njej bodo ves dan dijaki gimnazije in poklicnih šol, zvečer pa športniki. Stroški za to dobo vezani pretežno na redni proračun. Precej drugače bo z zaprtim bazenom. Stroški za vzdrževanje bodo šli na račun samofinanciranja. Ti stroški pa bodo seveda precej večji kot za telovadnico. Res je, da bodo bazen rabile tudi šole, kot to delajo povsod drugod, a malokdo ve, da stane taka šolska ura od 100,00 do 150,00 dinarjev. Kako bodo šole to uskladile s svojimi proračuni, je vprašanje, saj je včasih še 25,00 din za eno uro v telovadnici težko plačati. Vse to bo treba dobro premisliti, preden bomo zasadili prve lopate.

ANDREJ ARKO

DROBNE IZ KOČEVJA

SLABA LETINA - Cebelarji se nič kaj ne pohvaljajo z letošnjo letino. Nenadne nevihte so uničile čebel, ko so cveteli travniki, je bilo slabo vreme. Morda bo bolje, ko bo medila hoja in ko bodo čebele prepljale na pašo drugam.

POČITNICE GREDO H KONCU - Mesto se spet polni. Otroci se vračajo iz kolonij, mladina z delovnih akcij, športniki s tečajev, taborjenj in priprav za javenska tekmovalja. Spet so tu popravni in sprejemni izpiti, podpisovanje učnih pogodb, vpisi na univerzo.

MEDVEDI V OKOLICI MESTA - Izletniki, ki redno obiskujejo Mestni vrh in razvalino Fridrihštajn na Stojni, vse pogosteje srečujejo medvede. Ta srečanja navadno niso nevarna. Verjetno so se medvedi preselili v te mirne gozdne predele zaradi gradnje ceste proti Brodu.

DOBER ZASLUZEK - Maline in robidnice so letos dobro obrodile. Domačini jih naberejo za prodajo tudi po 50 l na dan in so si kar v gozdu postavili šotore. Ob sobotah in nedeljah pa se pripeljejo nabiranci tudi iz Ljubljane.

KOČEVSKÉ NOVICE

Poletje že tone v jesen, bazenček pred metliškim vrtcem pa še vedno ni v zemlji. Tudi igrišče ni urejeno, pa bi moralo že zdavnaj biti nared. Mar se bodo komunalci na zimo lotili teh del? (Foto: R. Bačar)

Še štirinajst dni do snidenja

Deset odborov pripravlja veliko proslavo 9. septembra v Metliki, ko bo srečanje borcev in 30-letnica Petnajste brigade

Vsakoletna metliška partizanska srečanja so borcem in aktivistom iz vse Slovenije že tako v navadi, da

jim septembra nekaj manjka, če slučajno ne gredo v Belo krajino. Letošnje snidenje pa bo še posebej slovesno, kajti počastili bodo tudi 30-letnico XV. brigade, ki ima v Metliki dom. Sodelovala bosta še Cankarjeva brigada z domicilom v sosednjem Črnomlju in Belokranjski odred.

Pravim partizanskim brigadam, ki bodo z zastavami prišle 9. septembra v Metliko, se bosta pridružila še partizanski teritorialni odred in mladinska brigada, ki vzdržuje tradicijo partizanskih vojaških enot, ustanovljenih na območju Bele krajine.

Drugo septembrsko nedeljo jutraj se bo slavje začelo ob 6.30 s prikazom napada na Metliko, kar pripravljajo pripadniki Belokranjskega teritorialnega odreda. Ob 8. uri bo zbor brigad in udeležencev slavja na Pungartu, nato pa bo veliko zborovanje pred spomenikom na trgu. Zbranim borcem in aktivistom ter množici domačinov bo tedaj govoril eden najbolj znanih predstavnikov jugoslovanskega družbeno-političnega življenja. Sprva so pričakovali na tej proslavi tovariša Tita, toda on bo tedaj z jugoslovanske delegacije na konferenci neuvrščenih v Alžiru.

Tine Molek, predsednik odbora za proslavo, nam je o pripravah še povedal: „To največje letošnje pri-

reditve v Beli krajini pripravljajo deset odborov, pričakujemo pa kakih 5.000 ljudi. Razen Belokranjcev in borcev bodo prišli še gostje sosednjih hrvaških občin. Gostinske usluge na tovariškem delu proslave, ki bo pred gasilskim domom, prevzema metliško gasilsko društvo.

V sklopu te proslave bo že teden dni prej tradicionalna mednarodna kolesarska dirka po Beli krajini, poteka pa še vrsta športnih tekmovalj. Šolska mladina bo pisala naloge o NOB, tekmovala pa bo tudi na kviz oddaji. Najboljši pisni šolskih nalog in zmagovalci kviza bodo za nagrado odpotovali na izlet po krajih, kjer so potekali najbolj znani dogodki iz NOB: Drvar, Jajce itd.“

R. B.

PREUREJENA TRGOVINA

V Podzemlju so vaško trgovino čez poletje preselili v gasilski dom, medtem pa lokal obnavljajo. Kmetijska zadruga Metlika, ki ima v tem kraju svojo poslovalnico, je za preureditev in modernizacijo trgovine namenila 360.000 din. Računajo, da bodo vsa dela končana do prvih septembrskih dni.

metliški tednik

Pridno dekle

Draga Pantar, 21 let, iz Črne-ga potoka je izlagalka v kočevski Tiskarni. Na delo se vozi z avto-busom ali stricem. Popoldne pridno dela doma in poprime, kjer je treba. Ujeli smo jo, ko je peljala polno naloženo samokol-nico z njive.

„V vasi je precej mladih,“ je povedala, „vendar gredo večji po svetu. Eni za delom, drugi se poročijo. Raztepejo se povsod, celo na delo v tujino jih gre nekaj.“

Dragica je ena redkih dvajset-letnic, ki je doma.

Tole pisano družino smo posneli pred kratkim na Mestnem vrhu, s katerega je prečudovit razgled na Kočevje. Sestavljali so jo planinci, taborniki, pionirji in cibicani ter jamarji, ki so vse popeljali še v Ledeno jamo. (Foto: F. Brus)

Kmetijstvu cesta ne bo pomagala, lahko pa bo kmečkemu turizmu

Po upokojitvi so bo vrnil v domačo vas - Gojil bo sadje in redil zajce ter kure - Kolpa je najčistejša reka v Sloveniji

„Dober zrak je tu, ropota ni, lepo je, zato se bom čez leto dni, če bo šlo vse po načrtih, za stalno vrnil domov,“ mi je povedal Alojz Briški, ki dela sicer v Ljubljani, zdaj pa v domači vasi Laze ob Kolpi obnavlja rojstno hišo. „Kolpa je najčistejša reka v Jugoslaviji, saj tukaj, v njenem zgornjem delu, ni nobenega mesta, da bi jo onesnaževalo. Čisto Kolpo moramo varovati. Pameten je tisti sklep, da 500 m od njenega brega ne sme začasnno nihče ničesar graditi.“

„Jablane, hruške, slive, češnje, orehe in kostanje sem zasadil. Tudi kure in zajce bom redil, saj bom imel dovolj časa, ko bom upoko-jen,“ pravi Briški, ki ima komaj 47 let, pa bo zaradi partizansčine (dvojnega štetja) in beneficirane delovne dobe zbral dovolj delovne dobe za polno pokojnino.

Seveda je okoli vasi tudi precej divjačine. Zajci, jeleni in medvedje

delajo škodo v sadovnjakih, divji prašiči pa na njivah, zato kdor le more, vse ogradi.

V takih vaseh, kot so Laze, je hudo, če kdo zbolí pozimi, ko zapade visok sneg. In tu obidajno zapade meter snega. Bolnika moraš naložiti na nosila in v dolino z njim. Morda bi šlo tudi s samimi, a kaj, ko jih tu ni več!

„Asfaltna cesta iz Kočevja sem bi pred mnogimi leti obdržala ljudi v vaseh. Zdaj asfalt kmetijstvu ne bo pomagal, lahko pa se bo uveljavil kmečki turizem,“ meni Briški. Nekateri pa se vselej govorijo, da bo tu mimo morda nekoč peljala celo železniška proga.

Popoln uspeh podaljšanih

Vsi učenci, ki so obiskovali oddelke podaljšane-ga bivanja v šoli, so izdelali - Spet zbirajo prijave za ta oddelek

V šolskem letu 1972/73 so na osnovni šoli Kočevje organizirali tri oddelke podaljšane bivanja učencev v šoli: dva za učence na predmetni stopnji (45 učencev), enega pa za učence od 1. do 4. razreda (21 učencev). Vsi ti so razred uspešno izdelali. V šoli so imeli strokovno pomoč pri učenju, v prostem času pa so imeli organizirane ure iger in razvedrila ter kosilo. Učenci so si pri takem programiranem načinu dela pridobili učne navade, ki so poleg nadarjenosti in marljivosti osnovni pogoj za uspešnost v šoli.

V novem šolskem letu namera-

vajo na osnovni šoli Kočevje ustanoviti še več takih oddelkov za podaljšano delo učencev v šoli. Da bi bila organizacija teh oddelkov lažja, je uprava šole obvestila starše, ki bi želeli vključiti svoje otroke v vrstveni oddelek podaljšane bivanja, da do 25. avgusta vložijo pismeno prošnjo upravi osnovne šole Kočevje.

V. I.

KOČEVJE: KAJ NAJ STORIJO

V Kočevju se pripravljajo na gradnjo čistilnih naprav za kanalizacijo. Graditelji družinskih stanovanjskih hiš so neuradno obveščeni, da je gradnja greznic nepotrebna, niso pa prejeli doslej še nobenega uradnega obvestila in so še vedno v negotovosti, kaj naj storijo. To bi bilo nujno treba urediti.

ŽELJA: ASFALT DO DVORA

Ze v juniju je bila asfaltirana ce-sta skozi Stari Log pri Kočevju. Denar za to so dobili iz krajevnega samopriskevka in še iz nekaterih drugih virov. Dobro bi bilo, če bi asfaltirali tudi cesto od Kočevja do Dvora v novomeški občini, saj je na njej vse večji promet.

-v-

Uničevalci

Avtobuse čakalnice v Stari cerkvi pri Kočevju ni več. Barabe (lepšega imena ne zaslužijo) so jo uničevale, nakar je krajevna skupnost podrtijo odstranila. Lesena čakalnica je prišla prav vsem potnikom, posebno še če so morali čakati avtobus med deževjem, neurjem ali snež-njem. Bili so pod streho pa tudi prtljage jim ni bilo treba odlagati v blato ali prah.

Zdaj čakalnice ni več in pot-niki, ki jih je veliko, saj se mnogi vozijo v Kočevje in drugam tudi v službo in šolo, zdihujejo za njo in kolnejo „prekletu mularijo“, ki vse uniči.

Vendar kletvice in vzdihova-nje ne bodo pomagali. Če milica ne zmore, naj bi vaščani sami odkrili uničevalce čakalnice, ki so jo postavili s svojimi prispevki in denarjem svoje krajevnne skupnosti, in jih na ta ali oni način odvadili delati škodo. Kdor ne zna obvarovati svojega, bo vedno izgubljal ali delal zaman. To ne velja le za Stare cerkve, kjer žive zelo prizadevni in prodni občan-i, ampak tudi za druge kraje.

Vijak proti zlaganim napovedim

Z izterjanimi dolgovi in boljšo organizacijo izterjave je dosegla novomeška davčna uprava ob polletju lepe rezultate

Prispevki in davki letos tako dobro polnijo občinsko blagajno, da proračun ni v zadregi. Uroš Dular z davčne uprave sodi, da je pritek denarja precej nad lanskim in da so presežena tudi letošnja pričakovanja.

Davčni upravi se je med drugim posrečilo spraviti na tekoče številne dolgove iz prejšnjih let. To je dosegla tudi z boljšo organizacijo izterja-

ve. Razlika je očitna: prej so izterjevalci davščine pobirali na kraju samem, zdaj zaostankarje najprej pismeno opomnijo na obveznost, takoj nato pa sledi rubež. V praksi se je uveljavilo, da zarubijo denar, manj premičnine in nepremičnine.

Če je kdo socialno ogrožen, mu izterjalec svetuje, kam naj se obrne za odlog ali celo oprostitev plačila.

Pri obrtnikih opažajo boljšo vestnost kot v minulih letih, saj so njihove davčne napovedi letos za 15 odstotkov večje od lanskih. Kaže na to, da se je davčna disciplina, ki je bila do zdaj veskoki problematična, vidno izboljšala. Kajpak uslužbenec davkarje ni ušlo, da so nekateri zavezanci prikazali v napovedih precej nizke dohodek glede na promet, dejavnost in ne nazadnje tudi ime. Do skrajnosti so sklenili priviti vijak

Jutranji kozarec

Kozareček zjutraj pred delom je postal razvada, ki se je razširila do take mere, da so o njej kot obliki alkoholizma že večkrat razpravljali na več forumih. Nekateri občine v Sloveniji so uvedle prepoved točenja alkoholnih pijač v jutranjih urah in na podoben ukrep se pripravljata tudi novomeška občina.

KARLO ZRIM, poslovodja restavracije: „S prepovedjo točenja alkoholnih pijač v zgodnjih jutranjih urah se problem alkoholizma ne bo rešil, kajti kdor je temu podvržen, bo pijačo prinesel od doma ali pa si jo bo kako drugače priskrbel. Ukrep bomo najbolj občutili gostinci, saj v prvih dveh urah prodamo skoraj toliko kot potem v celem popoldnevu.“

IVAN SKUBIC, zidar: „Pametna stvar. Nekateri namesto enega kozarčka, ki sam na sebi ni nič slabe-ga, popijejo toliko, da pridejo na delo pijani. Takih pa prepoved ne bo prizadela, saj si bodo pijačo prinesli lahko od doma.“

DRAGICA LUZAR, prodajalka v bifeju: „Ne vem, če bo s tem kaj doseženo. Kdor potrebuje svojo mero pijače zjutraj, si jo bo že priskrbel. Res je, da je ta navada precej razširjena, a to še ni alkoholizem. Za nas pa bo prepoved imela slabe posledice, ker ravno v jutranjih urah precej prodamo.“

MILAN POPOVIČ, mehanik: „Tak zakon je nujno potreben in pohvale vredno je, da smo se tudi v Novem mestu spomnili na to mo-žnost preprečevanja alkoholizma. Delavci že navsezgodaj zaužijejo alkohol in to se nujno pozna na njihovi storilnosti, pa tudi na velikem številu poškodb na delovnih mestih. Mislim pa, da ta ukrep pitja le ne bo mogel povsem preprečiti.“

MARIJA VEKUS, natakarica: „Delavci spijejo zjutraj svoj kozarček in sprašujem se, kako potem delajo. En sam kozarec sicer ni nič hudega, toda nekateri se ga nalezajo, še preden stopijo na svoje delovno mesto. Gostincem bo prepoved prinesla nekaj izgube v prometu, ker ravno zjutraj precej prodamo, za splošno ljudsko zdravje pa je ukrep upravičen.“

IGOR VIDMAR, sofer: „Sam ukrep ni zgrehen, vprašanje pa je, koliko bo zalegel. Mislim, da tistim, ki bo hotel popiti svojo, nobena pre-poved tega ne bo preprečila.“

v primerih, kjer se bo izkazalo, da plačnik davščin nerad obelodanja prave številke.

I. ZORAN

Ne bo brez posledic!

Novomeška komisija za ugotavljanje izvora premoženja nadaljuje delo kljub dopustom. Na nedavni seji je postopek v enem primeru ustavila, sprejela pa je sklep o uvedbi postopka zoper novo osebo. Trenutno tečejo postopki zoper štiri občane.

Z zadnje seje komisije velja poudariti še tole: vse vodilne, člane Zveze komunistov, ki ne čutijo dolžnosti in odgovornosti, da bi se podredili splošnemu pozivu o prijavi premoženja, bo komisija predlagala za obravnavo na občinskem komiteju ZK oziroma v osnovnih partijskih organizacijah.

Število prijav, ki se zbirajo pri tajniku komisije Jožetu Florjančiču, se je v zadnjem času povečalo za 11 - od 466 na 477. Čeprav minevata dva meseca od roka, pričakujejo, da število prijav še ni dokončno. Nekaj prijav pričakuje komisija na podlagi nedavnega poizvedovanja v delovnih organizacijah, koga štejejo za vodilnega in koga ne.

Suhokrajinski drobiž

GASILSKI DOM V HINJAH so pričeli preurejati. Dozidali bodo prostor za orodjarno in za nekatero pritlikino, dosedanja orodjarno pa nameravajo preurediti v manjšo dvorano, ki jo v tem kraju pogašajo, saj nimajo primerne prostora za prirreditve. Za uresničitev načrta sta se zavzeli hinjska krajevna skupnost in Zveza kulturnoprosvetnih organizacij občine Novo mesto ob sodelovanju hinjskega gasilskega društva, ki pa s preurevanjem odlašata.

DVAKRAT PO DNU REKE KRKE so izkopali jarek za cevovod za vodovod, in sicer pri Jami na Dvoru in pri Stavčji vasi. V jarek so že položili tudi cev za glavni cevovod vodovoda, ki ga gradijo za ta dva kraja. Za delo so izkoristili nizko gladino Krke. Občani obeh vasi so bili pri delu složni in vztrajni.

M. S.

ŽUŽEMBERK: GASILSKO SLAVJE ZA 85-LETNICO

Gasilsko društvo iz Žuzemberka, ki letos praznuje 85-letnico ustanovitve, bo v nedeljo, 26. avgusta, pridelilo vrtno veselico pod pokroviteljstvom Iskra Commercea iz Ljubljane in krajevnne skupnosti Žuzemberk. Ob tej priliki bodo prevzeli novo motorno brigalno. Program se bo začel ob 15. uri pred gasilskim domom v Žuzemberku s srečanjem suhokrajinskih gasilcev. Nastopili bodo tudi gasilci iz Novega mesta in pionirske destine iz Žuzemberka in z Dvora. Gostje bo zabaval ansambel Franca Tavčarja.

ČETRTKOV INTERVJU

Dobili bomo štiri

V zadnjem četrtkovem intervjuju je Albert Račević načel zanimivo vprašanje množične športne rekreacije delovnega človeka, ki se mu zdi v Novem mestu zapostavljena. Zanimalo ga je, ali so možnosti in kakšne, da dobi naše mesto trim stezo. Za odgovor smo povprašali referenta za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu Roberta Romiha.

„Trim steza je prav gotovo ti-sta oblika telesne kulture, ki je dostopna vsem, od najmlajših do najstarejših. V drugih državah imajo že dolgo vrsto let tak množični rekreativni šport dobro urejen, pa tudi v Sloveniji so si večja mesta omislila to za nas novo obliko telesne dejavnosti. Na sestankih republiškega sveta Zveze sindikatov v Ljubljani je bilo veliko govora o tem, da bi vsi kraji v Sloveniji imeli svoje stezo,“ je propovedoval Romih.

Sprva je občinska Zveza sindikatov nasprotovala gradnji takega objekta, češ da bi ne bil izkoristčen, toda pokazalo se je, da je v interesu delovnih organizacij in turizma, da se lotimo gradnje. Načelno privoljenje za pomoč so dobili od Gozdnega gospodarstva, Novoteksa, pričakujejo pa razumevanje gradbenega podjetja Pionir, ki bi lahko pomagalo predvsem pri samem delu.

„Ogledal sem si že Portovald“, je nadaljeval Romih, „in moram reči, da je malo tako lepih prostorov za trim stezo. Sama trasa je zamišljena v dolžini do 2500 m, za športnike pa bi jo lahko podaljšali na 3000 m. Težavnost in vrsto postaj na njej je izdelala visoka šola za telesno vzgojo v Ljubljani. Težav torej skoraj ni, če izvzamem vpra-

šanje sporazuma, ki ga bo treba skleniti z zasebniki, ki imajo v posesti dele zemljišč Portovalda. Boje se namreč, da bi porabniki delali škodo, kar pa ne pride v poštev, celo tako je, da bi s trim stezo zasebniki pridobili vsaj glede urejenosti poti.“

Romih je poudaril, da je trim steza primerna prav za vsakogar in da pričakuje, da se bodo Novomeščani radi sprehodili po nji. Za bolj zahtevne in za šport-

Robert Romih

nike bo urejeno tako, da bodo na isti postaji lahko izvajali težje naloge kot običajen rekreator.

Siriš okolici Novega mesta se torej po praznini, ki je vladala do sedaj na tem področju, obetajo lepši časi. Vsega skupaj bomo imeli štiri trim steze. Ena bo skoraj končana na Otočcu, novomeška bo urejena do pomladi, kmalu za njo pa še podobne steze v Smarjeških in Dolenjskih Toplicah. Krajše objekte te vrste pa pripravljajo tudi v neposredni bližini nekaterih tovarn.

M. MARKELJ

Novomeška kronika

POZIRALCI PRAHU - Prebivalci ob delu Trdinove ceste proti Gotni vasi so se neprostovoljno prekvatificirali v požiralce prahu, ki ga dvigajo vozila IMV. Ko so se tega naravnega bogastva ulice nasitili, so poprosili odgovorne za spremembo, in res so jim postregli z njo. Cesto kdaj pa kdaj poškopirajo, tako da zdaj lete v njihove sobe kepice blata, ki dekorativno delujejo na pohištvu. Vseh radosti in užitkov goitanja prahu bi se radi znebili tudi prebivalci Ragovske ceste.

VRLI SMETARJI - Zgodil se je, da avto za pobiranje smeti še ob 9. uri mimo ropota po Cesti komandanta Staneta in zaustavlja promet na tej cesti. Morda pa se motimo in gre le za nazoren prikaz njihove dejavnosti širokim krogom delovnih ljudi.

TRZNICA - Vsak petek nudi novomeška trznica enako bogato sliko in razgibanost. Ta teden je bilo naprodaj dovolj volnenih oblačil, suhe robe, lončarskih in drugih obrtniških izdelkov. Cene živil so v glavnem nespremenjene. Tako je bil krompir po 3 dinarje, solata po 5 din, paprika po 7 din, kumarice po 2 din, fižol po 6 din, čebula po 5 - 7 din, smetana po 8 din in jajca po 1,40 - 1,45 din. Sadja je bilo dovolj, prodajali pa so tudi že dinje po 4 din kilogram.

ROJSTVA - Rodili sta Milka Brulc iz Koštialove 34 - Igorja in Milojka Gutman iz Ulice Majde Šilc 13 - Gregorja.

SMRTI - Umrli so: Vera Grabnar, delavka z Ljubljanske 15, v 48. letu starosti, Jožefa Bukovec, gospodinja z Uršnih sel 28, v 69. letu starosti in Anton Mali, upokojenec iz Trdinove 29, v 83. letu starosti.

— Ena gospa je rekla, da jo zanima, do kdaj bo sejmišče še brez vode, kot je že od zime dalje. Sejmarji mečkajo in tipajo prašice, a si rok ne morejo umiti, preden malicajo. Ko pa je gospa hotela na sejmsko stranišče, jo je vrglo ven ...

JESENI V NOVEM

Učenci gostinske šole bodo jeseni v prenovljenih razredih spremljali pouk. Podjetje Novograd iz Novega mesta prenavlja sedanje prostore, ki niso bili več ustrezni. Ker se bosta uprava Gostinske šole in Delavska restavracija preselila v Germovo hišo na Glavnem trgu, bodo dosedanje prostore uprave in restavracije uporabili za nove razrede in za kuhinjo, kjer bo potekal praktični pouk učencev kuharske smeri.

Alojz Briški (desni): „Ze dve leti počasi obnavljam rojstno hišo. Domov se bom vrnil, ko bom upokojen.“ (Foto: J. Primc)

POZABLJENI SOSEDEJE

Nekdo je dejal, da je bilo 22. julija na proslavi v Starem logu 2.000 ljudi in 5 Ribničanov in kaj bo, če bo sledila revanša in bo 9. septembra na proslavi v Grčaricah 2.000 ljudi in 5 Kočevarjev.

Obudili kulturno delo

V Željnah pri Kočevju se zavedajo, da brez kulture tudi na vasi ne gre

Lani so v Željnah ustanovili kulturno-umetniško društvo „Rog“, ki je po prvih naporih in težavah krepko poprijelo za delo pod vodstvom predsednice Justine Rauh in še nekaterih.

Igralska skupina šteje okoli 20 članov. Lani so igrali že v Oslinici, Loškem potoku, Podpreški, Koprivniku, letos pa spet za 8. marec doma in nato še v Stari cerkvi. Pevski zbor šteje 10 članov; vodi ga Marica Vidmar iz Kočevja. Skupino narodnih noš, ki šteje 10 članic, zdaj pa bodo vključili vanjo še fante, vodi Kristina Trkovnik. Ustanoviti nameravajo tudi tamburaški zbor; predvidoma

ga bo vodil tovariš Janežič iz Kočevja.

V KUD sodelujejo složno starejši in mladina. Zdaj si urejajo dvorano v gasilskem domu, ko jo bodo dokončali pa bodo naštvudirali partizansko igro „Vrtnice Blaznikovih“. Z enodajenko „Izdajalec“ nameravajo jeseni nastopiti na proslavi APZ v Dobrniču.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V juniju je bil na območju matičnega urada Kočevje rojen en deček. V juliju ni bil rojen noben otrok. V juniju je bilo 10 porok, v juliju pa 9. Umrli so: Karolina Pugalj, gospodinja iz Prickerke 24, stara 73 let; Franc Merhar, upokojenec iz Koblarjev 38, star 62 let; Marija Šafar, upokojenka iz Mahovnika, nova hiša, stara 49 let; Janez Klun, upokojenec iz Mlake pri Kočevju 28, star 63 let; Karel Ofak, krojač iz Dolze vasi 5, star 58 let; Stanislav Zupanc, upokojenec iz Kočevja, Kolodvorska ulica 9, star 66 let; Marija Kirinčič, gospodinja iz Livolda 33 oziroma iz Urinja 50 pri Reki, stara 62 let; Marko Bartol, kleparski vajenec, star 15 let; Marija Rauh, gospodinja iz Kočevja, Prešernova 12, stara 86 let, in Jože Rus, upokojenec iz Kočevja, Cesta na Trato 20, star 60 let.

občan vprašuje

— Drugi po svetu dokazujejo, da šola in avtobusna postaja ne moreta biti druga ob drugi.

— V Kočevju pa bomo dokazali, da je to mogoče in celo potrebno, saj se veliko otrok vozi v šolo z avtobusi!

KOČEVJSKE NOVICE

ZA POKLICNE VOZNIKE!

ŠOLSKI CENTER ZA KOVINARSKO STROKO NOVO MESTO
Šola za poklicne voznike motornih vozil

RAZPISUJE

VPIS KANDIDATOV ZA POKLICNE VOZNIKE MOTORNIH VOZIL C in E KATEGORIJE.

Vpišejo se lahko kandidati, stari 18 let, z dokončno osemletno šolo ali poklicno šolo, ki so duševno in telesno zmožni za vožnjo motornih vozil C in E kategorije. Kandidati, ki že imajo voziško dovoljenje za motorna vozila C kategorije, se lahko vpišejo neglede na izobrazbo.

Pričetek pouka bo 3. 9. 1973 ob 16. uri v prostorih centra. Prijave in pojasnila dobite vsak dan v tajništvu centra, Ulica talcev 3.

ZA DIMNIKARJE!

DIMNIKARSKO PODJETJE, LJUBLJANA,
Pokopališka ulica 11,
sprejme v delovno razmerje

KVALIFICIRANE DIMNIKARJE

za področje NOVO MESTO, v uk pa vajence z dokončano osemletko ali z najmanj uspešno dokončanimi 6 razredi. Sprejememo tudi vajenca za področje Brežice in Ljubljane. Samska stanovanja so zagotovljena. Ponudbe pošljite na naslov podjetja.

venecijanka!

Belokranjsko gradbeno podjetje
„BEGRAD“, CRNOMELJ

PRODA

ŽAGO VENECIJANKO HOČE T 15 v delovnem stanju
- z elektromotorjem moči 7 KW, vlečnim mehanizmom, tračnicami in garnituro listov,
- brusilnim strojem za brušenje,
- lopo za žago,

Izključna cena 8.800 din
Stroški demontiranja in montiranja bremenijo kupca. Obvezen je 10-odst. polog izključne cene, za udeležence družbene sektorja pa ček.
V prodajni ceni ni zajet prometni davek.
Licitacija bo dne 27. 8. t. l. ob 12. uri na sedežu podjetja.

Osnovna šola Raka razpisuje prosto delavno mesto

TAJNIKA OZIROMA RAČUNOVODJE

Pogoji: srednja strokovna izobrazba. Prednost imajo kandidati s prakso. Razpis velja za nedoločen čas. Nastop službe 1. 9. 1973.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Emona Ljubljana -
TOZD Zdravilišče Čateške Toplice

razpisuje prosti delovni mesti:

1. HOTELSKEGA VRATARJA
2. BLAGAJNIKA

Pogoji:

1. za hotelskega vratarja: moški, končana osemletka, odslužen vojaški rok, pasivno znanje nemškega jezika, enomesečno poskusno delo.
2. za blagajnika: srednja strokovna izobrazba, 5 let prakse na enakem ali sorodnem delovnem mestu, trimesečno poskusno delo.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Interesenti naj pošljejo prošnje na naslov: Zdravilišče Čateške Toplice - Komisija za kadrovske zadeve, 68250 Brežice.

DRŽAVNO PRVENSTVO
V MOTOKROSU ZA JUNIORJE

V ZELEBU PRI ČRNOMLJU
V NEDELJO, 2. SEPTEMBRA
OB 14. URI

30-50% ZNIŽANJE CEN

LETNI KONFEKCIJI

V BLAGOVNICI

NA GLAVNEM TRGU

Svet osnovne šole
v Metliki

razpisuje
prosto delovno mesto

SNAŽILKE NA OSNOVNI ŠOLI ZA NEDOLOČEN ČAS

Nastop dela takoj ali po dogovoru.
Prijave sprejema ravnateljstvo osnovne šole v Metliki,
kjer dobite tudi podrobna pojasnila.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Komisija za sprejem in odpoved delovnega razmerja pri

KOMUNALNO OBRTNEM PODJETJU
TREBNJE

RAZPISUJE NASLEDNJA PROSTA DELOVNA MESTA:

1. 2 GRADBENIH DELOVODIJ
2. STROJEPISEK
3. VEČ CESTNIH IN GRADBENIH DELAVCEV

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1.: gradbena delovodska šola
pod 2.: zaželena srednja administrativna ali 2-letna administrativna šola

Nastop delovnega razmerja možen takoj ali po dogovoru, osebni dohodek po pravilniku o delitvi OD.
Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

vse

od temeljev do strehe

SLOVENIJALES LJUBLJANA

VAM NUDI V SVOJIH POSLOVALNICAH:

VIŽMARJE, PLEMLJEVA 68
GOSP. RAZSTAVIŠČE, HALA D
DOMŽALE, A. SKOKA 20

ves gradbeni material, ki ga
potrebujete pri gradnji hiše:

- BETONSKO ŽELEZO, CEMENT, IZOLACIJSKE MATERIALNE, APNO, OPEKO, RAZNO KRITINO IN DRUGO;
- OKNA, VRATA, LADIJSKI POD-OPAŽE, PARKET;
- KERAMIČNE PLOŠČICE IN SANITARNO KERAMIČNO
- PEČI ZA CENTRALNE KURJAVE, RADIATORJE IN CEVI;

INFORMACIJE DOBITE PO TELEFONU:
VIŽMARJE: 51-566
GOSP. RAZSTAVIŠČE: 312-598
DOMŽALE: 72-397

OBIŠČITE NAS!

INŠTITUT ZA PLJUČNE BOLEZNI IN TUBERKULOZO,
GOLNIK

razpisuje

naslednja prosta delovna mesta:

1. VEČJE ŠTEVILO MEDICINSKIH SESTER
2. VEČJE ŠTEVILO BOLNIŠKIH STREŽNIC ZA DELO NA BOLNIŠKIH ODDELKIH
3. VEČJE ŠTEVILO KUHINJSKIH POMOČNIC
4. 4 VAJENCE - KUHARSKA SMER

POGOJI:

- pod 1.: dokončna srednja medicinska šola splošne smeri
pod 2.: NK delavka, po možnosti z dokončano osemletko in starostjo nad 18 let
pod 3.: NK delavka ali PK delavka
pod 4.: dokončana osemletka

Osebni dohodek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov zelo ugoden. Samsko stanovanje in hrana zagotovljena v Inštitutu.

Razpis velja 15 dni po dnevu objave. Ponudbe pošljite na zgoraj navedeni naslov.

Rejci perutnine!

V Valilnici v NAKLEM PRI KRANJU LAHKO KUPITE 2 do 3 mesece stare jarčke po 25,00 din. Poslujemo vsak dan od 6. do 14. ure, ob sredah pa do 18. ure.

ČGP „D E L O“,
podružnica Novo mesto,

SPREJME

VEČ RAZNAŠALCEV ČASOPISOV ZA PODROČJE NOVEGA MESTA.

Raznašanje je v jutranjih urah.
Delo primerno tudi za fante, ki še niso stari 15 let.
Zaslужek dober. Interesenti naj se javijo v pisarni podružnice, Glavni trg 1.

za poklicne voznike!

DELAVSKA UNIVERZA TREBNJE VPISUJE V ŠOLO ZA POKLICNE VOZNIKE MOTORNIH VOZIL, VSAK DAN DO 15. 9. 1973, od 7. do 15. ure.

Upravni odbor
HOTELA KANDIJA

razpisuje vodilno delovno mesto

1. RAČUNOVODJE podjetja (ni reelekcija)

in razglašajo še naslednji delovni mesti:

2. BLAGOVNI KNJIGOVODJA IN
3. BLAGAJNIK-ADMINISTRATOR

Pogoji:

pod 1.: srednješolska izobrazba in praksa na enakih ali podobnih delovnih mestih.

Pod 2 in 3 bodo lahko sprejeti kandidati z nižjo izobrazbo in daljšo prakso v samostojnem delu.

Kandidati se naj osebno zglasijo na upravi podjetja.

SAVSKE ELEKTRARNE LJUBLJANA
ELEKTROPRIVREDA ZAGREB

GRUPA ZA PRIPRAVO NE KRŠKO

Objavljajo

dve prosti delovni mesti:

STENODAKTILOGRAF
ADMINISTRATOR

v Grupi za pripravo izgradnje nuklearne elektrarne v Krškem, in sicer:

1. stenodaktilograf za nedoločen čas;
2. administrator za čas od 1. septembra 1973 do 28. februarja 1974.

POGOJI:

- končana administrativna ali njej ustrežna šola, znanje stenografije, strojepisja in pisarniškega poslovanja.
Za delovno mesto pod 1. je poseben pogoj enomesečno poskusno delo.

Prednost imajo kandidati z znanjem enega od svetovnih jezikov.

Delo je mogoče nastopiti takoj.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o strokovni izobrazbi, delovnih izkušnjah in s kratkim življenjepisom na naslov: GRUPA ZA PRIPRAVO IZGRADNJE NE KRŠKO, 68270 KRŠKO, ULICA 4. JULIJA 38, V 8 DNEH PO OBJAVI.

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 24. avgusta - Jernej Sobota, 25. avgusta - Ludvik Nedelja, 26. avgusta - Aleksander Ponedeljek, 27. avgusta - Zlatko Torek, 28. avgusta - Avguštin Sreda, 29. avgusta - Sabina Četrtek, 30. avgusta - Roza

KINIO

BRESTANICA: 25. in 26. 8. ameriški barvni film „Obesite ga brez milosti“, 1. in 2. 9. danski film „Rdeči rubin“.
BREZICE: 24. in 25. 8. ameriški barvni film „Plavobradi“, 26. in 27. 8. nemški barvni film „Obracun Bestjalnih“, 28. in 29. 8. jugoslovanski film „Sovraznik“, 31. 8. in 1. 9. dansko-švedski barvni film „Kralj - dama - fant“.

CRNOMELJ: 24. 8. italijanski barvni film „Skušnjava mladega Kazanova“, 26. 8. ameriški barvni film „Lovek zakona“, 29. 8. francoski barvni film „Vdova Canderc“, 31. 8. ameriški barvni film „Ljubezenski stroj“.
KOSTANJEVICA: 25. 8. nemški barvni film „Truplo iz Temze“, 26. 8. francoski barvni film „Veseli lov na diamante“, 29. 8. mehiški barvni film „Pančo iz Akapuljka“.
KRŠKO: 25. in 26. 8. kanadski barvni film „Uvajanje v ljubezen“, 29. 8. italijanski barvni film „Ljudje proti“.
MIRNA: 25. in 26. 8. „Stirje v viharju“.
NOVO MESTO: Od 24. do 26. 8. francoski barvni film „Agenti ljubijo streljanje“, 27. in 28. 8. angleški barvni film „Orli nad Londonom“, 29. in 30. 8. „Varuj se krogarja - Gringo“, Od 31. 8. do 3. 9. ameriški barvni film „Farmarji napadajo“.
RIBNICA: 25. in 26. 8. ameriški barvni film „Ne delaj valov“.
TREBNJE: 25. in 26. 8. italijanski barvni avanturistični film „Avanture Odiseja“.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

OSNOVNA ŠOLA Katja Rupena v Novem mestu ima prosto delovno mesto snažike. Stanovanje v soli.
BRIVSKO-FRIZERSKE vizenke sprejme Štefka Burja, frizerski salon, Senovo.
V SLUŽBO sprejemam KV kuharico, lahko je začetrnica. Hrana in stanovanje zagotovljena. Plača dobra. Tone Arvaj, Kajuhova 2, 64000 Kranj.
V IZUČITEV sprejemam več fantov, ki imajo veselje do mizarkega poklica. Nudim vso oskrbo. Janez Iskra, Medvode 161, 61215 Medvode.
MLADU DEKLE sprejmemo tukaj za pomoč v bifeju in gospodinjstvu. Možnost priučitve, stanovanje in hrana preskrbljena. Nedejanje in prazniki prosti. Malnerič, Kajuhova 18, Ljubljana.

STANOVANJA

NA STANOVANJE vzamem pridno vajenko. V Ragov log 4, Novo mesto.
TRICLANSKA DRUZINA ISCE enosobno ali večsobno stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista (2220/73).
TRICLANSKA DRUZINA nujno potrebuje sobo in kuhinjo v centru ali okolici Novega mesta. Ponudbe pošljite pod šifro „Dober plačnik“.
ZAKONSKI PAR brez otrok išče v Novem mestu za dobo enega leta manjše stanovanje, to je sobo, kuhinjo in souporabo kopalnice. Plača dobro. Naslov v upravi lista (2179/73).
MLADA ZAKONCA iščeta za eno leto prazno sobo s sanitarijami (tudi souporaba) v Novem mestu. Dobro plačilo in možnost inštrukcij iz angleščine in francoščine. Naslov v upravi lista (2225/73).
ODDAM SOBO dvema dijakoma ali dijakinjama. Naslov v upravi lista. (2229/73).
IŠČEMO SOBE za sedem ljudi v neposredni bližini tovarne motornih vozil IMV za dobo 10 dni. GRADIS, Ljubljana.
PRODAM vseljivo trisobno hišo v Novem mestu-okolica za gotovino. Cena ugodna. Informacije: Kurirska pot 12, Novo mesto.
ODDAM opremljeno sobo dvema fantoma. Naslov v upravi lista. (2249/73).

Motorna vozila

MOTORNO KOLO DKW 250 ccm v brezhibnem stanju, z rezervnimi deli, prodam. Ponudbe pošljite Jožetu Turk, 68333 Semič.
UGODNO PRODAM zastavo 750. Špiljar, Adamičeva 6, Novo mesto.
UGODNO PRODAM fiat 750, letnik 1965. Jože Lobe, Irča vas 29 a, Novo mesto.
UGODNO PRODAM kosilnico BCS s sedežem in oljno poč Emo 8. Črtalič, Šentjernejski 100.
PRODAM KOMBI IMV super B, letnik 1969, v voznem stanju, in motorno žago Stihl 070. Stane Gazvoda, Mihovec 11, Stopiče.
PRODAM motor java 175 sport in moped na pet prestav, oba v odličnem stanju. Penca, Mal. Vodeničce 5, Kostanjevica na Krki.
PRODAM ALI DAM na račun za gradbeno parcelo na območju Novega mesta avto fiat 124, dob-

ro ohranjen in obnovljen. Morosini, Mestne njive 4, Novo mesto.
PRODAM FIAT 750, generalno popravljen. Ratež 18 a, Brusnice.
ZASTAVO 750 prodam po delih. Ogled vsak dan od 16. do 19. ure in v nedeljo dopoldan. Naselje pri Mačkovicu 71.
PRODAM RENAULT 8 s širokimi platišči, letnik 1969, ali novo, nevoženo zastavo 101. Renault ima štiri rezervne „ježevke“, 165x13. Ponudbe na telefon 77-192, od 7. do 16. ure.
PRODAM DOBRO ohranjeno škodo 1000 MB de luxe, letnik 1968, prevoženih 42.000 km. Cena 15.000,00 din. Isakovič, Bršlin 44, Novo mesto.
PRODAM DKW F-12, letnik 1964, v voznem stanju. Strojarska pot 2, Novo mesto.
PRODAM zastavo 750, letnik 1965. Vel. Bučna vas 48, Novo mesto.
PRODAM ami 8, letnik 1969, prevoženih 72.000 km, za 18.000 Ndin. Ivan Acman, Brestanica 146.
PRODAM avto DKW Union 3+6 v voznem stanju, neregistriran in generalno popravljen. Cena po dogovoru. Ivo Radič, Florjanska 53, Sevnica.
PRODAM poltovorni avto tip IMV -1600 Super B „Kamionet“, letnik 1971, s prevoženimi 18.000 km, v dobrem stanju. Informacije in ogled vsako nedeljo pri Francu Peternejlu, Dovško 62, pošta Senovo.
PRODAM kombi fiat 1300, letnik 1965, po zelo ugodni ceni. Informacije: Dol. Kamence 69, Novo mesto.
PRODAM moped Tomos s 4 prestavami. Jože Bobič, Irča vas 24, Novo mesto.

PRODAM

PRODAM njivo, 48 arov, ob cesti Boršt-Krška vas. Stanko Pangerič, Pristava 84, Tržišče.
PRODAM otroško posteljico, športni voziček in plinski štedilnik. Kristanova 1, Novo mesto.
PRODAM radioaparatus z gramofonom, štiristezni magnetofon in plošče za angleščino. Naslov v upravi lista (2257/73).
PRODAM televizijo Panorama Vega in eno leto staro sedežno garnituro Pomurje z dvema kavčema. Matija Ječ, Kristanova ul. 28, Novo mesto.
PRODAM delno obnovljen mlin, primeren za vikend. Kralj, Močvirje 6, Škocjan.
UGODNO PRODAM dobro ohranjen globok otroški voziček. Ogled vsak dan od 14. do 16. ure na Paderšičevi 34, Novo mesto.
PRODAM kasetni radio z magnetofonom za 1.700,00 din. Cegelnica 54, Novo mesto.
PRODAM razna oblačila, tudi plašče za jesen in zimo, za 12-17-letno dekle. Sodobno in malo rabljeno. Naslov v upravi lista.
PRODAM DOBRO ohranjeno kompletno spalnico. Režek, Nad mlino 42, Novo mesto.
POCENI PRODAM prodajni pult s sedežem in hladilnih naprav za gostinstvo in strešni les (grušt). Naslov v upravi lista (2267/73).
PRODAM nov mikrofonski znanek AKG po zelo ugodni ceni. Jože Maver, Dol. Nemška vas 7, Trebnje na Dol.
PRODAM 15-vrstno vprežno sejalnico za žito. Ivan Vizler, Vel. vas 8, Leskovec pri Krškem.
PRODAM magnetofon znanek Philips. Vinko Ahlin, Zaloka 6, Šent Rupert na Dol.

PEC ZA KOPALNICO, na drva, rabljeno, poceni prodam. Naslov v upravi lista.
UGODNO PRODAM dobro ohranjeno otroško posteljico. Ogled vsak dan od 16. ure dalje. Jovanka Berič, Nad mlino 44, Novo mesto.
DOMAČE, TRŠKOGORSKO BELO VINO, 500 litrov, prodam v nedeljo, 26. avgusta popoldne, po 6 din liter zaradi pomanjkanja posode ob bližajoči se trgatevi. Kupci, zglasite se pri Sušnikovi zidnici na Trški gori 34. Dajem tudi manjše količine. Dostop z avtomobilom.
UGODNO (obroki) prodam skoraj nova polkavčica, jedilni kot, zibelko, rabljeno kombinirano omaro, mizico in tri fotele. Janja Kastelic, Trdinova 5a, Novo mesto.
POCENI PRODAM trodelno omaro. Janez Jevšek, Trdinova 5c, Novo mesto.
PRODAM dobro ohranjen kavč in trodelno omaro. Naslov v upravi lista (2226/73).
PRODAM kuhinjsko omaro in sobno omaro. Šerovič, Nad mlino 43, Novo mesto.
ZAMENJAM za drva dva moška zimska plašča. Milana Majcna 11, Novo mesto.
POCENI PRODAM električni štedilnik in peč na olje. Libert, Ljubljanska 20 (pri Keramiki), Novo mesto.
PRODAM kompletno sobno pohištvo in samsko omaro. Janez Rodič, Mestne njive 10, Novo mesto.
PRODAM dobro ohranjeno spalnico z vložki in zimmicami (prava zima), lahko tudi posamično, in peč na olje. Emo 8, Jože Godnjavec, Gor. Gradšče 2, Dol. Toplice.
PRODAM avtomobilske dele za škodo, letnik 1966. Jože Novak, Hrašnje 16, Šentjernejski.
PRODAM kosilnico BCS, Fergusonove pluge in krožno žago. Ratež 7, Brusnice.
PRODAM mlatilnico Edelweiss, ki dobro čisti vsa žita. Jože Ivančič, Omota 8, Semič.

KUPIM

KUPIM knjige za prvi razred pedagoške gimnazije. Janja Kastelic, Trdinova 5a, Novo mesto.
KUPIM manjšo hišo ali zazidljivo parcelo v bližnji okolici Novega mesta. Naslov v upravi lista (2238/73).

POSEST

ODDAM skladišni prostor v Novem mestu. Naslov v upravi lista (2270/73).
PRODAMO starejšo hišo v Gotni vasi 8. Informacije pri Pavšelj, Drušinska vas 41, Šmarješke Toplice.
PRODAM PARCELO pod Trško goro, blizu gostilne Pugej. Informacije na Dolenjskem listu.
PRODAM 11 arov novega vinograda v polni rodnosti, zbirna opora. Dostop z avtomobilom, urejena dokumentacija za postavitev zidance. Lepa razgledna točka po dolini Krke. Ponudbe na upravo lista pod „Trška gora“.
STAVBISCE za vikend ali hišo blizu železniške postaje pri novi kapelici prodam. Minka Cetin, Sela 1, 68257 Dobova.
PRODAM dve gradbeni parceli 5 km iz Novega mesta. Naslov v upravi lista (2233/73).

RAZNO

SOLIDNO opravi vsa parketarstva dela. Franci Sever, Vrhpolje 4, 61296 Šentvid pri Stični.
PREVZAMEM KMETIJO z oskrbo starejših ljudi brez otrok. Naslov v upravi lista (2236/73).
POROČNI PRSTANI! Če ste v zadregi, kakšen prstan bi podarili svoji ljubljici, obiščite zlatarja Otmarja Zidarica v Gosposki 5 v Ljubljani (poleg univerze). Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!
V petek, 17. avgusta 1973 zvečer, sem v bližini restavracije Pri vodnjaku v Novem mestu našel denarnico z nekaj denarji. Lastnik naj se zgleda pri Ivanu Završki, Valantičeva 3, Novo mesto.

PREKLIC

Pavle Kirn, Dol 8, Šmarješke Toplice, prepovedujem pašo kokoši in obračanje avtomobilov po mojem vrtu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.
Leopold Krevs, Vel. Kal 10, Mirna peč, prepovedujem pašo zivine po travniku v Jablanu in vožnjo po gozdu na Vrhu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše drage mame, stare mame in tete

TEREZIJE BAKŠE iz Šentjerneja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in našo drago mamo pospremili v tako velikem številu na zadnji poti.
Zahvaljujemo se šentjernejskemu oktetu in sodelavcem Iskre iz Šentjerneja za podarjeni venec.
Se enkrat iskrena hvala!
Zalujoči: sinova Slavko in Leon z družinama.

Najlepše e zahvaljujemo dr. Šavljui in dr. Ostojčiču iz novomeškega kirurškega oddelka za težko, a uspešno opravljeno operacijo pacientke Jožefe Medle iz Gubčeve 25 v Novem mestu. Zahvaljujemo se tudi dr. Vodniku za nesebično pomoč. Mo., sinova z družinama in hčerka z možem.

V spomin pokojnega Viktorja Markiča iz Novega mesta, zaslužnega šentjakobskega gledališča, so darovali Turkovi 150,00 din Rdečemu križu Novo mesto. Hvala!

V 74. letu starosti nas je dne 30. julija 1973 zapustil mož, oče in stari oče

ANTON LEVSTEK iz Kočevja

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za podarjene vence in cvetje ter vso pomoč in izrečeno sožalje.
Posebno se zahvaljujemo govornikom Jožetu Cenciču, Sobarju in Figarju za poslovitne besede.
Zalujoči: žena Frančiška, hčerka Marija, sinova Franc in Peter z družinama.

Ob bridki izgubi dragega moža in očeta

JOŽETA MESOJEDCA iz Češče vasi

se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in mu darovali cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni zdravniškemu osebju novomeške bolnice-nevrološki oddelku, vaščanom, družini Mesojedec in Kolenc ter vsem sorodnikom za pomoč v najtežjih trenutkih. Zahvaljujemo se tudi opekarni Zalag za darovano cvetje, kaplanu za poslovitne besede in župniku za opravljene obrede.
Zalujoči: žena Marija, sin Jože, hčerka Mari in drugo sorodstvo.

OBVESTILA

Obveščam Franca Okičkega in Eda Skufco, naj se takoj javita na stanovanje, ker bom v nasprotnem primeru oddal vso njuno prtljago. Šašck, Irča vas 74, Novo mesto.

Nudim vse vrste rolet, žaluzije in platnene zavesne ter opravljam vsa popravila iz te stroke. Cene solidne. Naročila sprejema Bogo Radi, Labja vas 15, Novo mesto.

Mamica! Stekleničko vašega dojenčka boste hitro in brez truda očistile. Ščetko nabavite pri ščetarstvu Armi, Tržaška 52, Ljubljana.

Morda tudi Vas pekli krivica? Napišite pismo, objavil ga bo: »Dolenjski list«

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše drage mame, babice in sestree

PAVLE MAKŠE

iz V Brezov log 46, Novo mesto

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom za izrečena sožalja, podarjene vence in cvetje in pomoč v tako težkih trenutkih, ter vsem, ki so pokojnico spremlili na njeni zadnji poti.
Posebno se zahvaljujemo Smrekarjevim, Viharjevima, družinama Vidic in Šepetavc. Zahvaljujemo se tudi tovarni Novoteks za podarjene vence, kolektivno „Kamnika“ in kaplanu za opravljene obrede.
Zalujoči: sinovi Jože in Tone z družinama in Stane, hčerka Joža z Miro, sestra, bratje in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Vsem, ki so ob nenadni in kruti izgubi moža in očeta

IVICE PETRANOVIČA

pomagali in sočustvovali z nami, iskrena hvala.

Zalujoči: žena z otroci

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta in starega očeta

JOŽETA JAKLIČA

iz Gribelj 23

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem ter delovnim organizacijam SGP „Pionir“ - Novo mesto, Novoteks - Novo mesto in Mercator - Metlika za izrečena sožalja, podarjene vence in cvetje. Topla zahvala vsem, ki so pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena, otroci, snaha in vnuki.

Mladinska knjiga nagrajuje

Ali že veš?

Če kupiš šolske knjige in potrebščine pri Mladinski knjigi, boš sodeloval pri bogatem nagradnem žrebanju!

Se priporoča Mladinska knjiga Novo mesto ODPRTO TUDI V SOBOTO, 1. septembra 1973, DO 19h

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jeke, Tone Klenovšek, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Živič UREDNISKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Rja Bačer, Milan Markelj, Jože Primec, Jože Spichal, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 2 din - Letna naročnina 79 dinarjev, polletna naročnina 39,50 din, plačljiva vnaprej - Za mozemstvo 160 dinarjev ali 10 ameriških dolarjev oz. 30 DM (oz. ustrezna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

UGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 40 din, 1 cm na določeni strani 55 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 80 din. Vsak mali oglas do 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 5 od 1. 7. 1972 - DOLENJSKI LIST šteje med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavevanju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ 33-316/72), za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1/72 od 31. 1. 1973)

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 - Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 - Telefon: (068) 21-227 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

MOPEDISTI!

PRIPRAVITE MOPEDE ZA REDNI TEHNIČNI PREGLED IN PODALJŠANJE VELJAVNOSTI PROMETNIH DOVOLJENJ!

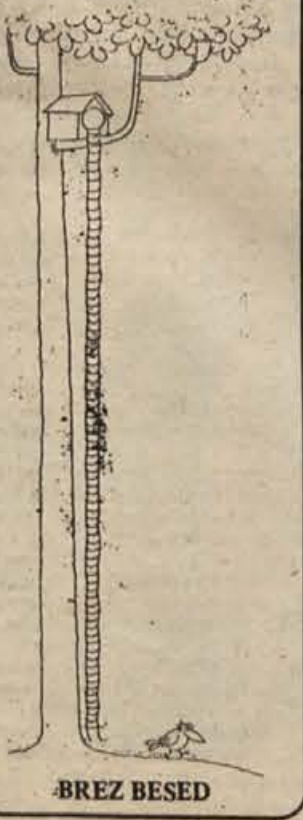
AVTOSERVIS »PIONIR«, NOVO MESTO

BO IMEL REDNE LETNE TEHNIČNE PREGLEDE V

- ČRNOMLJU 3. 9. od 7. do 12. in 14. do 18. ure
- MEŽLIKI 4. 9. od 7. do 12. in 14. do 18. ure
- ŠMARJETI 5. 9. od 7. do 11. ure
- ŠENTJERNEJU 5. 9. od 13. do 18. ure
- ŽUŽEMBERKU 6. 9. od 7. do 12. ure
- DOL. TOPLICAH 6. 9. od 14. do 18. ure
- NOVEM MESTU vsak dan razen sobote

BREZ BESED

BREZ BESED

PRIVOŠČITE SI TO ZADOVOLJSTVO!

Laska pivo

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: Karel Lužar, Franc Jeglič, Pavel Košir, Srečko Kumer, Karel Kapš, Ivan Longar in Anton Hecl, člani Iskre, Novo mesto; Franciška Kukman, Slavka Rozemberger, Franja Pavlin, Marjanca Zupančič, Janez Gornik, Franc Antončič, Miha Jerman in Franc Udovč, člani Krke, tovarne zdravil, Novo mesto; Janko Dobavičnik, Martina Koracin, Matevž Mejač, Evstahij Janežič, Jože Mejač, Dragoslav Vasič, Anica Gregorčič, Marija Forman, Milena Zic, Marica Gril, Jože Mišmaš, Milka Božič, Jožefa Anžlovar, Miha Irt, člani Novoteksa, Novo mesto; Vinko Gorše, Ivan Šiška, Ivan Stopar in Darko Markovič, člani Novolesa, Straža; Janez Judež in Angela Pravne, člana splošne bolnice Novo mesto; Jože Štuhec, Alojz Novak, Blažena Modic, Jože Košmrlj, Milan Burger, Bogdan Adamič in Jože Florjančič, člani IMV Novo mesto; Darinka Blatnik, Vida Konda, Marina Kovarčič, Irena Stuber, Ana Bukovec, Ivana Jevšek, Janez Hribar in Danijel Adamič, člani Ele, Novo mesto; Mara Primc in Anica Kastelic, članici Laboda, Novo mesto; Franc Rapuš, član Novograda, Novo mesto; Vinko Suštaršič, član Industrije obutve, Novo mesto; Alojz Novak, član osnovne šole Grm; Jože Fluher, član PTT Novo mesto; Martin Ajdišek, član GG Novo mesto; Jože Gorišek in Marjan Kmet, člana Iskre, Novo mesto.

TREBANJSKA INDUSTRIJA MONTAŽNIH OBJEKTOV „TRIMO“ TREBNJE

OBJAVLJA

na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja prosto delovno mesto

KV KUCHARICE

Pogoj: KV kuharica in 2 leti delovnih izkušenj.

Prijave na razpis prejema splošni sektor podjetja do zasedbe delovnega mesta.

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 23. AVGUSTA: 16.00 – 16.15 Napoved programa, poročila, sport in turistični napotki – 16.15 – 16.30 Nove plošče RTB – 16.30 – 17.00 Aktualnost tedna, Novo v knjižnici, Mala šola avtomobilizma, obvestila in reklame ter filmski pregled – 17.00 – 18.00 Glasbena oddaja Izbrali ste sami.
SOBOTA, 25. AVGUSTA: 16.00 – 16.30 Pol ure za pop glasbo – 16.30 – 16.45 Sobotno kramljanje – 16.45 – 17.00 Jugoton vam predstavlja – 17.00 – 17.30 Kuhajte z mano, Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklam, Za naše najmlajše – 17.30 – 18.00 Narodnozabavne na valu 192 m.
NEDELJA, 26. AVGUSTA: 10.30 Domače zanimivosti – Uvodnik za naše kmetovalce – Iz dela TOZD Kooperacija Agrarie Brežice – Nedeljska reportaža: Gradnja ovnovne šole Cerklje v zaključni fazi – obvestila, reklame in spored kinematografov – 12.00 – 15.00 Občani čestitajo in pozdravljajo.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 26. AVGUSTA: 10.30 Reklame, oglasi in obvestila – 10.50 Po domače – 11.05 Obiskali smo vzorno kmetijo – 11.20 Zabavna glasba z uganko – 11.45 Nedeljski intervju – 12.00 Za vsakogar nekaj – 12.30 Poročila – 12.45 Čestitke in pozdravi naših poslušalcev – 14.30 Zaključek programa.
SREDA, 29. AVGUSTA: 16.00 Poročila – 16.10 Reklame, oglasi in obvestila – 16.30 Po domače – 16.45 Kotiček za soferje – Vidljivost za volanom – 16.55 Disko klub brez imena – 17.30 Turistična popotna torba – 17.40 Mladinska oddaja.
SOBOTA, 1. SEPTEMBRA: 16.00 SOBOTNI VRTILJAK – 16.15 Pet minut za ... – 16.20 EPP I. del – 16.30 Poročila – 16.35 EPP II. del – 16.45 Mini anketa – 17.00 Zaključek programa.

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 23. AVGUSTA – 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg) – 18.15 Cik-cak (Lj) – 18.30 Izbor sportnih in turističnih filmov (Lj) – 18.55 Viharni vrh – serijski film (Lj) – 19.45 Risanka (Lj) – 19.50 Cik-cak (Lj) – 20.00 TV dnevnik 20.25 Kam in kako na oddih? (Lj) – 20.40 Četrtekovi razgledi (Lj) – 21.30 Prigode vrliga vojaka Švejka – nadaljevanje in konec barvne serije (Lj) – 22.30 Poročila (Lj)

TOREK, 28. AVGUSTA: 17.15 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.55) (Zg) – 18.20 Obzornik (Lj) – 18.35 Pet pedi – 4. oddaja (Lj) – 19.00 Pravilna prehrana – oddaja iz cikla Osebnega (Lj) – 19.20 Kajmakčalan in Marijova planota – oddaja iz beograjske serije Karavana (Lj) – 19.45 Risanka (Lj) – 19.50 Cik-cak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.30 3-2-1 in TV barometer (Lj) – 20.35 L. N. Tolstoj: Vojna in mir – barvna TV nadaljevanka (Lj) – 21.25 Kaj hočemo: Ob ustavnih in kongresnih razpravah (Lj) – 21.45 Diagonale (Lj) – 22.15 Poročila (Lj)

SREDA, 29. AVGUSTA: 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg) – 18.15 Obzornik (Lj) – 18.30 Mačkon in njegov trop – barvni film (Lj) – 19.00 Kratek film (Lj) – 19.15 Zabavna glasba (Sa) – 19.45 Risanka (Lj) – 19.50 Cik-cak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 Mali modni magazin Ilirije – kozmetika Narta (Lj) – 20.30 3-2-1 in TV barometer (Lj) – 20.35 Sovražnik št. 1 – francoski film (Lj) – 22.20 Poročila (Lj)

PETEK, 24. AVGUSTA – 16.45 Madžarski TV pregled (do 17.05) (Bg) – 18.10 Obzornik (Lj) – 18.25 Veliki in majhni – oddaja TV Zagreb (Lj) – 18.55 Doktor na pogodu – serijski film (Lj) – 19.20 Telesna rekreacija (Lj) – 19.45 Risanka (Lj) – 19.50 Cik-cak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj) – 20.35 Iz zakladnice svetovne književnosti, C. Hellman' Otroška ura (Lj) – 22.10 XXI. stoletje (Lj) – 22.35 Poročila (Lj)

SOBOTA, 25. AVGUSTA – 16.30 Košarkarski turnir – prenos iz Celja (SK) – v odmoru rezerviran čas (Lj) – 18.00 Obzornik (Lj) – 18.15 Risanka in Čarobni gozd – italijanski barvni film (Lj) – 19.45 Risanka (Lj) – 19.50 Cik-cak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj) – 20.35 Festival cvetja, barvna oddaja s s prireditve v Zenevi (Lj) – 21.30 Skrivnosti morja – barvni film (Lj) – 22.20 Starinarja – serijski film (Lj) – 22.45 TV kazipot (Lj) – 23.05 Poročila (Lj)

ČETRTEK, 30. AVGUSTA: 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg) – 18.20 Obzornik (Lj) – 18.30 Velika nogometna cesta, športni film (Lj) – 18.55 E. Broente: Viharni vrh – serijski film (Lj) – 19.45 Risanka (Lj) – 19.50 Cik-cak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 Kam in kako na oddih (Lj) – 20.40 Četrtekovi razgledi (Lj) – 21.30 E. Zola: Rudarji – dramska nadaljevanka Germinal (Lj) – 22.10 Poročila (Lj)

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Lucija Pirc iz Viher – deklico, Zlata Lmavo iz Bojsnega – Ivana, Danica Golubič iz Orešja – Ireno, Pavica Škribulja iz Drenja – Anđelka, Bernarda Budna z Dol. Lestov – dečka, Barica Khutič z Breslavja – deklico, Verica Kranjc iz Gor. Leskovca – Stojana, Barica Kotanica iz Celin – dečka, Darinka Šetinc z Dolenje vasi – Martina, Mira Rešetar iz Senkovca – Zelimira, Biserka Gestič iz Podruha – Djurdja, Nada Rogovič iz Male Jazbine – deklico, Marica Husta z Otoka – Sonjo, Ana Kozole z Malega Kamna – Mojco, Lidija Kristič iz Brežice – Stašo.

Zdravka Brečko iz Sevnice – deklico, Fanika Božič s Cateža – Renato, Terezija Kristarič iz Brežice – dečka, Zdenka Šostarič iz Senkovca – dečka, Emilija Habinc iz Šentlenarta – Marjetko, Anica Novak iz Krškega – deklico, Karolina Urek iz Loč – dečka, Anica Vimpolšek iz Brežice – deklico, Milena Resnik iz Mrčnih sel – dečka, Marta Krajncič iz Podgorja – deklico, Barica Radošević iz Brezja – Denisa, Marija Šetinc iz Brezine – Renato, Jožica Šišin iz Brežice – Matjaža, Dragica Fulir iz Samobora – Ksenjijo, Danica Naglič iz Klak – Davorja, Barica Coban iz Samobora – dečka.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ana Drganc iz Semiča – Branko, Terezija Štalcar iz Mladice – Andreja, Štefka Zupet iz Podboršta – Marjana, Ana Božič iz Smihela – Boštjana, Marija Kambič iz Velikega Nerajca – Janjo, Ana Prpar iz Mirne peči – Aleša, Ana Križan iz Sela pri Vrčicah – sonjo, Elizabeta Dornik iz Hrastja – Bojana, Lidija Malešič iz Metlike – Zeno, Darja Šobar iz Crnomlja – Vanjo, Vera Kumer iz Golobinjeka – Matjaža, Vera Bartolj iz Brega – Damjano, Božena Tekstor z Malega Slatnika – Ervina, Silva Bučar iz Gotne vasi – Vanjo, Danica Pirc iz Ljubljane – Mariso, Lerka Dežman iz Mačkova – Katico, Darinka Barbič iz Bregov – Bojano, Anica Baznik iz Orehovice – Polonco, Amalija Barbič iz Šutne – Darjo, Ana Matkovič s Tanč gore – deklico in dečka, Štefka Rabzelj iz Smedna – deklico, Rozalija Dimec iz Zagorice – deklico, Majda Peterlin iz Čadraž – deklico, Jožica Rangus z Gor. Vrhpolja – dečka, Ljudmila Krištof iz Dolnje Dobrave – deklico, Breda Jakša iz Gradca – deklico, Anica Svašnik iz Starih žag – dečka in Marija Novak z Vtha pri Pahi – deklico. – Čestitamo!

NEDELJA, 26. AVGUSTA: 9.45 Pevski zbor Jadran iz Clevelanda (Lj) – 10.10 Kmetijska oddaja (Sa) – 10.55 Otroška matineja: Mačkon in njegov trop, Pustite jih živeti – barvna filma (Lj) – 11.50 Poročila (Lj) – 11.55 TV Kazipot (do 12.15) (Lj) – Nedeljsko popoldne (Nekaj veselih doma-ih: MI SMO MI, Ljudje in zemlja, Na poti po Prežihovih krajih, Za konec tedna) (Lj) – 16.25 Košarkarski turnir – prenos iz Ohrida (SK) – v odmoru Rezerviran čas (Lj) – 18.00 Poročila (Lj) – 18.05 Belo pero, ameriški film (Lj) – 19.45 Risanka (Lj) – 19.50 Cik-cak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.30 3-2-1 in TV barometer (Lj) – 20.35 A. Marodič: Totalna vojna – odaja iz cikla Nora hiša (JRT) (Lj) – 21.15 Tuji pevci v našem studiu Serge Lama (Zg) – 21.30 Športni pregled (JRT) – 22.00 Poročila (Lj) – 22.05 Balkanske športne igre, posnetek iz Aten (Lj)

PONEDELJEK, 27. AVGUSTA: 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg) – 18.15 Obzornik (Lj) – 18.30 Pustite jih živeti – serijski barvni film (Lj) – 19.00 Mladinska delovna brigada na Kozjanskem (JRT) (Lj) – 19.45 Risanka (Lj) – 19.50 Cik-cak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj) – 20.30 J. Neruda: Vrnitev gospoda Rjšanka – slovaška TV igra (Lj) – 21.35 Melodije za vse čase – Iz operetnega sveta (Lj) – 22.10 Poročila (Lj)

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Franc Haložar, učitelj iz Dolenje vasi, si je pri prometni nesreči poškodoval levo nogo; Ljudmila Ževnik, gospodinja iz Brezja, je ugriznil pes v levo nogo; Milar Grozina, dijak iz Brestanice, si je pri

prometni nesreči poškodoval glavo, roke in noge; Marjanco Gregl iz Stare vasi je podrl avto in ji poškodoval levo nogo; Vinko Baškovič iz Žejnega si je prestrelil prst na roki; Stefan Bernardič, upokojenec iz Starega grada, je padel s strehe in si poškodoval glavo in desno roko.

Jože Vajdič, upokojenec iz Brestanice, si je pri prometni nesreči poškodoval glavo; Andrejka Cvetkovič, hči ključavničarja iz Rigonce, se je nabodla na demno nogo; Irena Polovič, hči delavke iz Rigonce, je padla z motorjem in si poškodovala koleno; Franc Vizlar, kmet iz Velike vasi, je padel z odrta in si poškodoval prsni koš; Marija Libert, gospodinja iz Loč, je padla in si poškodovala nogo; Anton in Viado Leš, sta padla z motorjem in si poškodovala nogo; Jože Svetko, ključavničar iz Piščenbrega, se je z varilnim aparatom opekel po desni nogi; Martina Gramc, hči ključavničarja iz Boršta, je padla s hrške in si zlomila roko; Branko Pavlin, sin delavca iz Reštanja, se je s koso urezal po desni nogi; Božena Bračun, negovalka iz Zagreba, si je pri prometni nesreči poškodovala glavo; Andrej Stmečki, upokojenec z Gregovca, si je pri prometni nesreči poškodoval glavo in roko; Marijo Tabka, upokojenec iz Arčič, je prevrnila krava in ji poškodovala roko.

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici umrli: Alojz Hlastan, kmet iz Presladola, Neža Brili, gospodinja s Senovega, Francišek Flišek, upokojenec s Senovega, in Helena Zarn, gospodinja iz Leskovca. Dragutin Kasteljan, kmet iz Kačkovca; Albin Lapuh, kmet-borec iz Zdol pri Krškem; Alojzija Rozenfeld, žena soc. podpiranca z Bizeljskega; Stane Šobar, upokojenec iz Kompolja, in Janez Ljubi iz Veternika.

Živeti za glasbo

V zgodnjih dopoldanskih urah sem prišel na stanovanje novomeškega glasbenega pedagoga in učitelja za klavirski pouk Staneta Finka. Dobil sem ga pri jutranjem razmigavanju prstov na klavirju, katerega zvoki so se mešali s kriki otrok zunaj na ulici. Več ur na steni je glasno merilo čas in začutil sem, da tu ne vlada samo ritem časa, ampak tudi ritem človekovega čustva, da je tu doma glasba. In ravno nji je Stane Fink že od mladih nog zavezan in mu pomeni najresničnejši notranji svet človeka.

„Glasba je povsod: v naravi, v gozdu, na vaških poteh, v gibanju živali. Če je človek zna pristuhneti, ga bo napolnila z življensko močjo,“ je dejal Fink in prekinil vajo za Griegov koncert za klavir in orkester v A molu, katerega namerava v bližnji prihodnosti izvesti z novomeškim orkestrom. „Samo ljudje so se odmaknili od tega prvobitnega vira, odtujeni so in njih življenje ne zveni več v tako razkošnih tonih. Morda se ravno zaradi tega včasih med njimi počutim precej osamljenega.“

Tri leta je študiral na konservatoriju v Ljubljani, a je študij prekinil in šel učiteljevati. Po vojni je prevzel poučevanje klavirja in harmonike na učiteljski in na gimnaziji, več let pa je bil tudi upravitelj glasbene šole. Skozi njegove roke je šlo več

generacij mladih in vsem je skušal vcepiti veselje do glasbe. Prepričan je, da glasba človeka plemeniti in notranje bogati.

„V tem svetu, ki se brezglavo zaletava za različnimi lažnimi vrednotami, ki postaja vse bolj grob in surov, doživljam včasih tudi ponižanja in razžalitve, a vse to se mojega resničnega bistva ne dotika. Če sem vesel ali žalosten, sedem za klavir in glasbo, ta „največja stvaritev sveta“, kot pravi Beethoven, me pomiri. Dostikrat se spominim pokojnega slikarja Lamuta, ki je večkrat prihajal k meni, poslušal etude in me risal ob klavirju. Zdi se mi, da smo glasbeniki in umetniki sploh svoje vrste ljudje ki živimo svoje življenje ne vsem na očeh ter smo morda zato večkrat napačno razumljeni in ocenjeni. Teško je opredeliti človeka, izrisati ga tako, da bo v vsem ohranjen vsaj delček tiste resnice, ki jo vsak čuti za svojo.“

Stane Fink je pripovedoval, obujal spomine in nehotje je pred mano vstajala podoba drugačnega človeka, kot smo ga vajeni. Vse, kar človeka določa in opredeljuje od zunaj, se je umikalo, kakor da bi se iz lupine vsakdanjosti luščilo jedro, ki nosi resnično podobo, dostikrat prikrivano in skrito.

M. MARKELJ

Hazard za združni denar

Vlomilce, ki so odnesli blagajno iz prodajalne KZ na Suhorju, so dobili med popivanjem in kvartanjem na Coklovci

17. avgusta so kriminalisti in miličniki prijeli Slavka Barešiča iz Doboja, Marjana Hudorovca iz Coklovce in 17-letno C. H. iz Coklovce, osumljene, da so v noči na 6. avgust vlomili v suhorsko trgovino.

Trije ptički so razmere v združni prodajalni dobro poznali, ker so prinašali napredaj zdravilna zelišča. Dan poprej so se dogovorili za vrom in načrt tudi izpeljali. Barešič je skozi streho zlezal v poslopje in odprl vrata. S Hudorovcem sta nato zvalila težko blagajno v dolino, dekleta pa je medtem stražilo.

V dolini so s sekuro vlomili v blagajno, izvlekli iz nje 17.000 din gotovine in razno dokumentacijo. Denar so odnesli, papirje pa razmetali. Z rdečo jopo so nato še obrisali sledove na blagajni, kot so videli v filmih.

V gozdu nad Lokvico so takoj zatem denar prešteli. Moška sta dobila vsak polovico, dekleta pa nič, toda naslednji dan so vsi trije v Metliki na veliko kupovali obleke, ure, tranzistorje, motorno kolo, hrano in pijačo.

Zapravljali so tako na veliko, da je marsikdo nanje postal pozoren. Kupili so tudi tranzistor s kasetnim magnetofonom.

Za ukradeni združni denar so razen tega uprizarjali v naselju na Coklovci pravi „casino“. En večer so zakvartali 3.000 din! Take užitke pa so si privoščili vsak dan, seveda ob dobri hrani in pijači. Pri takem opravilu so sedeli, založeni z gajbami piva, tudi tisti večer, ko so jih prijeli. Zdaj so vsi trije v preiskovalnem priporu.

R. B.

V ponedeljek dopoldne so prišli na obisk v novomeško tovarno zdravil Krka maturanti in profesorji slovenske gimnazije iz Celovca, ki so na dvanajstdnevem popotovanju po Jugoslaviji. V Krki jih je v imenu občinskih političnih organizacij pozdravil sekretar občinske konference SZDL Novo mesto Franc Bartolj, v imenu gostitelja pa tehnični direktor inž. Rado Cimerman. Gostje iz zamejstva so si najprej ogledali film o podjetju, nato pa so si ogledali še proizvodnjo. Predstavniki podjetja so 60 gostov iz Celovca povabili še na kosilo. (Foto: S. DOKL)

Tašči grozil z nožem

Alkoholik Alojz Potočar z Laz je postal nevaren za okolico, zato je v priporu

Pri Potočarjevih na Lazah imajo že dalj časa pekel. Gospodar Alojz Potočar je vedno bolj nasilen, posebno kadar pije. To pa je pogosto. Tako je 19. avgusta popoldne spet hudo vznemiril domače, pa tudi široso sosseko.

Okrog 17. ure je nenadoma začel brusiti velik nož, obenem pa je grozil, da bo z njim zaklal svojo 66-letno taščo. Grožnja je hotel že čez eno uro uresničiti. Prišel je v taščino hišo in vpl, da ji bo prerezal vrat. Potočarjev mladoletni sin je staro mamo rešil, ker je prišel za razjarjenim očetom in ga spravil domov. A ne za dolgo! Kmalu po 22. uri se je alkoholik znova z nožem odpravil k hiši svoje tašče Marije Zajc, toda vrata so bila zaprta. Ker Potočarja poznajo, so se tašča, njegova žena in trije mladoletni otroci umaknili na varno. Bežanja od doma so že vajeni.

Potočar je bil jezen, vlomil je v taščino hišo, ko pa se je prepračil, da je prazna, je vpijoč skozi vas odšel domov. Zaradi suma kaznivega dejanja ogrožanja varnosti več oseb je preiskovalna sodnica novomeškega občinskega sodišča Marija Kastelic odredila za Potočarja pripor; v priporu bo do sodbe. Kazenski zakonik predvideva za taka kazniva dejanja najmanj 3 mesece zapora ali strogi zapor do 5 let.

600.000 DIN ZA NOVE VRTINE

Jeseni se bodo v Šmarjeških Toplicah začele temeljite raziskave termalne vode. Dela bodo veljala 600.000 din, kot soplačnik pa bo sodeloval sklad Borisa Kidriča. Raziskave sodijo v okvir velikih načrtov, ki predvidevajo velik porast zdraviliških in turistično-gostinskih zmogljivosti v tem kraju.

Ivan Vegel

Andrej Gorenjak

Milan Sevenšek

»Blagajniki« na zatožni klopi

Ivan Vegel, Milan Sevenšek in Andrej Gorenjak so skupno zagrešili 29 kaznivih dejanj, predvsem so jim dišale blagajne

22. avgusta se je na okrožnem sodišču v Novem mestu začela obravnava proti 31-letnemu delavcu brez zaposlitve Ivanu Veglu iz Brezic, 27-letnemu Milanu Sevenšku, kvalificiranemu natakarku brez dela iz Kopra, in 25-letnemu Andreju Gorenjaku, nezaposlenemu čevljarju iz Zreč. Vsi trije so ptički velikega „slovesa“.

Njihova dejavnost se je začela 5. maja 1971 v Mariboru, ko je Sevenšek vlomil v Industrijsko šolo Tabor in odnesel železno blagajno. Septembra sta začela delovati skupaj z Veglom in na veliko kradla ter vplajala po Hrvaškem, od Samobora do Bregane in Zagreba.

Trojka je „nastopila“ v Ptuj, kjer so iz samopostrežne trgovine odnesli železno blagajno, Sevenšek in Vegel pa sta kazniva dejanja nadaljevala še v Kranju, na Reki, v Metliki, Murski Soboti, v Brezicah, v Cerkljah, Krškem in Litiji.

13. septembra lani sta vlomila v pošto in ukradla železno blagajno, toda že naslednji dan so vlomilca

prijeli v vasi Sava pri Litiji. Nakradla in naropala sta velike vsote denarja in veliko blaga. Obtožnica bremeni Vegla petih kaznivih dejanj grabeža, sedmih velikih tatvin, dveh poskusov velike tatvine in odvzema motornega vozila; Sevenšek bo odgovarjal za 4 grabeže, 7 velikih tatvin, 2 poskusa velike tatvine in za odvzem motornega vozila, medtem ko je Gorenjak v primeri z njima prava „reva“. Njega dolžijo le enega grabeža in enega poskusa velike tatvine. Obravnava sodi med največje sodne procese zadnjih let na novomeškem sodišču, o njej pa bomo še poročali.

KOLPA IMA 25 STOPINJ

V torek, 14. avgusta ob 11. uri dopoldne, so v Metliki uradno merili toploto Kolpe na domačem kopalšču. Ugotovili so, da je imela voda kar 25 stopinj. Nič čudnega torej, da se ob popoldnevih ture ljudi na kopalščih in da je med gosti z avtomobili tudi precej registrirskih tablic od drugod. Tudi tujcev ne manjka.

DOBRI AVTOMOBILISTI

Skupščina AMD Ribnica je sklenila, da bodo več pozornosti posvetili delu športne komisije in ji zagotovili potrebna sredstva. Športna komisija je ustanovila skupino mlajših članov, ki ima v načrtu predvsem sodelovanje na rally tekmovanjih. Tako so sodelovali že na tradicionalnem rallyju Sutjeska 73, na rallyju ob počastitvi dneva šoferjev in mehanikov ter na drugem tekmovanju za prvenstvo Stajerske v Izlakah. Na vseh tekmovanjih so zasedli dobra mesta. V načrtu imajo organizacijo rally tekmovanja v septembru.

Z razumevanjem in finančno podporo, ki so ju do sedaj nudile delovne organizacije iz Ribnice, člani se računajo in upajo, da se bo tekmovalni šport razvil tudi na tem območju.

F. ŽELEZNIK

»Dolenjski list« v vsako družino

PO NOVEM SEVNŠKEM MOSTU NOVEMBRA 74

Priprave za gradnjo novega mostu čez Savo, okrog 150 metrov nad železniškim med Boštanjem in Šmarjem, so v teku, ceprav to ob bregu še ni videti. Republiška skupnost za ceste je poslala raznim izvajalcem gradenj takih zahtevnih objektov razpis za ponudbe za gradnjo mostu. Izvajalci morajo republiški skupnosti poslati ponudbe za prevzem del do 4. septembra, novi most pa mora biti nared do 1. novembra 1974.

V Šentjanah nad Portorožem tabori ta čas še sto mladih ljudi. Novomeškim in straškim tabornikom se je pridružilo tudi 29 mladincev in mladink iz Ditzingena pri Stuttgartu, ki že drugo leto gojijo stike z Novomeščani. Kot ponavadi, tabori „na Valeti“ tudi več gostov in prijateljev tabornikov. Dopoldnevi minevajo mladim v urjenju taborniških veščin, popoldan pa imajo plavalne in potapljaške tekme ter igre v morju in na obali. Na sliki: najcenejši šport – skok v višino z mesta. In še rekord tabora: Novomeščan Cveto Šali – 120 cm ... (Foto: Tone Gošnik)

Mimopeški ribič Anton Perko je 16. avgusta ujel v Temenici 90 cm dolgo in skoraj 6 kg težko ščuko. To je deveta in hkrati največja ščuka, kar jih je Perko potegnil iz Temenice. (Foto: Polde Pungercar)

VOJNA ŠKODA

Natakark Šime je podrobno seznanjen s svetovnimi borznimi, denarnimi in turističnimi gibanji, zato lahko jedra svojih misli in dejanj prilagaja vetrovom, ki se spreminjajo iz dneva v dan.

Natakark Šime ve prvo božjo natakarsko zapoved: „Vsak gost je zate Bog, če le govori v tujem jeziku!“ Ve tudi, da je za Jugoslovane bog bogova, če jim sploh uspe priti na morje.

Tudi jaz sem bil na morju – upam, da mi komisija za ugotavljanje izvora premoženja zato ne bo skočila na prste. Takoj naj zato zapišem, da sem bil pod šotorom in da sem stanoval dva kilometra stran od morja. A kljub temu – smrad sem vohal, umazanijo sem čutil in tudi ribe (v konzervah) sem jedel!

Bil sem tudi v gostilni, kjer streže natakark Šime, in sem spoznal njegove metode. Naročili smo coco-colo in razdelili tarok karte: pijačo smo dobili, hkrati pa nam je prepovedal igranje kart. Potem smo se učili pri Nemcih, ki so naročili „Bier, und kaltes bitte!“ in so do-

bili pivo, karte so pa tudi lahko igrali.

Natakark Šime je tako izborno plaval med tujimi in domačimi gosti, med dinarji,

markami in lirami, šilingi in funti, celo dolarjev ni zavrčal. Spreten je bil nad vse, saj je vedno znal poskrbeti, da je Hansi iz Muenchna dobil mizo, ki si jo je želel, da je bilo njegovo pivo le s prstom pene in da je bil zrezek dovolj mehak. Za Julie iz Manchestra je bil čaj vedno dovolj sladkan in mleka je prinesel ravno pravšnje mero. In za Pietra iz Modene je natanko vedel, kdaj mu mora odpreti novo steklenico terana. Šime je bil pravi akrobata, saj je uganil celo, kdaj je potrpljenje čakajočih domačih turistov na zadnji živčni nitki: takrat je postregel tudi Janeza.

Tako smo se učili od Šime in se čudili, kako da mu gre kot po maslu: nihče se ni pritoževal. Neko one pa je nekoč le stegnilo jezik

in vprašalo, zakaj so domačini vedno zadnji posteženi.

Šime mu je zabrusil: „Zato, ker plačate manj!“

Potem smo opazovali in se nismo mogli načuditi. Zares, nam je računal pivo po 12 dinarjev, Hansi je moral odšteti 15. Mi smo plačevali sladolep po 6 dinarjev, Hansi pa po 10 ...

Ker se v šoli nisem učil nove matematike – morebiti je tam kaj takega, da bi mi to seštevanje postalo dojemljivo, ker velja pricip množice – sem ga nekega dne, ko si je Šime brisal pot in ko ni bilo več navala gostov, prestrašeno vprašal, kako se je naučil tega računanja.

„E, moj brate!“ se je nasmešnil. „Mar ne veš, da nam Nemci nočejo plačati zapadle vojne škode? Vidiš, zdaj pa jaz tujcem samostojno nabijam dodatek, davek na vojno škodo!“

Ča je Šime mešter od zanata!

J. SPLICHAL